

การฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล : กรณีศึกษา ชุมชนริมทะเล
เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

COASTAL COMMUNITY REVITALIZATION: A CASE STUDY OF RIM TALAY
COMMUNITY, SIRACHA MUNICIPALITY, CHONBURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2568

KMITL-2024-AR-M-001-031

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COASTAL COMMUNITY REVITALIZATION: A CASE STUDY OF RIM TALAY
COMMUNITY, SIRACHA MUNICIPALITY, CHONBURI PROVINCE

PONGSATHON BANGSOMBUN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF URBAN AND REGIONAL PLANNING IN URBAN AND ENVIRONMENT PLANNING
FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE TECHNOLOGY LADKRABANG

2025

KMITL-2025-AR-M-001-031

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2025
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABA

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล : กรณีศึกษา ชุมชนริมทะเลเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
นักศึกษา	นายพงศธร บางสมบูรณ์
รหัสประจำตัว	61602002
ปริญญา	การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
พ.ศ.	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปนายุ ไชยรัตนานนท์

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมของชุมชนชายฝั่งทะเล คุณค่าและสภาพปัญหาของพื้นที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา เพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูพื้นที่ชุมชน โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร การสำรวจพื้นที่ การเก็บข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 116 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองศรีราชาและประธานชุมชนริมทะเล ผลการศึกษาพบว่า ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพชุมชนริมชายฝั่งทะเล มีสถาปัตยกรรมที่เป็นโครงสร้าง วัสดุ สี และองค์ประกอบตกแต่งที่เป็นวัสดุพื้นถิ่น มีมุมมองที่สวยงามจากทะเลสู่ชุมชน รูปแบบของสื่ออาคารส่วนใหญ่เป็นสีของวัสดุพื้นถิ่นเดิม โทนสีเข้ม สีน้ำตาล สีดำ และสีเทา ความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมมีประเพณีกองข้าวที่มีความหมายต่อชุมชนและศาลเจ้าพ่อสมุทรดำที่มีสถาปัตยกรรมแบบจีนโบราณความทรงจำของย่านชุมชนเก่า อีกทั้งยังมีสวนสาธารณะเกาะลอยที่สนับสนุนชีวิตประจำวันและมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก จึงพบว่าพื้นที่ชุมชนริมชายฝั่งทะเล มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบและทัศนคติความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชน ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต้องการฟื้นฟูชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยขอให้ภาครัฐส่งเสริมแรงจูงใจค่านึงถึงผลกระทบต่อชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น สนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับการปรับปรุงชุมชนและมอบรางวัลให้ครอบครัวที่รักษาสภาพแวดล้อมบ้านเรือนให้สะอาด เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	Coastal community revitalization: a case study of Rim Talay community, Sriracha Municipality, Chonburi Province
Student	Mister Pongsathon Bangsombun
Student ID	61602002
Degree	Master of Urban and Regional Planning
Program	Urban and Environmental Planning
Year	2025
Thesis Advisor	Assistant Professor Panayu Chairatananonda, Ph.D.

ABSTRACT

This study aims to investigate settlement patterns, physical characteristics, economic and social conditions, community environments, values, and problems within residential areas of coastal communities in the Sriracha municipal area. This will lead to the proposal of guidelines for the rehabilitation of coastal community areas within the Sriracha municipality. The study employs methods including document analysis, surveys, questionnaire data collection from 116 samples, data analysis using SPSS software, and in-depth interviews with Sriracha municipality officials and coastal community leaders. Research shows the coastal community has a unique architectural style featuring local materials in its structures, colors, and decorations, offering scenic sea views of the settlement. The predominant building colors are the natural shades of local materials, mainly deep browns, blacks, and grays. Culturally significant are the 'Kong Khao' tradition and the Samut Dam Shrine, with its traditional Chinese architecture and historical significance. Additionally, Koh Loy Public Park is integral to daily life and connects the community with its surroundings. Consequently, the study reveals a clear relationship between the coastal community, its environment, and resident satisfaction. The local people want a collaborative approach to community revitalization and urge government support through incentives, such as low-interest loans for infrastructure and recognition for maintaining clean homes, considering both direct and indirect community impacts

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ปนายุ ไชยรัตนานนท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้การช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงสอนวิธีการทำงานที่ดีทำให้ผู้วิจัยรู้จักพัฒนาตนเองในด้านการงานที่ดียิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณคณะอาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่สั่งสอนวิชาความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้นำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการทำวิจัยนี้ และขอขอบคุณภาควิชาสถาปัตยกรรม เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารเป็นอย่างดี

สำหรับคุณประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้บิดา มารดาผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ครูอาจารย์ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้ามาตลอดจนถึงทุกวันนี้

นายพงศธร บางสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญรูป.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา.....	4
1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	5
1.4 กรอบการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 แนวคิดการการตั้งถิ่นฐานชุมชน และการพัฒนาชุมชน.....	8
2.1.1 ความหมายของการตั้งถิ่นฐาน.....	8
2.1.2 แนวคิดการพัฒนาชุมชน.....	14
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีชุมชนและหลักการประเมินคุณค่าชุมชนเก่า.....	16
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน.....	16
2.2.2 แนวคิดเรื่องการพิจารณาคูณค่าเพื่อการอนุรักษ์.....	16
2.2.3 มาตรฐานด้านคุณค่าความสำคัญและกายภาพของความเป็นย่าน.....	17
ชุมชนเก่า สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน.....	19
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	21
2.4.1 ความหมายการมีส่วนร่วม.....	21
2.4.2 รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม.....	22
2.4.3 ระดับการมีส่วนร่วม.....	23
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
2.5.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ย่านกะดีจีน-คลองสาน.....	24
2.5.2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.....	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ยู่ได้เห็นใบใช้ประโยชน์ท่านควรค่า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และห้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5.3 หมู่บ้านชาวประมงอโศก ประเทศญี่ปุ่น.....	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	30
3.1 การกำหนดพื้นที่ศึกษา.....	30
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	30
3.3.1 ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ.....	30
3.3.2 ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ.....	31
3.3 กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	32
3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	33
3.4.1 ตัวแปรอิสระ.....	33
3.4.2 ตัวแปรตาม.....	34
3.5 การรวบรวมข้อมูล.....	34
บทที่ 4 ข้อมูลพื้นที่ศึกษาและผลการศึกษา.....	43
4.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดชลบุรี.....	43
4.1.1 ประวัติและความเป็นมา.....	43
4.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ.....	44
4.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	47
4.2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนริมทะเล.....	47
4.2.2 สภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจ.....	47
4.3 คุณค่าของชุมชนชายฝั่งทะเลในด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่.....	48
4.3.1 ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ.....	50
4.3.2 ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก.....	54
4.3.3 ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต.....	55
4.4 ลักษณะเศรษฐกิจ.....	59
4.4.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน.....	59
4.4.2 ลักษณะทางกายภาพ (อาคาร).....	63
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ สภาพปัญหาและแนวทาง การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม.....	67
4.5.1 การสัมภาษณ์ประธานชุมชนริมทะเล และผู้แทนเทศบาลเมืองศรีราชา.....	67
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะครัวเรือนทัศนคติความพึงพอใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน.....	69

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.6.1	คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน.....	70
4.6.2	ทัศนคติความพึงพอใจ.....	74
4.6.3	ทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน.....	76
4.7	ทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟู สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ.....	78
	สังคม ของชุมชนชายฝั่งทะเล	
4.7.1	ทัศนคติความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนริมชายฝั่งทะเล.....	78
4.7.2	ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันของความพึงพอใจกับพื้นที่ด้านกายภาพ.....	78
4.7.3	ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันของความพึงพอใจกับพื้นที่ด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	87
4.7.4	ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันของความพึงพอใจกับพื้นที่.....	94
	กับด้านทางเศรษฐกิจและสังคม	
บทที่ 5	สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	102
5.1	ผลการวิเคราะห์ต้นทุนของพื้นที่.....	102
5.1.1	การตั้งถิ่นฐานและลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม.....	102
	ชุมชนชายฝั่งทะเลในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน	
5.1.2	ภาพรวมของคุณค่าและสภาพปัญหาในพื้นที่อยู่อาศัย.....	102
	สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล	
5.1.3	ผลสรุปของทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟู.....	102
	สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม	
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	103
5.2.1	ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงกายภาพ.....	103
5.2.2	ข้อเสนอแนะด้านการอนุรักษ์อาคารเก่า.....	104
5.2.3	ข้อเสนอแนะด้านการเงิน.....	105
5.2.4	ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม.....	105
5.3	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	106
บรรณานุกรม.....		86
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบสอบถาม.....		88
ประวัติผู้เขียน.....		95

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และห้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงการเก็บข้อมูลด้านคุณค่าชุมชน.....	35
3.2 แสดงการเก็บข้อมูลด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน.....	36
3.3 แสดงการเก็บข้อมูลด้านคุณลักษณะครัวเรือน.....	38
3.4 แสดงการเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจด้านต่างๆ.....	40
3.5 แสดงการเก็บข้อมูลด้านทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน.....	42
4.1 สรุปด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ.....	50
4.2 สรุปด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก.....	54
4.3 สรุปด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต.....	55
4.4 สรุปปัญหาของชุมชน.....	68
4.5 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามเพศ.....	70
4.6 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามอายุ.....	70
4.7 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	70
4.8 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามการนับถือศาสนา.....	71
4.9 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามอาชีพ.....	71
4.10 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน.....	71
4.11 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	72
4.12 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน.....	72
4.13 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน.....	73
4.14 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่อปี.....	73
4.15 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานะการถือครองกรรมสิทธิ์.....	73
4.16 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามเชื้อชาติ.....	74
4.17 วิเคราะห์ผลทัศนคติความพึงพอใจ ด้านกายภาพ.....	74
4.18 วิเคราะห์ผลทัศนคติความพึงพอใจ ด้านสิ่งแวดล้อม.....	75
4.19 วิเคราะห์ผลทัศนคติความพึงพอใจ ด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	75
4.20 ทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน.....	76
4.21 ทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูซ่อมแซมอาคาร.....	76
4.22 ทัศนคติเกี่ยวกับการให้แรงจูงใจ.....	76
4.23 ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูชุมชน.....	77
4.24 ความต้องการฟื้นฟูชุมชน.....	77
4.25 สรุปความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจกับคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน.....	79
4.26 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชน.....	80
4.27 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน.....	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.28 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ.....	82
ข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิง และถังดับเพลิงภายในชุมชน	
4.29 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 1 ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน....	82
4.30 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 5 จำนวนถังขยะภายในชุมชน....	83
4.31 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ.....	84
ข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิง และถังดับเพลิงภายในชุมชนกับระยะเวลาที่อยู่อาศัย	
4.32 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน....	84
4.33 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชน.....	85
4.34 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 5 จำนวนถังขยะภายในชุมชน....	86
4.35 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน....	86
4.36 สรุปความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	86
4.37 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	89
ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน	
4.38 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	89
ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชนกับการศึกษา	
4.39 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	90
ข้อ 8 การขุดเพรียงซึ่งมี ผลกระทบ ต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน	
4.40 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	91
ข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน	
4.41 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 8 การขุดเพรียง.....	92
ซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนกับรายจ่ายของครัวเรือน	
4.42 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	93
ข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์	
4.43 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม.....	94
ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน	
4.44 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม.....	95
4.45 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติด....	96
4.46 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2 การประกอบอาชีพ....	97
4.47 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 3 ประชากรแฝง.....	96
4.48 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติด....	99
4.49 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 1 การค้าภายในชุมชน....	100
4.50 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติด.....	101

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนริมทะเล.....	2
1.2 ลักษณะทางเดินภายในชุมชนริมทะเล.....	3
1.3 ขยะและการปล่อยของเสียลงสู่ทะเล.....	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	5
2.1 ตัวอย่างพื้นที่ชุมชนริมน้ำ.....	9
2.2 รูปแบบการตั้งถิ่นฐานตามแนวเส้นทางคมนาคม.....	10
2.3 รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมทะเลศรีราชา.....	14
2.4 แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ย่านกะดีจีน-คลองสาน.....	24
2.5 อาคารไม้ที่ได้รับการอนุรักษ์ริมคลองอัมพวา.....	27
2.6 อาคารไม้ที่ได้รับการอนุรักษ์หมู่บ้านอีนะ.....	28
3.1 พื้นที่การศึกษา.....	31
3.2 ตัวแปรที่ศึกษา.....	34
4.1 แสดงขอบเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี.....	46
4.2 แสดงพื้นที่ศึกษาและพื้นที่การเก็บแบบสอบถาม.....	49
4.3 ตำแหน่งอาคารที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์.....	58
4.4 ตำแหน่งอาคารที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เพิ่มเติม.....	58
4.5 ตำแหน่งถังขยะในชุมชน.....	60
4.6 ตำแหน่งไฟทางและ ถังดับเพลิง.....	61
4.7 ตำแหน่งไฟทางและ ถังดับเพลิงเพิ่มเติม.....	61
4.8 ลักษณะทางสัญจร.....	62
4.9 ลักษณะถนนในชุมชน.....	62
4.10 สวนสาธารณะเกาะลอย.....	63
4.11 ประเภทอาคาร.....	64
4.12 วัสดุอาคาร.....	65
4.13 สภาพอาคาร.....	65
4.14 ความสูงอาคาร.....	66
4.15 การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	66
5.1 ประมวลภาพชุมชนริมทะเล.....	85

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่ส่วนใหญ่ติดกับชายฝั่งทะเล จึงทำให้ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง จับสัตว์น้ำตั้งแต่บริเวณชายฝั่งและห่างไกลออกไปในทะเลลึก ดังนั้น ทำให้ผู้ที่ประกอบอาชีพประมง จึงเลือกทำเลในการตั้งถิ่นฐาน อยู่ในบริเวณที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเล หรือคลองที่ต่อเนื่องกับทะเล ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการขนถ่ายสัมภาระและผลิตผล อีกทั้ง สามารถจอดพักเรือหรือนำเรือออกทะเลได้สะดวก อย่างไรก็ตามหมู่บ้านชาวประมงในลักษณะดังกล่าวนี้ บางแห่งก็ได้มีการอยู่อาศัยสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน จนถึงขยายตัวเป็นชุมชนเมือง เช่น เมืองบางปลาสร้อยที่มีการพัฒนา จนเป็นตัวเมืองชลบุรี และบางพระ หรือ บางพระเรือ ที่กลายมาเป็นบางพระ ชุมชนสำคัญแห่งหนึ่งในท้องที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

จังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ปี 2567 มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนทั้งสิ้น 4,507 แห่ง (ตามพรบ. โรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2562) มีนิคมอุตสาหกรรม 14 แห่ง (นิคมอุตสาหกรรมเหมราชชลบุรี นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง และนิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (แหลมฉบัง) เป็นต้น) และเขตประกอบการอุตสาหกรรม 2 แห่ง คนงาน จำนวนทั้งสิ้น 303,313 คน เงินลงทุนจำนวนทั้งสิ้น 1,081,767.05 ล้านบาท ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่มีการผลิตมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนสูงสุด 3 อันดับแรก ในปี 2566 ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ เงินลงทุน 229,272.29 ล้านบาท กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ เงินลงทุน 133,450.56 ล้านบาท และกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล เงินลงทุน 98,775.85 ล้านบาท ข้อมูลจากการทบทวนแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2567

ปัจจุบันจังหวัดชลบุรีที่กำลังมีการนี้พัฒนาจากเมืองเกษตรและประมง ไปเป็นเมืองอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ คนในพื้นที่จึงเริ่มเข้ามาทำงานในระบบราชการ บริษัท ห้างร้าน และโรงงานอุตสาหกรรมกันมากขึ้น ตามภาวะความต้องการแรงงานของตลาดที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

อำเภอศรีราชาเป็นอำเภอที่มีความสำคัญของจังหวัดเนื่องจาก มีทำเลที่ตั้งอันเหมาะสมสำหรับการค้าขายทางทะเล ส่งผลให้ปัจจุบันอำเภอศรีราชาได้รับการวางแผนให้เป็นเมืองหลักทางด้านอุตสาหกรรมและการค้าขายของภาคตะวันออก มีท่าเรือแหลมฉบัง เป็นท่าเรือพาณิชย์สำคัญของประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมมากมาย เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงงานประกอบรถยนต์ โรงงานน้ำตาลทราย โรงงานมันสำปะหลัง อัดเส้น อัดเม็ดและโรงงานผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เนื่องจากมีการลงทุนทางด้านท่าเรืออุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ซึ่งท่าเรือเหล่านั้นเปรียบเสมือนประตูเชื่อมต่อกับภูมิภาคต่าง ๆ และประเทศ จึงเริ่มทำให้มีผลกระทบกับชุมชนหมู่บ้านชาวประมงเดิมเป็นอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีนั้นมีการศึกษาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเฉพาะพื้นที่ที่ทำการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ชุมชนริมทะเลซึ่งเป็นชุมชนที่ติดชายฝั่งทะเลสภาพทั่วไปเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวและอาคารพาณิชย์สำหรับทำการค้า ซึ่งในอดีตจะเป็นลักษณะของชุมชนชาวประมง มีบ้านเรือนไม่มากนัก ต่อมาบ้านเมืองมีความเจริญและขยายตัวมากขึ้น ทำให้พื้นที่ในชุมชนอยู่กันอย่างหนาแน่น บางส่วนของพื้นที่มีการก่อสร้างอพาทเมนต์ คอนโดมิเนียมสูง

รูปที่ 1.1 ลักษณะทางกายภาพของชุมชนริมทะเล
ที่มา : ผู้วิจัย

แต่อย่างไรก็ตาม พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพเดิมซึ่งมีลักษณะบ้านไม้ชายฝั่งชั้นเดียว และอาคารพาณิชย์ (แผนชุมชนริมทะเล, 2567) อย่างไรก็ตามชุมชนดั้งเดิมของพื้นที่ถือได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งรูปแบบของสถาปัตยกรรมพื้นฐาน คุณภาพชีวิต สภาพทางกายภาพ มีความหนาแน่นของผู้อยู่อาศัยมากขึ้นจึงทำให้ชุมชนริมทะเลนั้น มีปัญหาและจุดอ่อนในหลายๆ ด้าน ปัญหาประชากรแฝงในพื้นที่มีมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในการจัดระเบียบชุมชน ปัญหาเดินทางในชุมชน เนื่องจากชุมชนริมทะเลบางส่วนของชุมชนปลูกบ้านในทะเล เส้นทางในชุมชนจึงเป็นซอยขนาดเล็กทรนงค์ไม่สามารถสัญจรได้ มีเพียงซอยปรนายกที่รถสามารถสัญจรได้สะดวกซึ่งทำให้เกิดปัญหาในกรณีมีเหตุอัคคีภัย เนื่องจากรถดับเพลิงไม่สามารถเข้าสู่พื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 1.2 ลักษณะทางเดินภายในชุมชนริมทะเล
ที่มา : ผู้วิจัย

ปัญหาระบบสุขาภิบาล บ้านเรือนของผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนได้ปล่อยของเสียลงสู่ทะเล ไม่ได้มีการบำบัดเนื่องจาก การจัดสร้างห้องสุขาในทะเลนั้นเป็นปัญหาของการวางระบบถังบำบัด (ถังแซท) และปัญหาขยะในทะเล เนื่องจากเป็นเมืองติดแนวชายฝั่ง จึงมีขยะลอยมาจากทะเลเข้ามาเกยฝั่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ดำเนินการจัดการด้านขยะค่อนข้างลำบาก ดังรูป (รูปที่ 1.3) ทั้งนี้ ชุมชนมิได้มีการวางแผนในการจัดการและปรับปรุงพื้นที่อย่างเป็นระบบทำให้การแก้ไขปัญหายังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปที่ 1.3 ขยะและการปล่อยของเสียลงสู่ทะเล
ที่มา : ผู้วิจัย

จากการศึกษากรณีตัวอย่างหมู่บ้านชาวประมงอินะ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมชายฝั่งเช่นเดียวกัน พบว่า การอนุรักษ์และพัฒนาบ้านชุมชนเก๋าร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน จะส่งผลดีต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างยิ่ง การรักษากันแบบดั้งเดิมริมทะเล ความสะอาด ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยดำรงอัตลักษณ์ความสำคัญของพื้นที่ไว้ การเปิดพื้นที่ขายผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นการสนับสนุนให้คนในชุมชนมีรายได้และความมั่นคง จะช่วยบรรเทา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น มิได้อยู่ใต้เห็นไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาทางด้านสภาพสังคม การจัดระเบียบชุมชนที่มีหน่วยงานรัฐมากำกับดูแลทำให้พื้นที่มีความปลอดภัยและมีสภาพแวดล้อมที่ดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจในการนำหลักการสำคัญ มาศึกษาและประยุกต์ใช้ในพื้นที่ชุมชนริมทะเลในอำเภอศรีราชา

ดังนั้น ในการศึกษาลักษณะทางกายภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และลักษณะทั่วไปของชุมชน จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ให้มีสภาพ ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยเน้นการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพของชุมชน การส่งเสริม การปรับปรุง และการพัฒนาพื้นที่ให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาพทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ คุณภาพชีวิตของชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและ เสนอแนะ เกณฑ์อนุรักษ์ พื้นที่ชุมชน โดยให้คนในชุมชนมีทัศนคติที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานและลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมชุมชนชายฝั่งทะเล ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

1.2.2 เพื่อศึกษาคุณค่าและสภาพปัญหาในพื้นที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา

1.2.3 เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟู สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนชายฝั่งทะเล

1.2.4 เพื่อเสนอแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเลในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา
กรณีศึกษา : ชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

บริเวณริมทะเลในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยพื้นที่ที่ทำการศึกษาคือ ชุมชนริมทะเล เป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมสภาพแวดล้อม และลักษณะของกิจกรรม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่น ของการอยู่อาศัยโดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับสวนสาธารณะเกาะลอย
ทิศใต้	ติดกับชุมชนจุลินทร์และมิตร
ทิศตะวันออก	ติดกับถนนเจิมจอมพล
ทิศตะวันตก	ติดกับชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.3.2.1 ศึกษาแผนนโยบาย แผนพัฒนาและโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับของ เอกสารนี้ชุมชนริมทะเล งานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.2.2 ศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อชุมชน

1.3.2.3 ศึกษาคุณค่าของชุมชนชายฝั่งทะเลในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่

1.3.2.4 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม

1.3.2.5 ศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนชายฝั่งทะเล ในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนชายฝั่งทะเล

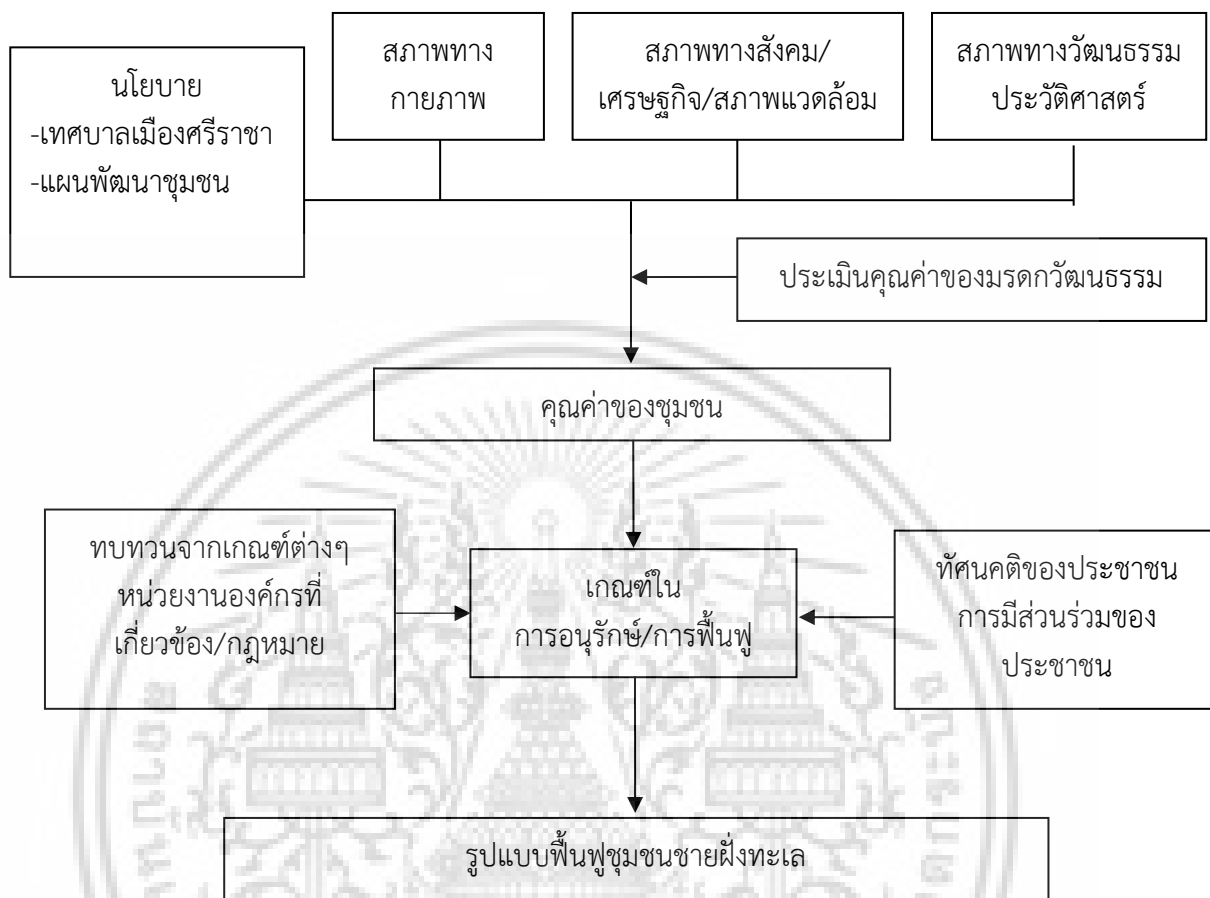
1.3.2.6 เสนอแนะแนวทางรูปแบบการฟื้นฟูพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล

รูปที่ 1.4 ขอบเขตการศึกษา
ที่มา : แผนพัฒนาชุมชนริมทะเล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 กรอบการวิจัย

รูปที่ 1.5 กรอบการวิจัย
ที่มา : ผู้วิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ทำให้ทราบถึงภาพรวมทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและทิศทางของการพัฒนา
- 1.5.2 ทำให้ทราบถึงรูปแบบในการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาพื้นที่ริมทะเลให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน และสภาพปัจจุบันของพื้นที่
- 1.5.3 สามารถทำให้การฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเลเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น หมายถึง สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นในแต่ละท้องถิ่น ที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม เพื่อสนองความต้องการนั้น ๆ รูปแบบของสิ่งก่อสร้าง อาจจะพัฒนาไปจากรูปแบบเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต โดยใช้วัสดุก่อสร้างที่หามาได้ ตามท้องถิ่นนั้น ๆ

1.6.2 ชุมชนชายฝั่งทะเล หมายถึง กลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ที่มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ร่วมกัน ประกอบอาชีพและกิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ติดกับชายฝั่งทะเล

1.6.3 การฟื้นฟู หมายถึง การพัฒนา ปรับปรุง อนุรักษ์ ให้มีความยั่งยืน

1.6.4 คุณค่า จากมาตรฐานด้านคุณค่าความสำคัญและกายภาพของความเป็นย่านชุมชนเก่า สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ คุณค่าความสำคัญ (Significance) และบูรณภาพ (Integrity) ของย่านชุมชนเก่า ลักษณะเด่นทางโครงสร้างชุมชน (Developed Structure) ของย่านชุมชนเก่า องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางภูมิทัศน์ องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) และองค์ประกอบและลักษณะเด่นทางด้านมุมมอง

2) ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ได้แก่ องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางกิจกรรมทางวัฒนธรรม (Intangible aspects) สถานที่ในการดำรงกิจกรรมทางวัฒนธรรม ผู้สืบทอดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ความหมายและความทรงจำของย่านชุมชนเก่า กิจกรรมที่สนับสนุนชีวิตประจำวัน และการใช้พื้นที่สาธารณะ (Public space)

3) ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ประโยชน์ใช้สอย (Functions) ของย่านชุมชนเก่าต่อเมืองและความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

รูปแบบการฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล กรณีศึกษา : ชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชาอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ได้ศึกษาถึงทฤษฎีและแนวความคิด ซึ่งได้นำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล มีทฤษฎีที่ใช้ดังนี้

2.1 แนวคิดการการตั้งถิ่นฐานชุมชน และการพัฒนาชุมชน

2.1.1 ความหมายของการตั้งถิ่นฐาน

2.1.2 แนวคิดการพัฒนาชุมชน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีชุมชนและหลักการประเมินคุณค่าชุมชนเก่า

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน

2.2.2 แนวคิดเรื่องการพิจารณาคูณค่าเพื่อการอนุรักษ์

2.2.3 มาตรฐานด้านคุณค่าความสำคัญและกายภาพของความเป็นย่านชุมชนเก่า

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.4.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

2.4.2 รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

2.4.3 ระดับการมีส่วนร่วม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ย่านกะดีจีน-คลองสาน

2.5.2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2.5.3 หมู่บ้านชาวประมงอีนะ ประเทศญี่ปุ่น

2.1 แนวคิดการการตั้งถิ่นฐานชุมชน และการพัฒนาชุมชน

2.1.1 ความหมายของการตั้งถิ่นฐาน

2.1.1.1 ความหมายของการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความหมายกว้างขวางมาก สามารถแยกพิจารณาได้หลายแง่มุม แต่สำหรับนักภูมิศาสตร์ นักผังเมือง สถาปนิก มีมุมมองการตั้งถิ่นฐานจากทฤษฎีเดียวกัน คือ การตั้งถิ่นฐาน(Settlement) จัดเป็นระบบเปิดแบบพลวัต (Dynamic) อันมีองค์ประกอบร่วมกันของ ประชากร รูปแบบและองค์ประกอบย่อย ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กันกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยรูปแบบการตั้งถิ่นฐานจะซับซ้อนมากขึ้นเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น เช่น กลุ่มบ้าน หมู่บ้าน เมืองเล็กๆ ไปจนถึงเมืองขนาดใหญ่ คำจำกัดความของการตั้งถิ่นฐาน (Settlement Diffenition) มีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การตั้งถิ่นฐานแบบกระจาย (Dispersed or Scattered Settlement) การตั้งถิ่นฐานแบบกระจายเป็นการตั้งถิ่นฐานที่บ้านเรือน ทุ่ง ฉาง คอกสัตว์ โรงเก็บเครื่องมือต่างของเกษตรกรตั้งอยู่ในพื้นที่การเกษตรของตนเองหรือ อาจเรียกว่าการกระจายในลักษณะโดดเดี่ยว (Isolated Settlement) ความห่างของบ้านเรือนขึ้นอยู่กับขนาดที่ดินแต่ละครอบครัว การตั้งถิ่นฐานแบบนี้จะมีศูนย์กลางร่วมกันเช่น วัด โรงเรียน สถานีอนามัยตลาดลักษณะการตั้งถิ่นฐานแบบกระจายนี้จะพบในชนบทของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ตอนเหนือของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ ออสเตรเลีย เป็นต้น สำหรับประเทศไทยการตั้งถิ่นฐานแบบประเภทนี้จะปรากฏในบริเวณที่เกษตรกรประกอบอาชีพเกี่ยวกับการทำไร่ เช่น ไร่อ้อย ไร่สับปะรด ไร่มันสำปะหลัง รวมทั้งพวกที่ทำสวนผลไม้โดยกระจายอยู่ไม่ไกลนักในพื้นที่สวนของแต่ละครอบครัว แนวเขตของสวนจะมีคูคลองกัน การตั้งถิ่นฐานรูปแบบนี้ทำให้ไม่เสียเวลาในการเดินทางไปกลับ ระหว่างพื้นที่เกษตรกับบ้าน ดังนั้นจึงมีเวลาการดูแลผลผลิตได้อย่างเต็มที่บางบริเวณอาจจะใช้วิธีการทำฟาร์มผสม (Mixed Farming) คือ ใช้ทั้งเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์

3. การตั้งถิ่นฐานแบบสุ่ม (Random Settlement) การตั้งถิ่นฐานแบบสุ่มเป็นการตั้งถิ่นฐานที่มีลักษณะเป็นกลุ่ม และกระจายแบบโดดเดี่ยวสลับกันโดยการตั้งถิ่นฐานครั้งแรกจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อมีคนมากขึ้นก็มีการขยายพื้นที่เกษตร ขยายการตั้งถิ่นฐานและในขณะเดียวกันมีบางบ้านต้องการความเป็นอิสระกับต้องการที่จะไปสร้างที่อยู่อาศัยในพื้นที่ของตนเองเพื่อจะได้ดูแลไร่เนาได้เต็มที่ จึงปรากฏว่ามีการตั้งถิ่นฐานกระจายออกไปจากหมู่บ้านการตั้งถิ่นฐานตามแนวเส้นทางคมนาคม (Linear Settlement) การตั้งถิ่นฐานประเภทนี้จะปรากฏในบริเวณที่ราบเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่ค่อยพบในบริเวณที่สูง ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะเป็นแนวยาวตามเส้นทางคมนาคมที่สะดวก โดยอาจจะตั้งอยู่เป็นกลุ่มติดต่อกันในเขตที่เป็นชุมชนการค้าหรือทางแยกของเส้นทางคมนาคม ส่วนบริเวณที่อยู่ไกลออกไปอาจมีการตั้งบ้านเรือนห่างกัน สำหรับพื้นที่เกษตรจะอยู่บริเวณด้านหลังของที่อยู่อาศัย เส้นทางคมนาคมที่ส่งเสริมให้มีการตั้งถิ่นฐานได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง ถนน ตามแนวยาว ของหุบเขาแคบ ๆ และบริเวณแนวของน้ำพุ เป็นต้น

รูปที่ 2.2 รูปแบบการตั้งถิ่นฐานตามแนวเส้นทางคมนาคม

ที่มา : <https://webportal.bangkok.go.th>

หมายเหตุ: 1. การตั้งถิ่นฐานบริเวณริมแม่น้ำ 2. การตั้งถิ่นฐานบริเวณริมคลอง
และ 3. การตั้งถิ่นฐานบริเวณริมถนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การตั้งถิ่นฐานบริเวณริมแม่น้ำ ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณที่เป็นคันดินธรรมชาติที่น้ำท่วมไม่ถึงอยู่บริเวณที่ราบขั้นบันได ส่วนมากเป็นการตั้งถิ่นฐานระยะแรก ๆ ของโลกเมืองหลวงหรือเมืองต่าง ๆ มักจะอยู่ริมฝั่งแม่น้ำทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะแม่น้ำมีปัจจัยหลายอย่างที่ดึงดูดให้เกิดการตั้งถิ่นฐาน คือ แม่น้ำมีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์เพราะเป็นแหล่งน้ำจืดที่สำคัญที่ส่งเสริมให้มีอาหาร การคมนาคม นันทนาการ เมืองต่างๆ มักจะตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำโดยใช้แม่น้ำเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับบริเวณอื่นได้สะดวก และยังช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมต่างๆ ผู้บริเวณรอบนอกอีกด้วยความหนาแน่นของการตั้งถิ่นฐานบริเวณแม่น้ำจะมีความแตกต่างกัน โดยบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำตอนล่างซึ่งเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจะเป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานอย่างหนาแน่นมากกว่าแม่น้ำตอนบน

2. การตั้งถิ่นฐานบริเวณริมคลองเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำอีกประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์โดยขุดเพื่อเชื่อมระหว่างแม่น้ำกับแม่น้ำ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นแนวตรงและอยู่ในบริเวณที่ราบเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำจืด การคมนาคมขนส่ง การเกษตรการอุปโภคและบริโภค ดังนั้นจึงเป็นบริเวณที่ตั้งถิ่นฐานของบ้านเรือนหรือเมืองต่างๆ

2.1.1.3 รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน (Settlement Pattern)

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ สามารถพิจารณา ดังนี้

1. การตั้งถิ่นฐานแบบรวมกลุ่ม (Cluster Settlement) เป็นลักษณะการตั้งถิ่นฐานในรูปแบบที่เป็นไปตามธรรมชาติ ขาดการวางแผนล่วงหน้า ลักษณะที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐานในรูปแบบนี้ได้แก่ การตั้งบ้านเรือนรวมกันเป็นกลุ่มๆ บนพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง

2. การตั้งถิ่นฐานแบบกระจาย (Scattered Settlement) เป็นรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่บ้านเรือนกระจุกกระจายอยู่รอบๆ ย่านชุมชนที่เป็นศูนย์กลางชุมชน เช่น วัด โบสถ์ โรงเรียน หรือตลาด เป็นต้น โดยบ้านเรือนดังกล่าวตั้งอยู่อย่างกระจุกกระจายบนพื้นที่เกษตรกรรมของตนเองเนื่องมาจากความสะดวกในการประกอบอาชีพของตน

3. การตั้งถิ่นฐานแบบเส้นตรง (Line Settlement) เป็นรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของอาคาร บ้านเรือน ที่เรียงรายกันไปตามเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ เช่น การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมคลอง เป็นต้น

2.1.1.4 เกณฑ์ในการตั้งถิ่นฐาน

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานในแต่ละพื้นที่ล้วนมีความแตกต่างกันออกไป ดังที่ได้ศึกษามาแล้วเมื่อเราต้องการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม (Cultural Landscape) ที่เป็นภูมิทัศน์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เราอาจพบเห็นบ้านอยู่เป็นหลังเดี่ยว ๆ ในชนบท หรือกลุ่มบ้านที่แออัด หนาแน่นในเมืองรวมทั้งสิ่งก่อสร้างต่างๆ จึงมีแนวทางในการพิจารณาเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน โดยเราสามารถพิจารณาจากเกณฑ์เหล่านี้ได้ ดังนี้

1. รูปร่าง (Morphology) หมายถึง การจัดรูปแบบของกลุ่มบ้านและบ้านแต่ละหลัง ว่ามีลักษณะ แบบใด ได้แก่ ตัวยาน พื้นบ้าน โครงข่ายเส้นทางสัญจร ซึ่งจะเป็นตัวช่วยกำหนดรูปร่างภายนอกของการตั้งถิ่นฐาน ในภาพรวมของชุมชน นอกจากนั้นการศึกษารูปร่างในแนวตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ รูปลักษณะทางสถาปัตยกรรม ของบ้านจะเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นข้อพิจารณานำไปสู่รูปแบบการตั้งถิ่นฐานได้

2. รูปแบบ (Pattern) ได้แก่รูปแบบของการตั้งถิ่นฐาน เช่น ในชนบทจะมีรูปแบบกระจายตัว ไร่ นา บ้านพักอาศัย อาจตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจาย ห่างกันด้วยระยะทางที่ไกล หรืออาจมีรูปแบบการรวมกลุ่มกันตามแนวถนน เป็นแนวยาว หรือล้อมรอบศูนย์กลาง เช่น โบสถ์ วัด เป็นต้น

3. การกระจายตัว (Distribution) หมายถึงระดับความหนาแน่น และข้อจำกัดของการตั้งถิ่นฐาน จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเข้มข้นของการใช้ที่ดิน เช่น การตั้งถิ่นฐานที่หนาแน่นในชนบท จะหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินสำหรับกิจกรรมการเกษตร ส่วนในเขตเมืองความหนาแน่นและการกระจายตัวมาจากมูลค่าที่ดิน หรือในด้านข้อจำกัดที่มีผลต่อการกระจายตัวของการตั้งถิ่นฐาน เช่น ที่ราบลุ่มเกินไป หรือที่สูงชันเกินไป จำเป็นต้องหลีกเลี่ยง

4. หน้าที่ (Function) การศึกษาหน้าที่จะเป็นตัวช่วยอธิบายว่า เหตุใดจึงมีการตั้งถิ่นฐานในรูปแบบหรือการเลือกที่ตั้งเฉพาะตัวในพื้นที่นั้น การดำเนินชีวิตของประชากรการเกิดสังคมในสภาพแวดล้อมนั้นๆ เป็นอย่างไร การพิจารณาในเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องของหน้าที่ แต่ในบางกรณีปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี มรดกทางวัฒนธรรมจะเข้ามามีบทบาทเสริมต่อหน้าที่ของชุมชนด้วย

5. ขนาด (Size) มีความสัมพันธ์กับหน้าที่ เช่น การตั้งถิ่นฐานที่เกี่ยวข้องกับชนบทและการตั้งถิ่นฐานในเขตเมือง ซึ่งสามารถชี้วัดได้ด้วยเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์

2.1.1.5 แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนริมน้ำ

นิจ ทองโสภิต (2545, หน้า 45) กล่าวถึงชุมชน หมายถึง กลุ่มชนที่อยู่ในที่หรือในเมืองเดียวกัน มีอาณาบริเวณที่มีกลุ่มคนอยู่รวมกัน ชนกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ

เทิดศักดิ์ เตชะกิจขจร (2542, หน้า 15) กล่าวถึงชุมชนริมน้ำ หมายถึง ชุมชนที่มีองค์ประกอบ คือ

1. วัดซึ่งเป็นที่รวมจิตใจของผู้คนชาวพุทธ หรือโรงเจ (ชาวจีน) ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งคลอง สิ่งที่ยังบอกถึงจุดเริ่มต้นของการก่อกำเนิดของชุมชนริมน้ำ

2. ท่าเรือร่วม บ้านริมคลองส่วนใหญ่จะมีที่ขึ้นลงเรือประจำบ้านอยู่ แต่กรณีที่บ้านอยู่เข้าไปในคลองสายคลองหรือคลองसान ซึ่งเรือหางยาวหลักไม่วิ่งผ่านก็ต้องอาศัยเรือแท็กซี่ในบริเวณหนึ่งมาส่งที่ท่าเรือร่วมดังกล่าว นอกเหนือจากท่าเรือร่วมหน้าวัดแล้วบริเวณที่เป็นท่าเรื่อนั้นถูกกำหนดโดยตำแหน่งก็เป็นจุดศูนย์รวมของชุมชน

3. คลองหรือเขื่อน เป็นตัวกำหนดแนวเขตของลำน้ำตามธรรมชาติหรือเพื่อกั้นคลื่นซัดเติมเริ่มจากตลิ่งดิน ต่อมาทำเขื่อนไม้ เปลี่ยนมาเป็นเขื่อนหินทิ้งเพื่อรักษาหน้าดิน และนำหินมาก่อเป็นกำแพงล้อมบ้านตนเองแล้วนำไปสู่การเทคอนกรีตหินที่รวมกันเป็นเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็กแบบถาวรในที่สุด

2.1.1.6 การตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย

สำหรับการตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย มีรูปแบบ 3 แบบ ดังนี้ (ฉัตรชัย พงศ์ประยูร, 2536)

1. รูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบรวมศูนย์ (Cluster Settlement) เป็นรูปแบบการตั้งถิ่นฐานเก่าแก่ของไทยอันเนื่องมาจากความสะดวกตามธรรมชาติ เช่น เกิดตามแหล่งน้ำ แหล่งแร่ และที่เพาะปลูกที่อุดมสมบูรณ์ หรือตามเส้นทางคมนาคม มีอาคารบ้านเรือนหลายหลังสร้างล้อมรอบบ่อน้ำ ตลาด วัด โรงเรียน หรือบ้านของผู้เฒ่า ต่อมาเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น จะมีการขยายตัวเป็นกลุ่มออกจากศูนย์กลางอย่างชัดเจน หมู่บ้านดังกล่าวพบมากในเขตภาคเหนือ และเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคกลางตอนบน ส่วนภาคใต้พบตามแหล่งแร่ทั่วไป ลักษณะของหมู่บ้านแบบรวมศูนย์ หรือเกาะกลุ่มไม่มีขอบเขตที่แน่นอน นอกเหนือจากจะยึดเอาปัจจัยทางธรรมชาติ ไว้เป็นตัวกำหนดขอบเขตอย่างหยาบๆ เช่น แนวคลอง ทิวไม้ หรือสิ่งกีดขวางทางธรรมชาติ เป็นต้น รูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบรวมศูนย์ นอกจากจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณลักษณะทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรมแล้ว ยังบ่งชี้ถึงความต้องการความปลอดภัย อันเนื่องมาจากการรวมกลุ่มกัน และการประหยัดพื้นที่เพาะปลูกไว้สำหรับหมู่บ้านด้วยเช่นกัน

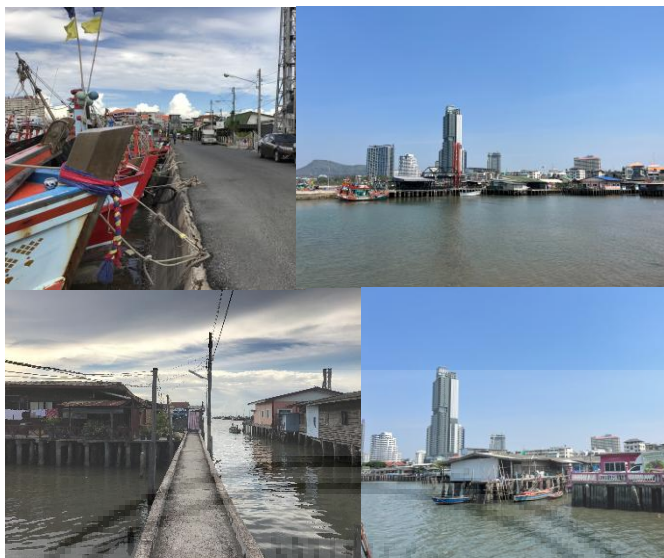
2. รูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบกระจัดกระจาย (Scattered Settlement) รูปแบบนี้จะเข้าไปในลักษณะของการตั้งถิ่นฐานของตัวบ้าน ที่ตั้งอยู่กระจัดกระจายจากกัน อยู่โดด ๆ โดยถ้าเป็นหมู่บ้านอาจมีจำนวนหลังคาเรือนน้อยมาก โดยมากจะตั้งกระจัดกระจายกันไปตามไร่นา สวน เป็นต้น มีศูนย์บริการชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน สถานีอนามัย ห่างจากที่พักอาศัย ลักษณะรูปแบบเกิดจากสภาพสังคมที่ชอบอยู่โดดเดี่ยว พวกที่จับจอง บุกเบิกที่ดิน เพื่อความสะดวกในการประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม เป็นต้น หมู่บ้านรูปแบบนี้พบมากทางภาคกลางตอนล่าง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนภาคใต้ ตามสวนยาง สวนมะพร้าว และสวนผลไม้ โดยทั่วไปรูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบกระจัดกระจายนี้จะมีความสัมพันธ์กับไร่นา หรือพื้นที่เกษตร กับระยะทางที่ต้องเดินทางไปประกอบอาชีพที่ต้องไม่ไกลจากที่อยู่อาศัยรูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบกระจัดกระจาย เป็นตัวบ่งชี้ถึงสภาวะการขาดแคลนพื้นที่เพาะปลูก เช่น บริเวณที่ราบสูง และปัญหาการเสื่อมโทรมของพื้นที่ดิน เป็นต้น

3. รูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบแนวเส้นตรง (Line Settlement) เป็นรูปแบบที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนตามแนวริมน้ำ ชายฝั่งทะเล หรือตามแนวเส้นทางคมนาคม รูปแบบดังกล่าวพบมากบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา และลำน้ำต่างๆ ส่วนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบตามลุ่มน้ำมูล และชี สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบตามแนวชายฝั่งทะเล หรือในระยะที่มีพัฒนาการของการสร้างเส้นทางคมนาคม เช่น ถนน ทางรถไฟ จะพบชุมชนตามแนวเส้นทางเหล่านี้เช่นกัน

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานแบบแนวเส้นตรงหรือแนวยาว มักมีบทบาทของชุมชนที่เน้นไปทางด้านบริการเล็กๆ น้อยๆ ที่เกี่ยวเนื่องด้วยการเกษตร และการค้าและบริการ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในด้านการศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานนอกจากจะพิจารณาด้านความหนาแน่น การจัดวางรูปแบบ แล้วยังต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์โดยตรงกับลักษณะทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมด้วย โดยพื้นฐานของการตั้งถิ่นฐานมิได้มีความหมายในตัวของมันเองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตเป็นอย่างมาก ความสำคัญของทุกรูปแบบที่กล่าวมาเป็นรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของประเทศไทยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มิได้เกี่ยวข้องกับ การวางแผนแต่อย่างใด ซึ่งจากความสำคัญของรูปแบบดังกล่าว ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรืออำนวยความสะดวกที่จะเอื้ออำนวยต่อการนำมาปรับปรุงวางแผนชุมชนได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาทบทวน กรณีชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เป็นการตั้งถิ่นฐานแบบรวมกลุ่ม มีลักษณะและการตั้งถิ่นฐานในรูปแบบที่เป็นไปตามธรรมชาติ ซึ่งอาณาเขตของชุมชนริมทะเลติดอยู่กับชายฝั่งทะเล คนในชุมชนริมทะเลส่วนใหญ่จึงมักจะประกอบอาชีพประมง เลี้ยงสัตว์น้ำ และค้าขาย รวมไปถึง การขนส่ง การคมนาคม ทางน้ำต่าง ๆ ลักษณะที่อยู่อาศัย บ้านเรือนจะอยู่ในทะเล ติดกับสะพานปลา เป็นทางลงไปสู่ทะเล

รูปที่ 2.3 รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมทะเลศรีราชา
ที่มา : ผู้วิจัย

2.1.2 แนวคิดการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชน ถูกนำมาใช้ เพื่อพัฒนาให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือตนเอง (Self-help) นั่นคือการ “พัฒนาคน” หรือประชาชนที่อยู่ในชุมชนในฐานะที่คนเป็นทรัพยากรบุคคล (Human Resource)

2.1.2.1 ความหมายการพัฒนาชุมชน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2515) ให้คำจำกัดความว่า การพัฒนาชุมชน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Directed Change) ซึ่งทิศทางที่กำหนดขึ้น ย่อมต้องเป็นผลดีสำหรับกลุ่มชนหรือชุมชน การพัฒนาจึงอาจเรียกได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา (Desired Change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ถูกพอกพูนด้วยค่านิยม (Value Loaded Change) ตามระบบค่านิยมของชุมชนซึ่งเป็นเครื่องกำหนดความมีคุณค่าหรือไร้คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ

การพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการพัฒนาคนและสิ่งแวดล้อมที่มีขั้นตอนเป็นลำดับก่อนหลัง นั่นคือ การศึกษาชุมชนเพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ ของชุมชน การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับปัญหาและความต้องการของชุมชน การเตรียมการแก้ไขปัญหาลักษณะของแผนและโครงการ การนำแผนและโครงการไปดำเนินงาน การประเมินผลงานและการทบทวนเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นตามลำดับ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและส่งผลกระทบต่อกัน และกันได้ ดังนั้น การดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ จึงต้องมีความรอบคอบ และประการที่สำคัญจะต้อง มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการควบคุมติดตามโครงการและการตรวจสอบประเมินผลงานเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด นอกจากนี้ กระบวนการพัฒนาชุมชนในทุกขั้นตอนยังมีความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชนอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการนำเทคนิคทางการบริหารงานและการประสานงานมาใช้อีกทางหนึ่งด้วย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งนับได้ว่ากระบวนการพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องนำทั้งศาสตร์และศิลปะมาใช้ในการดำเนินการ จึงจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

การพัฒนาชุมชนเป็นสังคมศาสตร์ประยุกต์ที่นำทฤษฎีในสาขาวิชาต่าง ๆ ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานทฤษฎีเป็นข้ออธิบายหรือคาดคะเนปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งอันเป็นผลมาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ และยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการคาดคะเนหรือทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ถูกต้องอีกด้วย ส่วนทฤษฎีสังคมศาสตร์เป็นข้ออธิบายหรือคาดคะเนปรากฏการณ์ของบุคคล ชุมชน สังคม และวัฒนธรรม ทั้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทฤษฎีสังคมศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนมาก เพราะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาชุมชน ได้ทุกขั้นตอน ทำให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามที่ต้องการอย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมมีหลายทฤษฎี ทฤษฎีเหล่านี้มีเนื้อหาสาระทั้งที่เป็นไปในทำนองเดียวกันและแตกต่างกันออกไป ทำให้สามารถที่จะเลือกนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนได้หลายแนวทาง คือ ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมแบบง่าย ๆ ไปเป็นโครงสร้างที่หลากหลายมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทฤษฎีความล่าช้า ทางวัฒนธรรมมีการรับวัฒนธรรมวัตถุได้เร็วกว่าวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ทำให้เกิดช่องว่างหรือปัญหาขึ้น ทฤษฎีความก้าวหน้าทางวัฒนธรรมเชื่อว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ปริมาณการนำพลังงานมาใช้ในสังคมกับประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ทฤษฎีการขึ้นและลงของสังคมได้เสนอทิศทางของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ว่ามีทั้งที่เจริญก้าวหน้าและเสื่อมถอยลงจนสิ้นสุดเหมือนกันบังจรรยาของสิ่งมีชีวิตหรือมนุษย์เองที่มีการเกิดการเจริญเติบโตตามวัยและสิ้นอายุขัยไปในที่สุด ทฤษฎีว่าด้วยศักยภาพของวิวัฒนาการ มีความเชื่อในทำนองเดียวกันว่าสังคมและวัฒนธรรมเมื่อเจริญ ก้าวหน้าจนกระทั่งถึงจุดสูงสุดแล้วก็จะเสื่อมถอยลง สังคมที่ด้อยกว่าจะเจริญก้าวหน้ามาแทนที่ ทฤษฎี การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นผลมาจากการแพร่กระจายวัฒนธรรมจากภายนอกมากกว่า การประดิษฐ์คิดค้นในสังคมเอง ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมทำให้ทราบถึงกระบวนการเผยแพร่และกระบวนการรับนวัตกรรมหรือวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ บุคคลที่จะรับระบบสังคม ระบบการสื่อสาร ตัวของนวัตกรรมเอง ระยะเวลาและกระบวนการตัดสินใจ ทฤษฎีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามลำดับขั้น ได้เสนอแนวทางการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอนว่า จากความล่าช้าและโบราณไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ทฤษฎีฝืนหล่นจากฟ้า มุ่งเน้นการพัฒนาที่ผ่าน กลุ่มคนที่มีความพร้อมมากที่สุด ในสังคม เพื่อให้ผ่านกลุ่มคนเหล่านี้ไปสู่กลุ่มคนอื่น ๆ แต่ทฤษฎีการกระจายรายได้และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความเห็นที่ตรงกันข้าม คือ ต้อง พัฒนากลุ่มคนที่ด้อยกว่าก่อน เพื่อป้องกันการผูกขาดทางเศรษฐกิจโดยคนเพียงกลุ่มเดียว ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับทฤษฎีภาวะทันสมัย ที่มุ่งสร้างและกระจายความทันสมัยไปสู่ส่วนต่างๆ ของโครงสร้างทางสังคม และทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารเชื่อว่าการสื่อสารที่ทันสมัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมและวัฒนธรรมก้าวไปสู่ภาวะทันสมัย ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเหล่านี้ต่างล้วนมีประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนทั้งสิ้น เพราะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานและโครงการ และดำเนินงานพัฒนาชุมชนได้ จึงทำให้การดำเนินงานพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีดังกล่าวมีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจะนำทฤษฎีใดไปใช้จึงต้องพิจารณาเลือกให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นฐานของชุมชนด้วย จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

จากการศึกษาพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเป็นส่วนสำคัญของการฟื้นฟูชุมชนริมทะเล เทศบาลศรีราชา เป็นอย่างยิ่งเพราะการพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการพัฒนาคนและสิ่งแวดล้อมที่มีขั้นตอนเป็นลำดับก่อนหลัง เพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ ของชุมชนริมทะเล มาวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับปัญหาและความต้องการของชุมชนริมทะเล การเตรียมการแก้ไขปัญหาในลักษณะของแผนโครงการฟื้นฟูชุมชนริมทะเล การนำแผนและโครงการไปดำเนินงานต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีชุมชนและหลักการประเมินคุณค่าชุมชนเก่า

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน

การที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนหรือสังคมจำเป็นจะต้องมีการจัดระบบความสัมพันธ์ที่จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ก่อให้เกิดวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน สัมพันธ์กันเกิดจารีตประเพณีระเบียบ กฎเกณฑ์และพิธีการต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกของชุมชนหรือสังคมทั้งปัจจุบันและรุ่นต่อไปได้ถือปฏิบัติและสั่งสมต่อกันมาจนกลายเป็นภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมของชุมชนหรือสังคมนั้นๆ ทั้งนี้ได้มีการนยามความหมายของวัฒนธรรมไว้หลายประการดังนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536, อ้างอิงใน กิ่งแก้ว มรกฏจินดา, 2550, หน้า 25) ให้ความหมาย “วัฒนธรรม” ว่า หมายถึง วิถีแห่งการดำรงชีพที่มนุษย์สร้างขึ้นตามที่มีมนุษย์มีความสัมพันธ์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นระบบความรู้ความคิดหรือความเชื่อจนเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติสืบทอดกันมา เป็นวิธีการหรือแบบแผนและมีการอบรมถ่ายทอดไปสู่สมาชิกรุ่นต่อมา ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของมนุษย์

งามพิศ สัตย์สงวน (2542, อ้างอิงใน กิ่งแก้ว มรกฏจินดา, 2550, หน้า 26) อธิบายว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง วิถีชีวิต หรือชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกด้าน มนุษย์ในทุกสังคมจะมีพฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันไปตามประเพณีวัฒนธรรมถูกแสดงออกมาให้เห็นโดยแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ มนุษย์ในสังคมจะมีพฤติกรรมทางสังคมอย่างไรแบบแผนพฤติกรรม และกฎเกณฑ์ จะอยู่เบื้องหลัง

ผองพรรณ มณีรัตน์ (2521, หน้า 1-2) ให้ความหมายของ “ประเพณี” (Traditional) ว่าหมายถึง ความประพฤติที่สืบทอดกันมาจนเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในหมู่คณะ และหมายความรวมถึงรูปแบบของความเชื่อ ความคิด ทศนคติ ศีลธรรม ระเบียบแบบแผน และวิธีการกระทำสิ่งต่างๆ ตลอดจนถึงการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ ที่ใดกระทำมาแต่ในอดีตหรือกระทำสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันซึ่งประเพณีนี้เป็นสิ่งที่มีกันในทุกชาติทุกภาษา ส่วนลักษณะจะแตกต่างกันก็ขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละสังคม โดยอาจแบ่งประเพณีตั้งแต่เกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว เช่น การเกิด การบวชเรียน การการแต่งงาน การตายหรือประเพณีเกี่ยวกับการทำบุญและการสนุกสนานรื่นเริงของส่วนร่วม เช่น สงกรานต์เขาพระยาออกพรรษา เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 แนวคิดเรื่องการพิจารณาคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์

จากหลักการสำคัญในการอนุรักษ์หรือทำนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในทิศทางของการอนุรักษ์แบบใหม่ที่เน้นให้อาคาร สถานที่ บริเวณนั้นๆเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว การประสานแนวคิดในการอนุรักษ์กับการพัฒนาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีจุดร่วมของการพิจารณาระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยพิจารณาคุณค่าเป็นเสมือนการมองเป้าหมายของการอนุรักษ์เพื่อการพัฒนา กล่าวคือเป็นการประเมินคุณค่าที่ให้แก่ชุมชนโดยมองการอนุรักษ์เป็นเครื่องมือในการรักษา หรือส่งเสริมให้เกิดคุณค่าอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อยู่อาศัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งโดยปกติจะมีการมองคุณค่าใน 2 ลักษณะ คือลักษณะเป็นคุณค่าคงที่หรือคุณค่าภายใน เป็นคุณค่าที่มีอยู่แล้ว และได้รับการยอมรับจากผู้คนโดย ทั้งนี้จะมีเกณฑ์การประเมินที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานในทางวิชาการหรือทฤษฎีมารองรับ และคุณค่าเคลื่อนไหวหรือ และคุณค่าภายนอกเป็นคุณค่าที่ไม่ได้มีเกณฑ์ประเมินอ้างอิงจากหลักวิชาการ แต่วัดได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยปรากฏการณ์นี้มีผลกับคนในชุมชน พื้นที่ หรือสังคมอย่างเห็นได้ชัดเจน

2.2.3 มาตรฐานด้านคุณค่าความสำคัญและกายภาพของความเป็นย่านชุมชนเก่า คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า พ.ศ.2565 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมของประเทศ พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการคงคุณค่าความสำคัญของย่านชุมชนเก่า ซึ่งนับเป็นศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ ที่ควรได้รับการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม จึงกำหนดโครงการจัดทำมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่าขึ้น เพื่อหาแนวทางรักษา พื้นฟูอนุรักษ์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมอันยาวนานของชุมชนเก่าให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมอันเป็นรากทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแหล่งวัฒนธรรมควบคู่กันไปกับการอยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม

คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่านี้ จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอนุรักษ์ย่านชุมชนเก่า ตลอดจนตัวอย่างแนวทางการอนุรักษ์พื้นฟูองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่น สามารถบริหารจัดการและดำเนินการแผนอนุรักษ์และพื้นฟูย่านชุมชนเก่าได้

ประกอบด้วย 3 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ 2) ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก

2.2.3.1 ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ

1) คุณค่าความสำคัญ (Significance) และบูรณภาพ (Integrity) ของย่านชุมชนเก่า

มี/ไม่มี ลักษณะของการดำรงอยู่ของคุณค่าทั้งมรดกวัฒนธรรมกายภาพและมรดกวัฒนธรรมที่ไม่ใช่กายภาพ เป็นบูรณภาพ (Integrity) ในเชิงระบบองค์รวม สามารถอ้างอิงการดำรงอยู่ของมรดกวัฒนธรรมดังกล่าวได้ในชุมชนนั้น

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ลักษณะเด่นทางโครงสร้างชุมชน (Developed Structure) ของย่านชุมชนเก่า

มี/ไม่มี ลักษณะโครงสร้างของชุมชนในการตั้งถิ่นฐาน เช่น กลุ่มอาคาร เส้นทาง ถนน ตรอก ซอย ลำน้ำหลัก ลาน ท่า น้ำสะพาน เป็นต้น

3) องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม

มี/ไม่มี ลักษณะองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ปรากฏให้เห็นทั้งรูปลักษณะภายนอก และพื้นที่ว่างภายใน ที่แสดงออกมาในลักษณะกลุ่มอาคาร โครงสร้าง ปริมาตรที่ว่าง สัดส่วน วัสดุ สี และองค์ประกอบตกแต่ง

4) องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม

มี/ไม่มี การคงไว้ซึ่งวัสดุก่อสร้างที่เหมาะสม วิธีการก่อสร้าง และรูปแบบที่เหมาะสม

5) องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางภูมิทัศน์

มี/ไม่มี ลักษณะทางภูมิทัศน์ที่แสดงออกถึงการตั้งถิ่นฐานของชุมชน เช่น ลาน กลุ่มต้นไม้ใหญ่ ทางน้ำ บ่อน้ำ ป่า ชุมชน หรือภูมิทัศน์วัฒนธรรม เช่น ฟุ้งนา นาเกลือ เป็นต้น

6) องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

มี/ไม่มี องค์ประกอบชุมชนที่เป็นภูมิสัญลักษณ์ ทั้งที่มนุษย์สร้างและธรรมชาติ เช่น หอคอย หอนาฬิกา สะพาน อาคารสำคัญ ต้นไม้ เนินสูง เป็นต้น

7) องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางด้านมุมมอง

มี/ไม่มี ลักษณะสำคัญด้านมุมมอง กรอบภาพ เส้นขอบฟ้า ที่เน้นให้เห็นถึงภาพรวมของชุมชน

2.2.3.2 ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

1) องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางกิจกรรมทางวัฒนธรรม (Intangible aspects)

มี/ไม่มี กิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ภาษา และสิ่งเกี่ยวเนื่องทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของชุมชน และมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตและยังคงกิจกรรมนั้นอยู่ ถึงแม้ว่ามีการเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน

2) สถานที่ในการดำรงกิจกรรมทาง วัฒนธรรม

มี/ไม่มี พื้นที่รองรับ กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น พื้นที่การผลิต พื้นที่ทรัพยากร พื้นที่แสดงออกทางวัฒนธรรม พื้นที่ขายค้า พื้นที่พบปะ เป็นต้น

3) ผู้สืบทอดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

มี/ไม่มี “คน” ซึ่งเป็นเจ้าของและผู้สืบทอดวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมที่ไม่ใช่กายภาพนั้นๆ เช่น ปราชญ์ ชาวบ้าน ช่างฝีมือ ครู พระ เป็นต้น

4) ความหมายและความทรงจำของย่านชุมชนเก่า

มี/ไม่มี ความหมายและความทรงจำอยู่ในสำนึกของผู้คนในชุมชน และอาจมีการถ่ายทอดถึงคนรุ่นใหม่

5) กิจกรรมที่สนับสนุนชีวิตประจำวัน

มี/ไม่มี กิจกรรมที่ตอบสนองการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชน เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านตัดผม พื้นที่พักผ่อน พื้นที่เกี่ยวกับการสัญจร ทารถ ท่าเรือ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) การใช้พื้นที่สาธารณะ (Public space)
มี/ไม่มี การเปิดโอกาสให้ผู้คน ได้ใช้พื้นที่สาธารณะในชุมชนได้อย่างทั่วถึง
รวมถึงไปถึงการเอื้อให้เกิดพื้นที่/กิจกรรมของชุมชนที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

2.2.3.3 ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก

1) ประโยชน์ใช้สอย (Functions) ของย่านชุมชนเก่าต่อเมือง
มี/ไม่มี ประโยชน์ใช้สอยและบทบาทต่อเมือง เช่น ยังมีความเป็นตลาด
กิจกรรมค้าขาย ย่านพักอาศัยของผู้คน ย่านที่เป็นจุดรวมของการสัญจร เป็นต้น

2) ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบ
มี/ไม่มี เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศทางธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐานและการ
เปลี่ยนแปลงจากการพัฒนายังอยู่ในระดับที่เหมาะสม มีแหล่งผลิตและแหล่งทำกินร่วมอยู่กับ
สภาพแวดล้อม เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า การพิจารณาคุณค่าชุมชนเก่ามีความสำคัญ กับการฟื้นฟูชุมชนริม
ทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา ในเรื่องของประวัติศาสตร์ชุมชน วัฒนธรรมและประเพณีชุมชน รวมไปถึง
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีคุณค่าแก่ชุมชน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน

วิวัฒนาการการฟื้นฟูเมืองเชิงกระบวนการ กระบวน การฟื้นฟูเมืองได้มีการเปลี่ยนแปลง
รูปแบบมาอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุผลของการ ปรับปรุงด้านกระบวนการที่สามารถตอบสนองต่อ
วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการฟื้นฟู และความต้องการของชาวชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินการ
Roberts and Syke (2000: 14) ได้อธิบายวิวัฒนาการรูปแบบของการฟื้นฟูเมืองโดยมีเกณฑ์การแบ่ง
7 ประเด็น คือ

- 1) ลักษณะกลยุทธ์หลักในการกำหนดทิศทาง
- 2) ผู้ดำเนินการหลักกับผู้มีส่วนร่วมสำคัญ
- 3) ระดับกิจกรรมเชิงพื้นที่
- 4) ลักษณะการลงทุนด้านการดำเนินการ
- 5) รายละเอียดด้านสังคม
- 6) การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ
- 7) มุมมองทางด้านสิ่งแวดล้อม

สามารถแจกแจงรูปแบบการฟื้นฟูเมืองได้ดังนี้

การฟื้นฟูแบบรีอัสตอร์เมือง (Urban Reconstruction, 1950s) หมายถึง การฟื้นฟูเมือง
ด้วยรูปแบบของการก่อสร้างใหม่ผ่านกรอบแนวคิดแบบองค์รวมของ เมืองที่มีรูปแบบการพัฒนาเติบโต
เมืองย่อย กลุ่มผู้ดำเนินการจะเป็นภาครัฐส่วนกลาง ภาครัฐท้องถิ่น ภาคเอกชน นักพัฒนาและกลุ่ม
ผู้ทำข้อตกลงร่วมกันที่มุ่งเน้นกิจกรรมระดับท้องถิ่นและ พื้นที่ รูปแบบการฟื้นฟูเป็นการลงทุนภาค
สาธารณะและบางส่วนของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สำหรับด้านสังคมมุ่งเน้นมาตรฐานที่อยู่อาศัยและ
ชีวิตความเป็นอยู่ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นรูปแบบการสร้างแทนที่โดยเฉพาะพื้นที่
เมืองชั้นในกับการพัฒนาพื้นที่ชานเมือง โดยมีมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมในการปรับสภาพภูมิทัศน์ด้วย

การเพิ่มพื้นที่ปลูก ต้นไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การฟื้นฟูแบบฟื้นฟูสภาพเมือง (Urban Revitalization, 1960s) หมายถึง การฟื้นฟูเมืองด้วยรูปแบบของการสร้างใหม่ในพื้นที่เสื่อมโทรมของเมืองกับวิธีการบูรณะฟื้นฟู (Rehabilitation) ผ่านกรอบ แนวคิดแบบองค์รวมของเมืองที่มีรูปแบบการพัฒนาการเติบโตพื้นที่ย่อย พื้นที่ชานเมือง กลุ่มผู้ดำเนินการจะเป็นภาครัฐกับภาคเอกชนอย่างสมดุลที่มุ่งเน้นกิจกรรม ระดับภาค รูปแบบการฟื้นฟูเป็นการลงทุนภาครัฐและบางส่วนของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องและ ต่อมาเป็นการลงทุนภาคเอกชน สำหรับด้านสังคมมุ่งเน้นการปรับปรุงและสวัสดิการสังคม ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นรูปแบบการสร้างแทนที่โดยเฉพาะพื้นที่ เมืองชั้นในกับการพัฒนาพื้นที่ชานเมือง และต่อมาเป็นรูปแบบคู่ขนานกับการบูรณะฟื้นฟูพื้นที่ โดยมีมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมเน้นเฉพาะการปรับปรุงพื้นที่คัดเลือกมาเท่านั้น

การฟื้นฟูแบบเปลี่ยนแปลงเมืองใหม่ (Urban Renewal, 1970s) หมายถึง การฟื้นฟูเมืองด้วยรูปแบบแผนของการปรับปรุงเชิงสถาบันกับความเป็นชุมชนละแวก บ้านผ่านกรอบแนวคิดแบบองค์รวมของเมืองที่มีรูปแบบการพัฒนาการเติบโตพื้นที่ย่อย พื้นที่ชานเมือง กลุ่มผู้ดำเนินการจะเป็นในภาคส่วนเอกชนและบทบาทภาครัฐส่วนท้องถิ่นจากการ กระจายอำนาจที่มุ่งเน้นกิจกรรมระดับภาคกับท้องถิ่น และต่อมาเน้นระดับท้องถิ่น รูปแบบการฟื้นฟูเป็นการลงทุนที่มีข้อจำกัดภาค สาธารณะ และการเติบโตในการลงทุนของภาคเอกชน สำหรับด้านสังคมมุ่งเน้นการดำเนินการฟื้นฟูโดยชุมชนเป็นหลักกับการเสริมพลัง ให้กับชุมชน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นรูปแบบการฟื้นฟูสู่สภาพเดิมของพื้นที่ ย่านเก่าแก่ย่านต่างๆภายในเมือง โดยมีมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมมีการปรับปรุงด้วยนวัตกรรมต่างๆ

การฟื้นฟูแบบพัฒนาใหม่ของเมือง (Urban Redevelopment, 1980) หมายถึง การฟื้นฟูเมืองด้วยรูปแบบแผนลักษณะต่างๆสำหรับการพัฒนาใหม่ผ่านรูปแบบของ โครงการนำร่อง กลุ่มผู้ดำเนินการจะเป็นภาคส่วนเอกชน กับกลุ่มตัวแทนเฉพาะสำหรับการดำเนินการ และการพัฒนาในรูปแบบของหุ้นส่วนดำเนินการที่มุ่งเน้นกิจกรรมเชิงพื้นที่และ ต่อมาเน้นในระดับท้องถิ่น รูปแบบการฟื้นฟูเป็นการลงทุนภาคเอกชนเป็นหลักกับการจัดสรรเงินภาคสาธารณะ สำหรับด้านสังคมมุ่งเน้นการช่วยตนเองของชุมชนกับการสนับสนุนเฉพาะพื้นที่คัด เลือกจากภาครัฐ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นรูปแบบการสร้างแทนที่และการพัฒนาใหม่ใน รูปแบบโครงการนำร่อง โดยมีมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมในการให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

การฟื้นฟูแบบปฏิรูปเมือง (Urban Regeneration, 1990) หมายถึง การฟื้นฟูเมืองด้วยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่ครอบคลุมในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ และการวางแผนแบบบูรณาการในการดำเนินการ กลุ่มผู้ดำเนินการจะเป็นรูปแบบของหุ้นส่วนดำเนินการเป็นหลักที่มุ่งเน้น กิจกรรมเชิงกลยุทธ์และกิจกรรมระดับภาค รูปแบบการฟื้นฟูเป็นการลงทุนอย่างสมดุลระหว่างภาคสาธารณะ ภาคเอกชนและกลุ่มอาสาสมัคร สำหรับด้านสังคมมุ่งเน้นบทบาทของชุมชน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเป็นรูปแบบการสร้างแทนที่และการพัฒนาใหม่ใน รูปแบบโครงการนำร่องและการดูแลมรดกวัฒนธรรม โดยมีมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับความยั่งยืน

ปฏิรูป (Reform) คือ การวางเงื่อนไขใหม่ให้เกิดการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบต่างๆอาจเป็นเงื่อนไขทางกฎหมาย เงื่อนไขในตัวองค์กร อาจเป็นเงื่อนไขในทางปฏิบัติ อาจเป็นเงื่อนไขที่เกิดจากการเสริมให้อำนาจอื่นเกิดขึ้น เพื่อตรวจสอบอย่างสมดุล หรือตัดสินใจเองหรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนบทบาทของรัฐในระบบนั้นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Burns (1963 : 4) และ Mclean (1959 : 151) ได้ให้ความหมายของการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง (Urban Redevelopment) ไว้เช่นเดียวกันคือ การแก้ไขหรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในปัจจุบันซึ่งไม่เป็นที่พึงปรารถนาในพื้นที่นั้นโดยการรื้อถอน และสร้างขึ้นใหม่ในรูปแบบที่ต่างออกไปจากเดิม โดยปฏิบัติตามการวางผังเมืองรวม (Comprehensive Plan)

สาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดความจำเป็นในการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองใหญ่ที่มีอยู่ทั่วโลก มีสาเหตุจาก

1. การขยายตัวของเมือง
2. ปัญหาจราจร
3. สิ่งก่อสร้างที่ทรุดโทรม
4. ค่านิยมใหม่ๆ ในการอยู่อาศัย และการจับจ่ายซื้อของ
5. ทักษะคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่าชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา จัดอยู่ในรูปแบบการฟื้นฟูแบบฟื้นฟูสภาพเมือง (Urban Revitalization, 1960s) คือการฟื้นฟูเมืองด้วยรูปแบบของการสร้างใหม่ในพื้นที่เสื่อมโทรมของเมืองกับวิธีการบูรณะฟื้นฟู (Rehabilitation) ผ่านกรอบ แนวคิดแบบองค์รวมของเมือง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการกิจการใด ๆ ให้ประสบความสำเร็จ การมีส่วนร่วมเป็นวิธีที่จะระดมประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาได้ดีที่สุด นักวิชาการจำนวนมากได้อธิบายความหมายของคำว่ามีส่วนร่วมไว้มากมายโดยมีรายละเอียดแตกต่างกัน (อ้างใน <http://wiruch.com>)

2.4.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

เจริญ ภัสระ (2540) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าหมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชนหรือชุมชนยอมรับผิชอบและกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทฤษฎีที่แตกต่างกัน 4 ความหมายคือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการของประชาชนซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่วงนอกของระบบราชการ ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกในสังคม และในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตอย่างเป็นตัวของตัวเอง
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตัวเอง ร่วมใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขามี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกถึงปัญหาที่กำลังเผชิญ และแสดงวิธีซึ่งแก้ปัญหานั้น และลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสมีการกระทำในลักษณะการทำงานร่วมกัน มีความต้องการร่วมกัน ทั้งทางด้าน การดำเนินการ ในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การร่วมกันรับผลประโยชน์ และการติดตาม ประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน เกิดการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้ การดำเนินงานหรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานหรือโครงการเกิดประสิทธิผล

2.4.2 รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

โกวิท พวงงาม (2545, หน้า 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อม ไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการ ดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบาก

นอกจากนี้ สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545, หน้า 116) ยังได้ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการ

2. ชั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3. ชั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้าง ประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. ชั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนา ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5. ชั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

บรรณานุกรม ไกวิทย์ พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท.

2.4.3 ระดับการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 17) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตาม หลักการ ทัวไปว่าแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดย แบ่งเป็น 3 กรณี แล้วแต่กิจกรรมในตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไป

3.1 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ

3.2 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ

3.3 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือ ในด้านอื่นๆ นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วม ตาม แนวทางพัฒนาชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้ แบ่งไว้ดังนี้

1. ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา

2. ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร

2.1 ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง

2.2 วางแผนแก้ไขปัญหานั้นเป็นเรื่อยๆ

2.3 ร่วมระดมความคิดถึงทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อแก้ไข

ปัญหาที่วางแผนนั้น

2.4 ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้

2.5 ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นๆ

2.6 ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน

2.7 ร่วมรับผลประโยชน์หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจหลักของการดำเนินงาน การฟื้นฟูชุมชนริมทะเล เทศบาลศรีราชาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนริมทะเล รวมทั้งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนริมทะเล จะต้องเกิดจากคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันดำเนินการ และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นการรวมพลังของคนในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ย่านกะดีจีน-คลองสาน

ศึกษาโดย ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC) พ.ศ. 2556

2.5.1.1 ความเป็นมาของโครงการ

"ย่านกะดีจีน" และ "ย่านคลองสาน" เป็นย่านประวัติศาสตร์ริมน้ำที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ ทั้งสองย่านปรากฏการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนที่สืบเนื่องจากสมัยกรุงศรีอยุธยา และมีความเป็นย่านที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์สูง ต่อมาย่านกะดีจีนและย่านคลองสานได้เจริญรุ่งเรืองกลายเป็นย่านการค้าที่สำคัญของเมือง เนื่องมาจากการที่เป็นย่านที่พักอาศัยของขุนนางผู้ใหญ่ ส่งผลให้พื้นที่ริมแม่น้ำละแวกนี้คึกคักและเจริญรุ่งเรืองด้วยเหล่าพ่อค้านานาชาติ ที่มักเข้ามาตั้งบ้านเรือนและทำการค้าขายในย่านนี้ จนอาจกล่าวได้ว่าย่านกะดีจีนและย่านคลองสานเป็น "The Cosmopolitan District" ของกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ย่านประวัติศาสตร์สองแห่งนี้ยังมีความสำคัญในฐานะเป็นที่พำนักของ 'สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว' ที่ทรงเคยประทับและเล่าเรียนเมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริที่จะให้อนุรักษ์อาคารเก่าซึ่งมีลักษณะและที่ตั้งใกล้เคียงบ้านที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยประทับ (ซึ่งสันนิษฐานว่าตั้งอยู่ในชุมชนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและตรอกช่างนาค-สะพานยาวในปัจจุบัน) โดยอนุรักษ์ไว้เป็นพิพิธภัณฑ์และพัฒนาพื้นที่เป็นสวนสาธารณะระดับชุมชน ซึ่งได้กลายเป็น 'ศูนย์กลางทางจิตใจ' ของชาวย่านกะดีจีนและคลองสาน

รูปที่ 2.4 แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ย่านกะดีจีน-คลองสาน

ที่มา : ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC) พ.ศ. 2556

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรุ่งเรืองของทั้งสองย่านแม้จะกลายเป็นอดีตแต่ ‘มรดกวัฒนธรรม’ ที่หลงเหลืออยู่ไม่ว่าจะเป็นศาสนสถาน บ้านขุนนาง เจ้าสัวและบุคคลสำคัญ โกดังสินค้า ท่าเรือ ตลอดจนวิถีชีวิตของกลุ่มชนต่างศาสนาและชาติพันธุ์ เป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ในการทำความเข้าใจ ภาพจำของวิถีชีวิตและผู้คนในย่านนี้ที่ยังมีการสืบต่อเนื่องมาจวบจนทุกวันนี้เปรียบเสมือน ‘พิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตของกรุงเทพฯ’ เลยทีเดียว

2.5.1.2 สภาพปัญหา

- 1) ขาดการวางแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในพื้นที่
- 2) ขาดพื้นที่จัดกิจกรรมและพื้นที่พบปะสังสรรค์ของชุมชน ย่านและเมือง
- 3) เกิดอาชญากรรมในพื้นที่
- 4) ความสวยงามของชุมชนเก่า ถูกบดบัง ด้วยอาคารสูง

2.5.1.3 แนวความคิดและการออกแบบ

แนวความคิดหลักๆ ในการพัฒนาพื้นที่มีอยู่ 5 วิสัยทัศน์ ดังนี้

- 1) ย่านชุมชนพักอาศัยริมน้ำหนาแน่นสูงคุณภาพดี

แนวความคิด

- ย่านชุมชนดั้งเดิม-ใหม่ละแวกบ้านชั้นดี
- คุณภาพของการอยู่อาศัยที่ดีและมีอัตลักษณ์
- ย่านที่อยู่อาศัยแบบผสมผสาน

การออกแบบ

- อนุรักษ์ฟื้นฟูอาคารที่มีคุณค่าให้เป็นที่อยู่อาศัยและมีการใช้ประโยชน์ใหม่
- พื้นฟูบูรณะอาคารเดิมให้มีการใช้ประโยชน์ผสมผสาน
- พัฒนาที่อยู่อาศัยความหนาแน่นสูงมีคุณภาพดีในย่านเก่า

- 2) เครือข่ายการท่องเที่ยวมรดกท้องถิ่นชั้นนำ

แนวความคิด

- แหล่งที่จุดหมายปลายทางชั้นนำ (Tourist Destination)
- การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- เครือข่ายการท่องเที่ยว
- การท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างสมดุล

การออกแบบ

- เชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวมรดกวัฒนธรรม
 - เพิ่มเติม ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว
 - อนุรักษ์ ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในพื้นที่
- 3) ย่านชุมชนสร้างสรรค์ร่วมสมัย

แนวความคิด

- ย่านที่ถูกขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมสมัย
- การพัฒนาแหล่งพลังงานใหม่ จากฐานของชุมชนและทุนทางสังคมในพื้นที่

การออกแบบ

- ปรับปรุง เพิ่มเติมพื้นที่ที่เป็นแหล่งทำงาน ผลิตสินค้าและบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปรับปรุง เพิ่มเติมพื้นที่แสดงงาน และพบปะของกลุ่มคนในเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 - ปรับปรุง เพิ่มเติมพื้นที่พักอาศัยของกลุ่มคนในเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 - 4) ต้นแบบธุรกิจจากมรดกท้องถิ่น
- แนวคิด
- การส่งเสริมการพัฒนาต้นแบบของธุรกิจจากการสร้างสรรค์ของมรดกในพื้นที่
 - การกระจายรายได้สู่ชุมชนจากโอกาสในการพัฒนาใหม่
- การออกแบบ
- ปรับปรุง สร้างให้เกิดพื้นที่จำหน่ายสินค้าและบริการวิสาหกิจชุมชน
 - ปรับปรุง พื้นที่มรดกวัฒนธรรมให้เป็นต้นแบบธุรกิจ
 - สร้างให้เกิดศูนย์กลางวิสาหกิจชุมชน
 - 5) พื้นที่สาธารณะร่วมของหลากหลายวัฒนธรรม
- แนวคิด
- การสร้างพื้นที่สาธารณะที่ใช้ร่วมกันระหว่างหลายกลุ่มวัฒนธรรม
 - การบูรณาการอย่างแน่นแฟ้นกับความหลากหลายและการใช้พื้นที่ในช่วงเวลาต่างๆในหลายระดับ
- การออกแบบ
- สร้างให้เกิด ปรับปรุงพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน ย่านและเมือง

2.5.1.4 ผลที่ได้รับจากโครงการ

- 1) เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น
- 2) เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมและพบปะสังสรรค์ของชุมชน ย่านและเมือง
- 3) ดึงเอาความเป็นชุมชนริมน้ำกลับมาให้เห็นเป็นเป็นเอกลักษณ์ของเมือง
- 4) ทำให้เกิดธุรกิจภายในชุมชนและสร้างรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น

2.5.2 การอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2.5.2.1 ความเป็นมาของโครงการ

ศึกษาโดย สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2544

ชุมชนอัมพวามีสภาพเช่นเดียวกับชุมชนริมน้ำอื่นๆ ในภาคกลางที่เกิดความซบเซาลงในศตวรรษที่ 21 สืบเนื่องมาจาก การเปลี่ยนวิธีการคมนาคมจากทางน้ำมาเป็นทางบก การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับภาค เช่น เขื่อนเพื่อการ ผลิตกระแสไฟฟ้าและการชลประทาน จึงมีการควบคุม ปริมาณน้ำในแม่น้ำแม่กลอง ทำให้มีผลกระทบต่อชุมชนริมน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงกักเก็บน้ำภายหลังการก่อสร้าง เสร็จสิ้นลง ดังนั้นตลาดน้ำของชุมชนอัมพวาจึงหมดสภาพ ไปทีละน้อย หลัง พ.ศ. 2520 ต่อมาใน พ.ศ. 2544 สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาโครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำคูคลอง ในพื้นที่ภาคตะวันตก ซึ่งเลือกคลองเอกลำน้ำเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

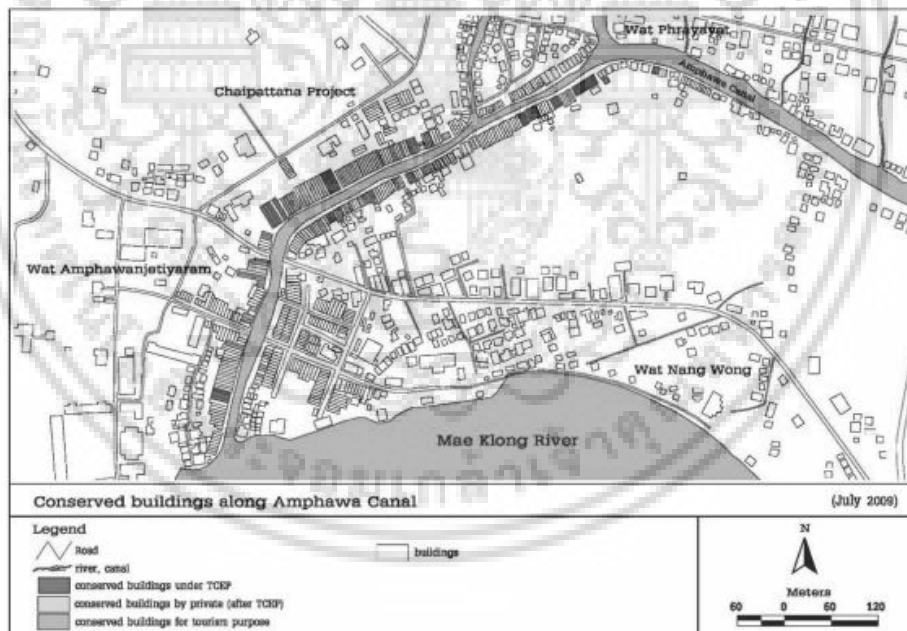
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัมพวาเป็นกรณีศึกษาในรายละเอียด และต่อมาในช่วง พ.ศ. 2546-2548 โครงการอนุรักษ์ศิลปกรรม สิ่งแวดล้อมพื้นที่คลองอัมพวา ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ แห่งประเทศเดนมาร์ก (DANIDA) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงาน เทศบาลตำบลอัมพวา โครงการดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งโครงการสาธิต ซึ่งประกอบด้วยการอนุรักษ์อาคารไม้ 17 หลัง (ประกอบด้วยเรือนไทย เรือนแพ เรือนพื้นดิน หอแงไม้ และสำนักงานเทศบาลตำบลอัมพวา และการปรับปรุงภูมิทัศน์ 1 แห่ง นอกจากนี้สำนักงานเทศบาล ตำบลอัมพวาร่วมกับชุมชนได้ดำเนินการฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาในช่วงบ่าย-เย็น ของวันศุกร์-เสาร์- อาทิตย์ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2547

2.5.2.2 สภาพปัญหา

- 1) ขาดการดูแลรักษาอาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมของชุมชน
- 2) ขาดความเป็นระเบียบของชุมชนคลองอัมพวา
- 3) การรुक้าของร้านค้าแผงลอย
- 4) ขาดการควบคุมสภาพและคุณภาพของสิ่งแวดล้อม
- 5) ขาดการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรม

ท่องเที่ยว

รูปที่ 2.5 อาคารไม้ที่ได้รับการอนุรักษ์ริมคลองอัมพวา

ที่มา : ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC) พ.ศ. 2556

2.5.2.3 แนวความคิด

เพื่อเป็นการปรับปรุงพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพทางกายภาพ สภาพเศรษฐกิจและ สังคม จึงเกิดมีโครงการส่งเสริมและสนับสนุนในการซ่อมแซมอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 50-100 ปี ให้กลับสู่สภาพเดิม และการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองอัมพวา เพื่อให้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน มีการฟื้นฟูและพัฒนาตลาดน้ำอัมพวาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในช่วงสุดสัปดาห์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนคลองอัมพวา

2.5.2.4 ผลที่ได้รับจากโครงการ

- 1) การสร้างงานในชุมชนที่เพิ่มขึ้น
- 2) เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น
- 3) สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนคลองอัมพวา
- 4) สภาพการใช้ชีวิตของคนในชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

2.5.3 หมู่บ้านชาวประมงอินะ ประเทศญี่ปุ่น

2.5.3.1 ความเป็นมาของโครงการ

ศึกษาโดย องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เมืองอินะ (Ine-cho) เป็นเมืองเล็กๆ ทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกียวโต มีประชากร 2,500 คน เลียบแนวเส้นโค้งที่ทอดยาวของอ่าวอินะ (Ine Bay) ซึ่งเรียงรายไปด้วยบ้านลักษณะแปลกตาที่เรียกว่า “ฟุนายะ” (Funaya) โดยชั้นล่างเป็นท่าจอดเรือ ส่วนชั้นบนเป็นที่อยู่อาศัย เป็นลักษณะทางสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถออกเรือจากบ้านไปหาปลาได้ สะดวกรวดเร็ว เพราะเมืองนี้มีอุตสาหกรรมประมงที่เฟื่องฟู ที่เมืองอินะแห่งนี้ นักท่องเที่ยวสามารถที่จะพักผ่อนในฟุนายะนี้ พร้อมเพลิดเพลินกับอาหารทะเลสดๆ ที่จับได้ในอ่าวอินะ โดยเดินทางจากเกียวโตโดยรถไฟและบัสเป็นเวลาราว 3 ชั่วโมง หรือเดินทางจากสถานที่ท่องเที่ยวชื่อดังอย่าง “อามาโนะฮาชิดาเตะ” (Amanohashidate) โดยรถบัสประมาณ 1 ชั่วโมงเท่านั้น

อินะโนะฟุนายะ (inenofunaya) นั้นมาจากการเรียกที่ตั้งจาก อ่าวอินะ (Ine Bay) โดยมีบ้านเรือนสไตล์ฟุนายะ (Funaya) 230 หลังทอดยาวเป็นแนวเส้นโค้งสวยงามริมอ่าว เป็นระยะทางยาวกว่า 5 กิโลเมตร ทำให้มีชื่อเรียกย่านแถวนี้ว่า “อินะโนะฟุนายะ” เนื่องจากอยู่ติดกับริมน้ำมาก จึงได้มีการสร้างบ้านแบบชาวประมง โดยที่ลงเรือออกทะเลจากชั้นหนึ่งของตัวบ้านได้ทันที ส่วนชั้นสองใช้เป็นที่อยู่อาศัย

รูปที่ 2.6 อาคารไม้ที่ได้รับการอนุรักษ์หมู่บ้านอินะ
ที่มา : องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.3.2 แนวความคิด

หมู่บ้านอิเนะเป็นหมู่บ้านชาวประมงเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่สมัยเอโดะ ปัจจุบันถือว่าเป็นหมู่บ้านชาวประมงอนุรักษ์ที่สวยงามที่สุดในญี่ปุ่น ด้วยเอกลักษณ์ของบ้านสไตล์ Boathouse หรือ ฟุนายะ (The Funaya of Ine) โดยบ้านแต่ละหลังจะตั้งเรียงรายติดชายฝั่งของอ่าวในคาบสมุทรเคียวทังโกะ เนื่องจากอยู่ติดกับริมน้ำมาก การสร้างบ้านแบบชาวประมงจึงถือเอาความสะดวก โดยทำชั้นล่างเป็นที่จอดเรือและสามารถลงเรือออกทะเลได้ทันที ส่วนชั้นสองทำเป็นที่อยู่อาศัยอย่างเป็นสัดส่วน ประเทศญี่ปุ่นจึงมีการจัดการหรือระบบการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีประสิทธิภาพ ที่เรียกว่าเขตอนุรักษ์กลุ่มอาคาร สถาปัตยกรรม และสิ่งปลูกสร้างดั้งเดิมทรงคุณค่า หรือ “ระบบ Denken”

2.5.3.3 ผลที่ได้รับจากโครงการ

1) การจัดการหรือระบบอนุรักษ์สถาปัตยกรรมทำงานอย่างไรในพื้นที่อนุรักษ์

2) การปรับเปลี่ยนของเรือนฟุนายะเพื่อการท่องเที่ยวภายใต้ระบบอนุรักษ์

สามารถสรุปได้ว่า ทั้ง 3 กรณีศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่นำไปช่วยในการศึกษาทำให้งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น **โครงการพัฒนาพื้นที่ย่านกะดีจีน-คลองสาน** ทำให้ทราบถึงวิธีการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นการออกแบบสร้างให้เกิดการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน ย่านและเมือง รวมทั้งการบูรณาการอย่างแน่นหนากับความหลากหลายและการใช้พื้นที่ในช่วงเวลาต่างๆในหลายระดับ **การอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม** มีสภาพแวดล้อมริมน้ำและปัญหาขาดการดูแลรักษาอาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมของชุมชนคล้ายกับพื้นที่ศึกษา แนวคิดที่นำมาช่วยพัฒนาเป็นการปรับปรุงพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพทางกายภาพ สภาพเศรษฐกิจและสังคมให้กลับสู่สภาพเดิม และการปรับปรุงภูมิทัศน์ สนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน **และหมู่บ้านชาวประมงอิเนะ ประเทศญี่ปุ่น** มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมริมน้ำของชุมชนชาวประมงชายฝั่งที่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ศึกษา เป็นการจัดการหรือระบบการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีประสิทธิภาพ ที่เรียกว่าเขตอนุรักษ์กลุ่มอาคาร สถาปัตยกรรม และสิ่งปลูกสร้างดั้งเดิมทรงคุณค่าแล้วส่งเสริมให้มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพิ่มรายได้แก่ชุมชนคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้สามารถฟื้นฟูเมืองได้อย่างรวดเร็ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการทำการศึกษารูปแบบการฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล กรณีศึกษา : ชุมชนริมทะเลเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยยึดถือวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ อันได้แก่ การกำหนดพื้นที่การศึกษา ข้อมูลและแหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

3.1 การกำหนดพื้นที่การศึกษา

การศึกษาการวางแผนในการจัดการและปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่พื้นที่ศึกษาชุมชนริมทะเล ซึ่งเป็นชุมชน ที่ติดชายฝั่งทะเล ชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานมายาวนานในพื้นที่ ถือเป็นอัตลักษณ์ของรูปแบบการตั้งถิ่นฐานริมชายฝั่งแบบหนึ่งในภาคตะวันออกหรือในพื้นที่ศรีราชา จึงมีปรับปรุงพื้นที่ให้มีสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยเน้นการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพของชุมชน การส่งเสริม การปรับปรุง และการพัฒนาพื้นที่ให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาพทางวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ คุณภาพชีวิตของชุมชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและเสนอแนะเกณฑ์การอนุรักษ์ พื้นที่ชุมชน โดยให้คนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่อไป

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ชุมชนบ้านใน ชุมชนริมทะเลและชุมชนซอยจุลินทร์และมิตร พบว่า ชุมชนริมทะเลเป็นชุมชนที่มีแนวทางในการพัฒนาชุมชนและสภาพแวดล้อมที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นชุมชนที่เหมาะสม ในการศึกษาถึงรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยของหมู่บ้านชาวประมงซึ่งชุมชนนี้มีครัวเรือนทั้งหมด 247 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,825 คน แยกเป็นชาย 895 คน หญิง 930 คน จำนวนประชากรแฝงโดยประมาณ 160 คน (แผนชุมชนริมทะเล, 2567)

3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา มีข้อมูลอยู่ 2 ประเภทได้แก่

3.2.1 ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ

ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ คือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept Interview) การออกแบบสอบถาม (Questionnaire) จากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจภาคสนาม (Field Surveyin) ได้แก่

3.2.1.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จะเป็นข้อมูลจากกลุ่มต่างๆ ดังนี้

1) เทศบาลเมืองศรีราชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

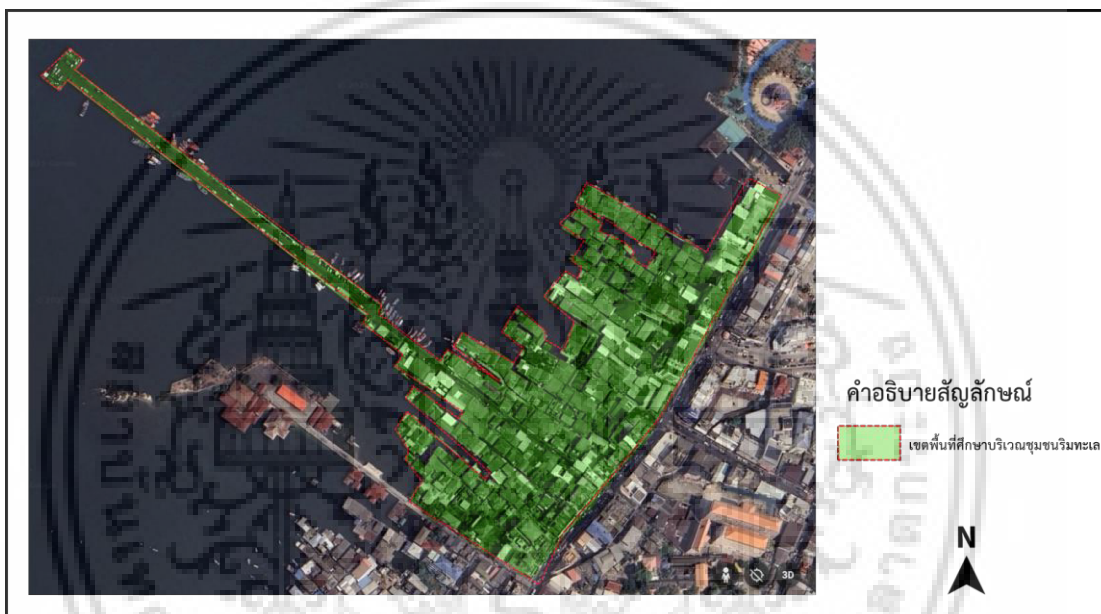
2) ประธานชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา

3.2.1.2 ข้อมูลจากการออกแบบสอบถาม

ข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามจะเป็นข้อมูลจากผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนริมทะเล เพื่อทราบถึงทัศนคติ ความพึงพอใจและความคิดเห็นต่อรูปแบบการฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

3.2.1.3 ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม จะเป็นข้อมูลทางด้านทายกายภาพ ได้แก่ สภาพทางสัญจรภายในชุมชน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสภาพแวดล้อมภายในชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

รูปที่ 3.1 พื้นที่การศึกษา
ที่มา : ผู้วิจัย

3.2.2 ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ

ข้อมูลชั้นทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้มาจาก แผนที่ เอกสาร บทความ หนังสือ สิ่งพิมพ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ทำมาก่อนแล้ว โดยข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ได้มาจาก

3.2.2.1 แหล่งข้อมูล

- 1) หอสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2) ห้องสมุดภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 3) ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 4) เทศบาลเมืองศรีราชา
- 5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2.2 ประเภทข้อมูล

- 1) แผนชุมชนริมทะเล
- 2) แผนที่ชุมชนริมทะเล
- 3) แผนพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองศรีราชา

3.3 กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอยู่เพียงกลุ่มเดียว คือ กลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา ซึ่งการสุ่มครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งประชากรออกตามพื้นที่โดยไม่จำเป็นต้องทำบัญชีรายชื่อของประชากร และสุ่มตัวอย่างประชากรจากพื้นที่ดังกล่าวตามจำนวนที่ต้องการ แล้วศึกษาทุกหน่วยประชากรในกลุ่มพื้นที่นั้น ๆ

โดยหาค่าจากการใช้สูตรของ Yamane

Yamane (1967) ได้เสนอสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างสัดส่วน 1 กลุ่มโดยสมมติค่าสัดส่วน เท่ากับ 0.5 และที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (allowable error)

หากกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จะใช้ค่า 0.05 แทนค่าในสูตร

จำนวนของประชากร	จำนวนตัวอย่างสำหรับความคลาดเคลื่อนระดับต่างๆ				
	+1%	+2%	+3%	+4%	+5%
100	99	96	92	86	80
200	196	185	169	152	133
300	291	268	236	203	171
400	385	345	294	244	200
500	476	417	345	278	222
1,000	909	714	526	385	286

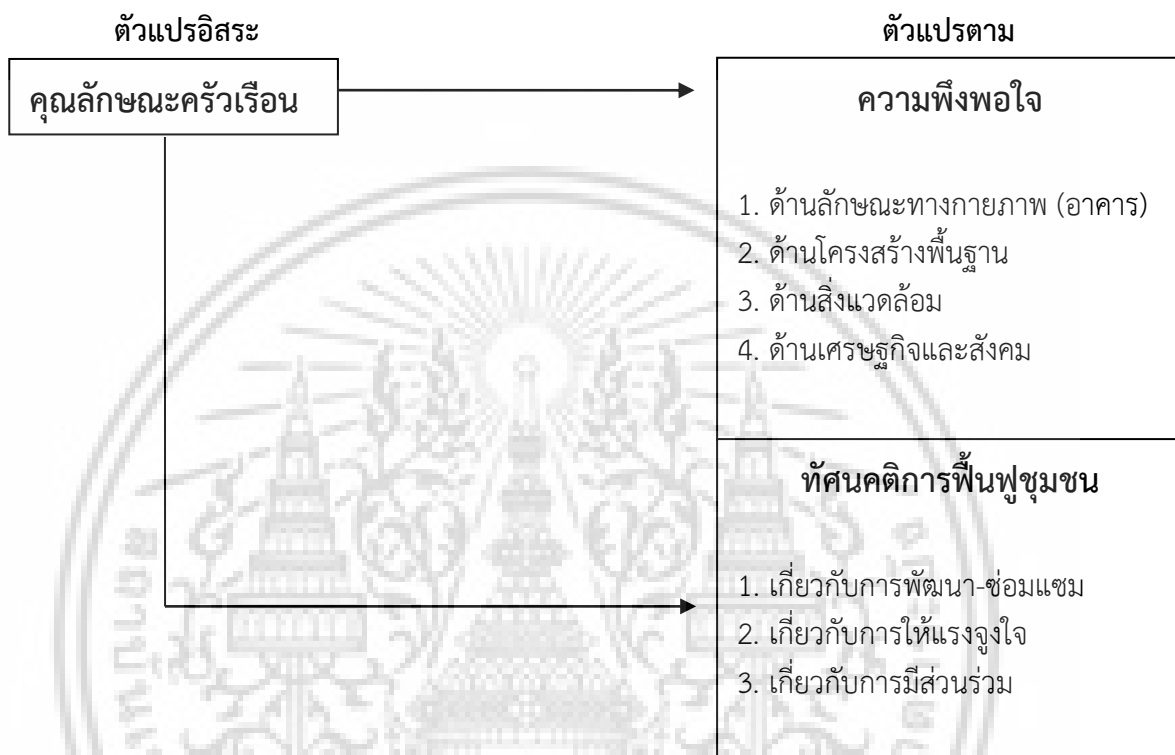
จากสูตร Yamane คำนวณได้

พื้นที่การศึกษาภายในชุมชนริมทะเล มีจำนวนครัวเรือน 163 ครัวเรือน

พื้นที่การศึกษาภายในชุมชนริมทะเลแบ่งออกเป็น 3 โซน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือทัศนคติการฟื้นฟูชุมชนและความพึงพอใจเกี่ยวกับการอยู่อาศัยภายในชุมชนริมทะเลเทศบาลเมืองศรีราชา ซึ่งมีในด้านต่างๆ เช่น ลักษณะทางกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ

รูปที่ 3.2 ตัวแปรที่ศึกษา
ที่มา : ผู้วิจัย

3.5 การรวบรวมข้อมูล

การเก็บของมูลตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแตกต่างกันไปตามประเภทของข้อมูล โดยได้แสดงไว้ในตารางแสดงการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่ออำนวยความสะดวกดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงการเก็บข้อมูลด้านคุณค่าชุมชนของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ					
คุณค่าความสำคัญ (Significance) และบูรณภาพ (Integrity) ของย่านชุมชนเก่า	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มี 2. ไม่มี	นามมาตรา (Nominal)			•
ลักษณะเด่นทางโครงสร้างชุมชน (Developed Structure) ของย่านชุมชนเก่า					•
องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางสถาปัตยกรรม					•
เทคนิคและวัสดุในการก่อสร้าง					•
องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางภูมิทัศน์					•
องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)					•
องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางด้านมุมมอง					•
ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก					
ประโยชน์ใช้สอย (Functions) ของย่านชุมชนเก่าต่อเมือง	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มี 2. ไม่มี	นามมาตรา (Nominal)			•
ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบ					•

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต					
องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางกิจกรรมทางวัฒนธรรม (Intangible aspects)	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มี 2. ไม่มี	นามมาตรา (Nominal)			•
สถานที่ในการดำรงกิจกรรมทางวัฒนธรรม					•
ผู้สืบทอดกิจกรรมทางวัฒนธรรม					•
ความหมายและความทรงจำของย่านชุมชนเก่า					•
กิจกรรมที่สนับสนุนชีวิตประจำวัน					•
การใช้พื้นที่สาธารณะ (Public space)					•

ตารางที่ 3.2 แสดงการเก็บข้อมูลด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
ด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน					
ประปา	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มี 2. ไม่มี	นามมาตรา (Nominal)			•
ไฟฟ้า					•
ถังขยะ				•	•
ถังบำบัดของเสีย				•	•
การป้องกันอัคคีภัย				•	•
					•
ด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน					
ไฟถนน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มี 2. ไม่มี	นามมาตรา (Nominal)		•	•
ทางสัญจร				•	•
พื้นที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว				•	•

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
ลักษณะทางกายภาพ (อาคาร)					
ประเภทของที่อยู่อาศัย	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. บ้านเดี่ยว 2. บ้านแถว 3. ห้องแถว 4. ห้องชุด (อพาร์ทเมนท์ แฟลต) 5. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)			•
ลักษณะของอาคาร	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. ไม้ 2. คอนกรีต 3. ครึ่งไม้ครึ่งคอนกรีต 4. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)			•
อายุอาคาร	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. น้อยกว่า 10 ปี 2. 11-20 ปี 3. 21-30 ปี 4. 31-40 ปี 5. มากกว่านั้น	นามมาตรา (Nominal)			•
สภาพอาคาร	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. ใหม่ 2. กลาง 3. เสื่อม	นามมาตรา (Nominal)			•
จำนวนชั้นของอาคาร	1. 1 ชั้น 2. 2 ชั้น 3. 3 ชั้น 4. มากกว่า 3 ชั้นขึ้นไป	นามมาตรา (Nominal)			•
กิจกรรมภายในอาคาร	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. ที่อยู่อาศัย 2. ร้านค้า	นามมาตรา (Nominal)			•

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 แสดงการเก็บข้อมูลด้านคุณลักษณะครัวเรือน

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน					
เพศ	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. ชาย 2. หญิง	นามมาตรา (Nominal)	•		
อายุ	วัดเป็นจำนวน หน่วยเป็นปี	อัตราส่วน (Ratio)	•		
การศึกษา	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย/เทียบเท่า 3. ปริญญาตรี 4. สูงกว่าปริญญาตรี 5. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)	•		
คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน (ต่อ)					
การนับถือศาสนา	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. พุทธ 2. คริสต์ 3. อิสลาม 4. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)	•		
อาชีพ	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. นักเรียน/นักศึกษา 2. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน หรือลูกจ้าง 3. ประกอบธุรกิจส่วนตัว 4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน/ เกษียณอายุ 5. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)	•		
สถานภาพในครัวเรือน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. หัวหน้าครอบครัว 2. คู่สมรส 3. บุตร/ธิดา 4. บิดา/มารดา 5. เขย/สะใภ้ 6. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)	•		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
สถานภาพสมรส	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. โสด 2. สมรส 3. หย่าร้าง 4. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)	•		
รายได้ของครอบครัว	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. 10,000 – 20,000 2. 20,001 – 30,000 3. 30,001 – 40,000 5. มากกว่านั้น	นามมาตรา (Nominal)	•		
รายจ่ายของครอบครัว	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. 10,000 – 20,000 2. 20,001 – 30,000 3. 30,001 – 40,000 5. มากกว่านั้น	นามมาตรา (Nominal)	•		
ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	วัดเป็นจำนวน หน่วยเป็นปี	อัตราส่วน (Ratio)	•		
กรรมสิทธิ์ที่ดิน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. เจ้าของกรรมสิทธิ์ 2. ผู้เช่า 3. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)	•		
เชื้อชาติ	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. ไทย 2. พม่า 3. กัมพูชา 4. ลาว 6. เวียดนาม 5. อื่นๆ (ระบุ)	นามมาตรา (Nominal)	•		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 แสดงการเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจด้านต่างๆ

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
ด้านสิ่งแวดล้อม					
ปัญหาด้านความสะอาดของชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
การเก็บขยะมูลฝอยภายในชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
การเก็บขยะมูลฝอยในทะเล	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
การบำบัดของเสียลงสู่ทะเล	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
เสียงดังรบกวนจากเพื่อนบ้าน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
การขุดเพ็ลยซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
สุนัขจรจัดในชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
การจัดวางผังชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
ด้านเศรษฐกิจและสังคม					
การค้าขายภายในชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. มากที่สุด 2. มาก 3. ปานกลาง 4. น้อย 5. น้อยที่สุด	ลำดับ (ordinal)	•		
การประกอบอาชีพภายในชุมชน			•		
ประชากรแฝงในชุมชน			•		
อาชญากรรมในชุมชน			•		
ปัญหาอาเสพติดในชุมชน			•		

ตารางที่ 3.5 แสดงการเก็บข้อมูลด้านทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน

ตัวแปร	ค่าตัวแปร	ระดับการวัด	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
			แบบสอบถาม	เอกสารแผนที่	การสำรวจ
ทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน					
ต้องการฟื้นฟูชุมชน	วัดโดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1. ใช่ 2. ไม่ใช่	นามมาตรา (Nominal)	•		
ต้องการฟื้นฟู - ซ่อมแซมอาคาร			•		
ต้องการเกี่ยวกับการให้แรงจูงใจ			•		
ต้องการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูชุมชน			•		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ข้อมูลพื้นที่ศึกษาและผลการศึกษา

ในบทนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา ลักษณะเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต กิจกรรมที่เกิดขึ้นของชุมชนริมทะเล โดยใช้วิธีการสำรวจ การสัมภาษณ์ และจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผลของวัตถุประสงค์ข้อที่สองศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อชุมชน ข้อที่สามศึกษาคุณค่าของชุมชนชายฝั่งทะเลในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่ ข้อที่สี่ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ข้อที่ห้าศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนชายฝั่งทะเล ในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนชายฝั่งทะเล เพื่อนำไปสู่เสนอแนะแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล โดยมีข้อมูลดังนี้

- 4.1 ประวัติความเป็นมาโดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและสัมภาษณ์
- 4.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา ชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
- 4.3 คุณค่าของชุมชนชายฝั่งทะเลในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่
- 4.4 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่
- 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม
- 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะครัวเรือนทัศนคติความพึงพอใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน
- 4.7 ทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟู สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนชายฝั่งทะเล

4.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดชลบุรี

4.1.1 ประวัติและความเป็นมา

จังหวัดชลบุรี เป็นดินแดนที่ปรากฏขึ้นมาในหน้าประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยทวารวดี ขอม และสุโขทัย แต่เดิมเป็นเพียงเมืองเกษตรกรรม และชุมชนประมงเล็กๆ หลายเมือง กระจายกันอยู่ห่าง ๆ โดยในทำเนียบศักดิ์ดินนาหัวเมืองสมัยอยุธยากำหนดให้ชลบุรีเป็นเมืองชั้นจัตวา ส่วนแผนที่ไตรภูมิก็มีชื่อตำบลสำคัญของชลบุรีปรากฏอยู่ เรียงจากเหนือลงใต้ คือ เมืองบางทราย เมืองบางปลาสร้อย เมืองบางพระเรือ (ปัจจุบันคือบางพระ) และเมืองบางละมุง แม้ว่าจะเป็นเพียงเมืองเล็กๆ แต่ก็อุดมไปด้วยทรัพยากรทั้งบนบก และในทะเล มีการทำไร่ ทำนา ทำสวน และออกทะเลมาแต่เดิม นอกจากนี้ยังมีการติดต่อกับชาวจีนที่ล่องเรือสำเภาเข้ามาค้าขายกับกรุงสยามด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดินแดนที่เรียกว่าจังหวัดชลบุรี มีผู้คนอาศัยอยู่มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์แล้ว คือสามารถย้อนไปได้จนถึงยุคหินขัด เช่น บริเวณที่ลุ่มริมฝั่งแม่น้ำพานทอง เคยมีมนุษย์ยุคหินใหม่อาศัยอยู่ โดยชนกลุ่มนี้นิยมใช้ขวานหินขัดเพื่อการเก็บหาล่าไล่ รวมถึงใช้ลูกปัด และกำไล ภาชนะเครื่องปั้นดินเผาซึ่งมีลายที่เกิดจากการใช้เชือกทาบลงไปขณะดินยังไม่แห้ง นอกจากนี้ยังพบเศษอาหารทะเลพวกหอย ปู และปลาอีกด้วย เมื่อปี พ.ศ. 2522 ได้มีการขุดสำรวจที่ตำบลพนมดี อำเภอพนัสนิคม พบร่องรอยของชุมชนโบราณก่อนประวัติศาสตร์โคกพนมดี ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ภายในเนื้อที่ 4,363 ตารางกิโลเมตรของชลบุรี อดีตเคยเป็นที่ตั้งเมืองโบราณที่มีความรุ่งเรืองถึง 3 เมือง ได้แก่ เมืองพระรถ เมืองศรีพโลและเมืองพญาเร่ โดยอาณาเขตของ 3 เมืองนี้รวมกันเป็นจังหวัดชลบุรีในปัจจุบัน

สรุปความเป็นมาของจังหวัดชลบุรี

1) ยุคก่อนกรุงศรีอยุธยา พื้นที่ซึ่งปัจจุบันเป็นจังหวัดชลบุรี มีเมืองศรีพโล และเมืองพระรถตั้งอยู่แล้ว โดยทุกวันนี้ยังมีหลักฐานความเป็นเมืองบางอย่างปรากฏชัดอยู่

2) ยุคกรุงศรีอยุธยา เมืองศรีพโล และเมืองพระรถอาจเสื่อมไปแล้ว และมีชุมชนที่รวมกันอยู่หลายจุด ในลักษณะเป็นบ้านเมือง อาทิ บางทราย บางปลาสร้อย บางพระเรือ บางละมุง ฯลฯ

3) ยุคกรุงรัตนโกสินทร์ แบ่งเป็น 3 ช่วงย่อย ๆ ได้แก่

ช่วงแรก (ก่อน พ.ศ.2440 หรือ ร.ศ.115) ช่วงนี้จังหวัดชลบุรียังไม่เกิดขึ้น แต่ได้มีเมืองต่างๆ ในพื้นที่เกิดขึ้นแล้ว คือ เมืองบางปลาสร้อย เมืองพนัสนิคม และเมืองบางละมุง

ช่วงสอง (หลัง พ.ศ.2440 ถึง 2475) ขณะนั้นคำว่า “จังหวัด” มีใช้แห่งเดียวในราชอาณาจักร คือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เข้าใจว่าคำว่า “เมืองชลบุรี” มีชื่อเรียกในช่วงนี้ โดยมีอำเภอเมืองบางปลาสร้อย (ที่ตั้งตัวเมือง) อำเภอพานทอง อำเภอบางละมุง และอำเภอพนัสนิคม อยู่ในเขตการปกครองระยะต้น ต่อมาในระยะหลังปี พ.ศ.2460 จึงมีอำเภอศรีราชา และอำเภออื่น ๆ เกิดขึ้นรวมกันอยู่ในเขตเมืองชลบุรี

ช่วงสาม (ตั้งแต่ พ.ศ.2475 จนถึงปัจจุบัน) มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองประเทศครั้งใหญ่ จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 ได้ยกเลิกเขตการปกครองแบบ “เมือง” ทั่วราชอาณาจักร แล้วตั้งขึ้นเป็น “จังหวัด” แทน โดยมีข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา เมืองชลบุรีจึงกลายเป็นจังหวัดชลบุรี และเปลี่ยนข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด

4.1.2. ลักษณะภูมิประเทศ

4.1.2.1 ลักษณะทางกายภาพ

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดชลบุรีตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย หรือ ริมฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย ประมาณเส้นรุ้งที่ 12 องศา 30 ลิปดา ถึง 13 องศา 43 ลิปดาเหนือและเส้นแวงที่ 100 องศา 45 ลิปดา ถึง 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก ระยะทางจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (ถนนสายบางนา-ตราด) รวมระยะทางประมาณ 81 กิโลเมตร นอกจากนี้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยังมีเส้นทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 หรือ Motorway (กรุงเทพฯ-ชลบุรี) ระยะทาง 79 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,726,875 ไร่ (4,363 ตารางกิโลเมตร) คิดเป็นร้อยละ 0.85 ของพื้นที่ประเทศไทย (พื้นที่ของประเทศไทยประมาณ 320,696,875 ไร่ หรือ 513,115 ตารางกิโลเมตร)

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดกับชายฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชลบุรี มีการผสมผสานกันมากถึง 5 แบบ ทั้งที่ราบลูกคลื่นและเนินเขา ที่ราบชายฝั่งทะเล ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง พื้นที่สูงชันและภูเขา รวมถึงเกาะน้อยใหญ่อีกมากมาย

ที่ราบลูกคลื่นและเนินเขาของชลบุรี พบได้ทางด้านตะวันออกของจังหวัด ในเขตอำเภอบ้านบึง พนัสนิคม หนองใหญ่ ศรีราชา บางละมุง สัตหีบ และบ่อทอง พื้นที่นี้มีลักษณะสูง ๆ ต่ำ ๆ คล้ายลูกกระนวด ปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ถูกใช้ไปในการปลูกมันสำปะหลัง สำหรับ ที่ราบชายฝั่งทะเล นั้นพบตั้งแต่ปากแม่น้ำบางปะกง ถึงอำเภอสัตหีบ เป็นที่ราบแคบ ๆ ชายฝั่งทะเล มีภูเขาเล็ก ๆ สลับเป็นบางตอน ถัดมาคือ พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง มีลำน้ำคลองหลวงยาว 130 กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่ที่อำเภอบ่อทอง และอำเภอบ้านบึง ผ่านพนัสนิคม ไปบรรจบเป็นคลองพานทองไหลลงสู่มหาสมุทรอินเดีย โดยดินตะกอนอันอุดมสมบูรณ์จากการพัดพาของแม่น้ำบางปะกงนี้เอง ได้ก่อให้เกิดที่ราบลุ่มเหมาะสมต่อการเกษตรกรรม ส่วน พื้นที่สูงชันและภูเขา นั้นอยู่ตอนกลาง และด้านตะวันออกของจังหวัด ตั้งแต่อำเภอเมืองฯ บ้านบึง ศรีราชา หนองใหญ่ และบ่อทอง ที่อำเภอศรีราชาขึ้นเป็นต้นน้ำของอ่างเก็บน้ำบางพระ แหล่งน้ำอุปโภคบริโภคหลักแห่งหนึ่งของชลบุรี

จังหวัดชลบุรีมีชายฝั่งทะเลยาวถึง 160 กิโลเมตร เว้าแหว่งคดโค้งสวยงาม เกิดเป็นหน้าผาหิน หาดทรายทอดยาว ป่าชายเลน ป่าชายหาด ฯลฯ ซึ่งอ่าวหลายแห่งสามารถพัฒนาไปเป็นท่าจอดเรือกำบังคลื่นลมได้เป็นอย่างดี อาทิ ท่าจอดเรือรบที่อำเภอสัตหีบ เป็นต้น สำหรับ เกาะสำคัญ ๆ มีอยู่ไม่น้อยกว่า 46 เกาะ เช่น เกาะสีชัง เกาะค้างคาว เกาะรี้น เกาะไผ่ เกาะลอย เกาะล้าน เกาะครก เกาะสาก เกาะขาม เกาะแสมสาร และเกาะครามที่อยู่ในเขตทหารเรือของอำเภอสัตหีบ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ และอนุบาลเต่าทะเลที่หายาก และใกล้สูญพันธุ์ของไทย เป็นต้น โดยเกาะเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นปราการธรรมชาติ ช่วยป้องกันคลื่นลม ทำให้ชลบุรีไม่ค่อยมีคลื่นขนาดใหญ่ ต่างจากจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งมักมีคลื่นใหญ่กว่า ด้วยเหตุนี้เองชายฝั่งของชลบุรีจึงเต็มไปด้วยท่าจอดเรือประมง และเหมาะแก่การสร้างท่าจอดเรือพาณิชย์ขนาดใหญ่ อาทิ ท่าเรือแหลมฉบัง เป็นต้น

ภูมิประเทศอันหลากหลายดังกล่าว หล่อหลอมให้ชลบุรีสามารถพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตร อุตสาหกรรม การพาณิชย์ การท่องเที่ยว และการคมนาคมที่สะดวกสบาย

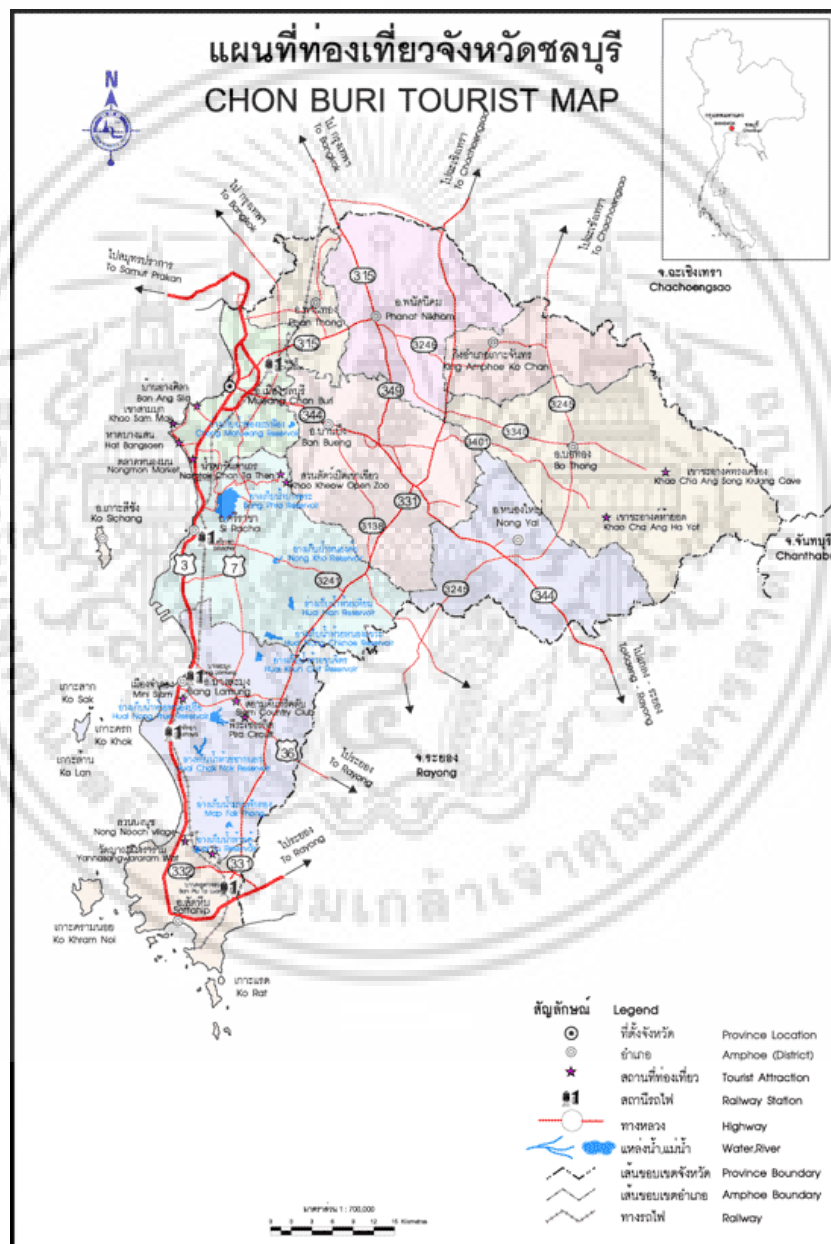
ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดชลบุรีมีลักษณะอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical Climate) โดยได้รับอิทธิพลจากทั้งลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม และได้รับอิทธิพลจากลมเอกซอร์เป็นเอกซอร์ที่สวนวไ้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญูอาดให้หน้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ ส่งผลให้จังหวัดชลบุรีมีฤดูกาลแตกต่างกันอย่างชัดเจน 3 ฤดู ได้แก่

ฤดูร้อน เดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อากาศค่อนข้างอบอ้าว แต่ไม่ถึงกับร้อนจัด
ฤดูฝน เดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม มีฝนตกกระจายทั่วไป โดยมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมและภูเขา

ฤดูหนาว เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศไม่หนาวจัด ทว่าเย็นสบาย ท้องฟ้าสดใส ปลอดโปร่ง และมีแดดตลอดวัน นับเป็นช่วงเวลาซึ่งชายหาดจะคึกคักไปด้วยนักท่องเที่ยว ส่วนภาคเกษตร ในฤดูนี้เป็นเวลาที่ค่อนข้างแล้ง เพราะฝนทิ้งช่วงหลายเดือน

รูปที่ 4.1 แสดงขอบเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

ที่มา : <https://www.chonburi.go.th/>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา ชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

คำขวัญประจำชุมชน

ชุมชนริมทะเล “สวย สะอาด ปราศจากยาเสพติด มีน้ำใจ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชยัน ประหยัด อดออม ดาเนินรอยตามเศรษฐกิจพอเพียง”

วิสัยทัศน์ของชุมชนริมทะเล

ชุมชนริมทะเลจากหมู่บ้านของชาวประมงเล็ก ๆ เจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจ และสังคม พัฒนาสู่ความเป็นสังคมเมือง ภายใต้ความหวัง ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ มีความรักความสามัคคี ประสานร่วมมือร่วมใจ ดำรงรักษาวัฒนธรรม ให้คงอยู่ ท้องทะเลสดใส ชุมชนสะอาดสวยงาม ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปราศจากยาเสพติด ดำรงเศรษฐกิจพอเพียง

4.2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนริมทะเล

ชุมชนริมทะเล เป็น 1 ใน 13 ชุมชนในเขตเทศบาล เป็นชุมชนที่ติดชายฝั่งทะเล สภาพทั่วไปบ้านเรือนที่อยู่ชายฝั่งทะเลส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวปลูกในทะเล ส่วนที่อยู่บนฝั่งจะเป็นอาคารพาณิชย์ สำหรับทำการค้า ซึ่งในอดีตจะเป็นลักษณะของชุมชนชาวประมง มีบ้านเรือนไม่มาก ต่อมาบ้านเมืองมีความเจริญมากขึ้น ทำให้พื้นที่ในชุมชนอยู่กันอย่างหนาแน่น บางส่วนของพื้นที่ กลายเป็นอะพาร์ตเมนต์ คอนโดมิเนียม แต่ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพเดิมบ้านไม้ชายฝั่งชั้นเดียว และอาคารพาณิชย์ จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อต้องการให้ชุมชนเข้มแข็ง จึงได้ดำเนินการจัดตั้งเป็นชุมชนริมทะเลขึ้นในปี พ.ศ. 2535

ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ศาลเจ้าพ่อสมุทรดำ เป็นที่ยึดเหนี่ยวศูนย์รวมจิตใจ ชาวชุมชนริมทะเล ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวชุมชนริมทะเล ให้ความเคารพนับถือ ด้วยความเชื่อและความศรัทธาขององค์เจ้าพ่อสมุทรดำคอยปกป้องรักษาชาวชุมชนริมทะเล ให้อยู่กันอย่างมีความสุข จึงมีเทศกาลไหว้ศาลเจ้าพ่อสมุทรดำปีละ 2 ครั้ง ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ (ไหว้ปลายปี) เพื่อเป็นการแสดงความเคารพและขอบคุณต่อองค์เจ้าพ่อสมุทรดำ และในช่วงประมาณเดือนกันยายน (วันคล้ายวันเกิดเจ้าพ่อ) ซึ่งในเทศกาลไหว้องค์เจ้าพ่อสมุทรดำจะมีการแสดงงิ้ว เพื่อถวายแด่องค์เจ้าสมุทรดำ เพื่อเป็นการแสดงคารวะ

4.2.2. สภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจ

สภาพสังคม

จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชนริมทะเล กล่าวว่า ชุมชนริมทะเลเป็นลักษณะของชุมชนที่ติดชายฝั่งทะเลชุมชนมีทั้งหมด 10 ซอย ประกอบด้วย 1.สถิตย์จอมพล 2.ชนสุชา 3.ท่าสุนทร 4.พรนายก 5.โชคศิริกุล 6.ภูลพิพัฒน์ 7.ราษฎร์เสรี 8.ศรีวัฒนา 9.เกาะลอย และ 10.วินัยธรรมธรมีครัวเรือน 247 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 1,825 คน เดิมเป็นหมู่บ้านชาวประมง ยึดอาชีพทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประมงพื้นบ้านเป็นหลัก ดำเนินวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย ต่อมาสภาพเศรษฐกิจและความเจริญเติบโตของเมืองที่เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากหมู่บ้านชาวประมงที่ดำเนินวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย พึ่งพาอาศัย กลายเป็นชุมชนของการค้าและการพาณิชย์ มีลักษณะของความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น มีการอพยพของแรงงานต่างถิ่นเข้ามาพักอาศัยความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนรูปแบบนำไปสู่ลักษณะของ สังคมเมืองตามความเปลี่ยนแปลงแต่ถึงกระนั้นยังคงมีบางส่วนของชุมชนในย่านพักอาศัยของคนพื้นที่ดั้งเดิมบริเวณชายฝั่งทะเล ที่ยังยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมไว้ได้อย่างเหนียวแน่น

สถานภาพทางเศรษฐกิจ

จากเดิมซึ่งเป็นชุมชนชาวประมง รายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติยังมีอุดมสมบูรณ์ อาชีพค้าขายมีเพียงส่วนน้อย ต่อมาทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลงทำการประมงลำบากขึ้น วิถีชีวิตเริ่มเปลี่ยนไป กลายเป็นชุมชนการค้าและการพาณิชย์ และรับจ้าง แต่ยังคงมีบางส่วนของประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน รายได้ของชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี

4.3 คุณค่าของชุมชนชายฝั่งทะเลในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่

การประเมินคุณค่าของชุมชนชายฝั่งทะเลในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่ศึกษา เพื่อหาแนวทางรักษา พื้นฟูอนุรักษ์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมอันยาวนานของชุมชนเก่าให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมอันเป็นรากทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแหล่งวัฒนธรรมควบคู่กันไปกับการอยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถนำไปใช้ในพื้นที่ยุทธศาสตร์ชุมชนเป็นการประเมินคุณค่าแบบง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญมาทำการประเมินอย่างเป็นทางการ รวมทั้งการส่งเสริมความเข้าใจในการอนุรักษ์ย่านชุมชนเก่า ตลอดจนตัวอย่างแนวทางการอนุรักษ์พื้นที่พหุองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรปกครองท้องถิ่น สามารถบริหารจัดการและดำเนินการแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่าได้

โดยการเก็บข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ด้านคุณค่าชุมชนของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชนริมทะเลมีครัวเรือนทั้งหมด 247 ครัวเรือน จากสูตร Yamane คำนวณได้ พื้นที่การศึกษาภายในชุมชนริมทะเล มี จำนวน 163 ครัวเรือน (โซนที่ 1 แบบสอบถาม 39 ตัวอย่าง โซนที่ 2 แบบสอบถาม 39 ตัวอย่าง และโซนที่ 3 แบบสอบถาม 38 ตัวอย่าง) โดยภายในพื้นที่การศึกษาชุมชนริมทะเลประกอบด้วย 3 โซน ดังนี้

โซนที่ 1 ทิศเหนือติดกับซอยพรน่ายก ทิศใต้ติดกับซอยสถิตย์จอมพล ทิศตะวันออกติดกับถนนเฉลิมจอมพล และทิศตะวันตกติดกับทะเลอ่าวไทย

โซนที่ 2 ทิศเหนือติดกับซอยภูผพิพัฒน์ ทิศใต้ติดกับซอยพรน่ายก ทิศตะวันออกติดกับถนนเฉลิมจอมพล และทิศตะวันตกติดกับทะเลอ่าวไทย

โซนที่ 3 ทิศเหนือติดกับซอยพรน่ายก ทิศใต้ติดกับซอยซอยราษฎร์เสรี ทิศตะวันออกติดกับถนนเฉลิมจอมพล และทิศตะวันตกติดกับทะเลอ่าวไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โซนพื้นที่การเก็บแบบสอบถาม

รูปที่ 4.2 แสดงพื้นที่ศึกษาและพื้นที่การเก็บแบบสอบถาม

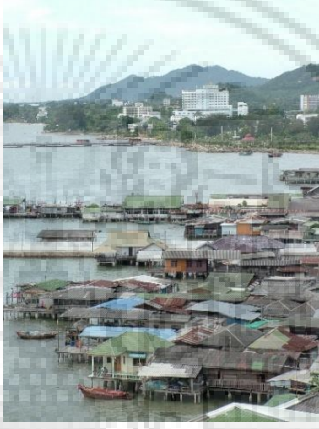

ที่มา : ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.1 ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ

ลักษณะของการดำรงอยู่ของคุณค่าทั้งมรดกวัฒนธรรมกายภาพและมรดกวัฒนธรรมที่ไม่ใช่กายภาพ เป็นบูรณภาพ (Integrity) ในเชิงระบบองค์รวม สามารถอ้างอิงการดำรงอยู่ของมรดกวัฒนธรรมดังกล่าวได้ในชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1 สรุปด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ

ด้านคุณค่าความสำคัญ และองค์ประกอบ ทางกายภาพ	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
คุณค่าความสำคัญ (Significance) และบูรณภาพ (Integrity) ของย่านชุมชนเก่า	 <p>มีคุณค่า ชุมชนริมทะเล มีการดำรงอยู่ของวิถีชีวิตภายในชุมชน และมีการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมในชุมชน ที่สามารถอ้างอิงได้</p>
ลักษณะเด่นทางโครงสร้าง ชุมชน (Developed Structure) ของย่านชุมชนเก่า	 <p>มีคุณค่า ชุมชนริมทะเล ประกอบด้วยซอย เดินทางสะพาน ท่าเรือ เป็นโครงสร้างชุมชน ที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการคมนาคมขนส่งในพื้นที่และเชื่อมโยงภายในชุมชน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ด้านคุณค่าความสำคัญ และองค์ประกอบทาง กายภาพ	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
องค์ประกอบและ ลักษณะเด่นทาง สถาปัตยกรรม	 <p data-bbox="549 913 1342 1048">มีคุณค่า องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของชุมชนริมทะเล มีรูปลักษณะภายนอก ที่เป็นอัตลักษณ์รูปแบบของสี่ส่วนใหญ่เป็นสี่ของวัสดุพื้นถิ่น เดิมโทสนี้น้ำตาล สีดำ และสีเทา</p>
เทคนิคและวัสดุในการ ก่อสร้าง	 <p data-bbox="549 1659 1342 1794">มีคุณค่า ชุมชนริมทะเลมีการใช้วิธีก่อสร้างที่ต้องมีเสาลงในทะเลเพื่อ ความมั่นคงแข็งแรง ใช้วัสดุไม้ที่ระบายความร้อนได้ดี และสีแบบดั้งเดิม กับวัสดุพื้นถิ่นที่เข้ากับสภาพพื้นที่</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ด้านคุณค่าความสำคัญ และองค์ประกอบทาง กายภาพ	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
องค์ประกอบและ ลักษณะเด่นทางภูมิทัศน์	 <p>มีคุณค่า ชุมชนริมทะเลมีลักษณะการตั้งถิ่นฐาน จะสัมพันธ์กับบริเวณวัฒนธรรม ท่าเรือ สะพานปลา เป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชนความผูกพันในวิถีชีวิตของชุมชนริมทะเลตั้งแต่ในอดีต</p>
องค์ประกอบและ ลักษณะเด่นทางภูมิ สัญลักษณ์ (Landmark)	 <p>มีคุณค่า หอนาฬิกาที่ตลาดสดศรีราชา มีลักษณะเป็นภูมิสัญลักษณ์ของย่านชุมชนเก่าศูนย์กลางเมือง และเป็นบริเวณที่มีคนอยู่จำนวนมากมีความเจริญ จึงต้องมีลักษณะเด่นที่เป็นสัญลักษณ์ของชุมชน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ด้านคุณค่าความสำคัญ และองค์ประกอบทาง กายภาพ	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
องค์ประกอบและ ลักษณะเด่นทาง ด้านมุมมอง	 <p data-bbox="550 873 1324 974">มีคุณค่า ชุมชนริมทะเลส่วนใหญ่บ้านเรือนมีสะพานทางเดินยื่นออกมาสู่ทะเลซึ่ง สร้างมุมมองที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนริมทะเล</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก

ประโยชน์ใช้สอยและบทบาทต่อเมือง เช่น ยังมีความเป็นตลาด กิจกรรมร้านค้า ย่านพักอาศัยของผู้คน ย่านที่เป็นจุดรวมของการสัญจร เป็นต้น

ตารางที่ 4.2 สรุปด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก

ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
ประโยชน์ใช้สอย (Functions) ของย่านชุมชนเก่าต่อเมือง	 <p data-bbox="539 1115 1353 1205">มีคุณค่า ย่านชุมชนริมทะเล ถนนเจิมจอมพล มีกิจกรรมต่อเนื่องกับย่านตลาด และยังมีกิจกรรมการค้าของเมือง เป็นชุมชนเก่าที่มีความคึกคัก</p>
ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยรอบ	 <p data-bbox="539 1742 1331 1877">มีคุณค่า คนในชุมชนริมทะเลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงยังคงรักษาสภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับแหล่งทำกินหรือการประกอบอาชีพอยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสม</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

กิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ภาษา และสิ่งเกี่ยวเนื่องทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของชุมชน และมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีต และยังคงกิจกรรมนั้นอยู่ ถึงแม้จะมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจสังคมปัจจุบัน

ตารางที่ 4.3 สรุปด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
องค์ประกอบและลักษณะเด่นทางกิจกรรมทางวัฒนธรรม (Intangible aspects)	 <p data-bbox="531 1025 1342 1115">มีคุณค่า ชุมชนริมทะเลมีประเพณีกองข้าวซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนและยังคงจัดกิจกรรมต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>
สถานที่ในการดำรงกิจกรรมทาง วัฒนธรรม	 <p data-bbox="531 1774 1342 1908">มีคุณค่า ชุมชนริมทะเล มีพื้นที่สำหรับการ พบปะ คำขาย และยังมีพื้นที่จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม แต่ยังคงรักษาให้อยู่อย่างเหนียวแน่น ซึ่งแสดงถึงความสามัคคี และห่วงแหนในมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
<p>ผู้สืบทอดกิจกรรมทางวัฒนธรรม</p>	 <p>มีคุณค่า คนในชุมชนริมทะเล มีการสืบสานการทำอวดจับปลา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมายาวนานจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อรักษาอัตลักษณ์ภายในชุมชน</p>
<p>ความหมายและความทรงจำของย่านชุมชนเก่า</p>	 <p>มีคุณค่า มีการเล่าความทรงจำของคนในชุมชน เพื่อถ่ายทอดความหมายของย่านชุมชนเก่า รวมถึงการสงวนรักษาไว้ของพื้นที่</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

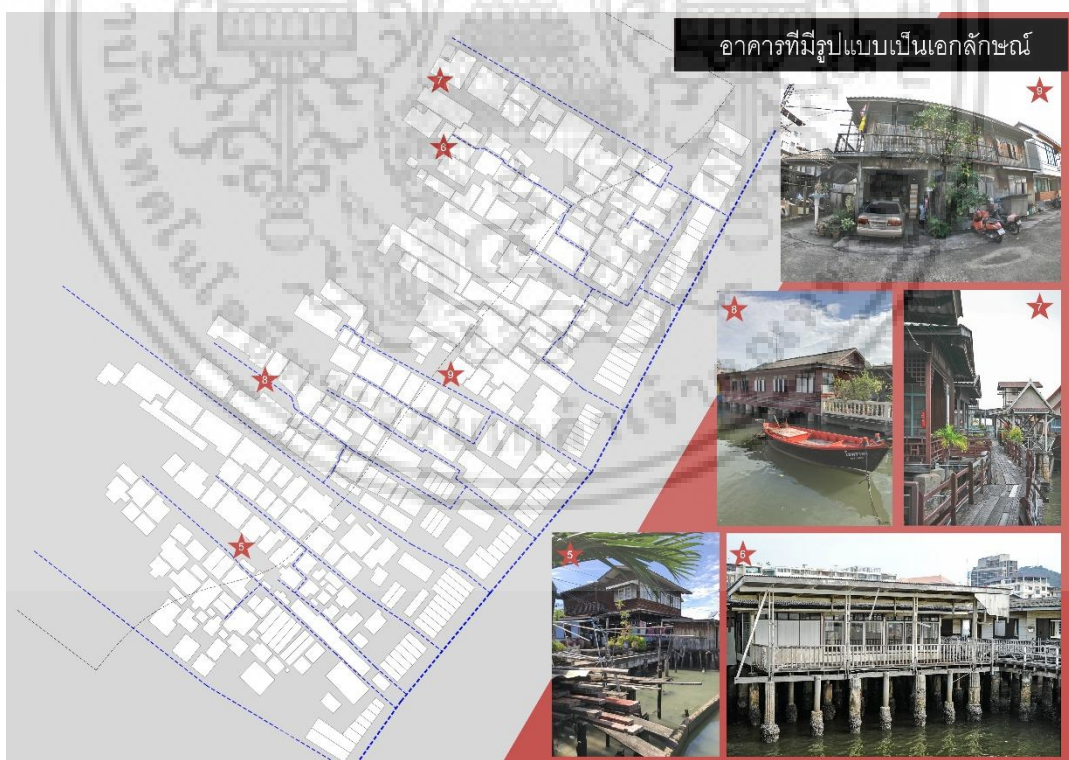
ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต	คุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพในพื้นที่
กิจกรรมที่สนับสนุนชีวิตประจำวัน	 <p data-bbox="539 913 1353 1003">มีคุณค่า ชุมชนริมทะเล มีร้านค้าในย่านชุมชนเก่า ขายสินค้า อุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการสะท้อนถึงการดำรงอยู่ในย่านชุมชนเก่า</p>
การใช้พื้นที่สาธารณะ (Public space)	 <p data-bbox="539 1579 1326 1713">มีคุณค่า มีพื้นที่สวนสาธารณะเกาะลอยสำหรับชุมชน เชื่อมโยงกับกิจกรรมภายนอก และยังเป็นพื้นที่สาธารณะในชุมชนให้ทุกคนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่จำกัด</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.3 ตำแหน่งอาคารที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์
ที่มา : ผู้วิจัย

รูปที่ 4.4 ตำแหน่งอาคารที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เพิ่มเติม
ที่มา : ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสำรวจพื้นที่เพื่อประเมินคุณค่าและเอกลักษณ์ของชุมชนที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ อาศัยแนวคิดจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประเภทย่านชุมชนเก่า (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2565) พบว่า ด้านคุณค่าความสำคัญและองค์ประกอบทางกายภาพ ชุมชนริมทะเล มีลักษณะการตั้งฐานถิ่นแบบริมชายฝั่งทะเล มีสถาปัตยกรรมที่เป็นโครงสร้างวัสดุ สี และองค์ประกอบตกแต่ง ที่เป็นวัสดุพื้นถิ่น ภูมิสัญลักษณ์ คือ บ้านเรือนตามชายฝั่งทะเลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน เพื่อความสะดวกแก่การนำเรือออกไปจับสัตว์น้ำในทะเลได้สะดวก จึงมีสะพานหรือทางเดินเชื่อมเป็นแนวยาวเชื่อมติดต่อกันจะใช้ไม้จริงเนื้อแข็งที่มีความคงทนเป็นโครงสร้างหลัก เช่น เสาและคาน สำหรับพื้นบางหลังใช้ไม้กระดาน ปัจจุบันหลังคาส่วนใหญ่มุงด้วยกระเบื้องและเมทัลชีสมีความแข็งแรง ด้านทัศนวิสัยมีมุมมองจากทะเลสู่ชุมชนที่สวยงาม รูปแบบของสีส่วนใหญ่เป็นสีของวัสดุพื้นถิ่นเดิมโทนสีเข้มสีน้ำตาล สีดำ และสีเทา อีกทั้ง มีลักษณะโดดเด่นด้านวัฒนธรรมวิถีชีวิตเป็นชุมชนเก่าแก่มีประเพณีกองข้าวที่มีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ให้กับชุมชนช่วยดึงดูดและสร้างความโดดเด่นแก่ชุมชน

อีกทั้งยังมีศาลเจ้าพ่อสมุทรดำมีสถาปัตยกรรมแบบจีนโบราณ อายุกว่า 150 ปี เป็นอาคารคอนกรีตภายในศาลเจ้ามีจิตรกรรมภาพชายหญิงจีนแต่งกายแบบต่าง ๆ ด้านในประดิษฐานเจ้าพ่อสมุทรดำเจ้าพ่อเสือ และเจ้าแม่กวนอิมเป็นที่ยึดเหนี่ยวศรัทธารวมจิตใจของชาวชุมชนริมทะเลและยังมีช่างฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่างปั้น ช่างแกะ หัตถกรรม จักรสาน และทอผ้า รวมทั้งกิจกรรมที่ตอบสนองการใช้ชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชน ร้านค้า ร้านอาหาร ท่าเรือ และพื้นที่สาธารณะ คือ สวนสาธารณะเกาะลอย สวนสุขภาพริมเขื่อนเป็นแหล่งพักผ่อนและออกกำลังกายของชาวศรีราชาและนักท่องเที่ยว

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนภายนอก ชุมชนริมทะเลถือว่าเป็นศูนย์กลางย่านการค้าขายระดับเมืองที่มีที่ตั้งติดกับถนนเฉลิมพล ซึ่งเป็นถนนที่มีการเชื่อมโยงทางโลจิสติกส์จากภายในเมืองสู่นอกพื้นที่และมีความโดดเด่นด้านการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านอยู่กับสภาพแวดล้อม

4.4 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่

ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและการสำรวจพื้นที่

4.4.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน

จากการสำรวจพื้นที่ชุมชนริมชายฝั่งทะเลด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ประปา ไฟฟ้า ถังขยะ ถังบำบัดของเสีย การป้องกันอัคคีภัย ไฟถนน ทางสัญจร และพื้นที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว รายละเอียดดังนี้

1) **ประปา** จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่าบ้านเรือนในชุมชนริมทะเลมีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือนเพียงพอต่อการใช้บริการ

2) **ไฟฟ้า** จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่าบ้านเรือนในชุมชนริมทะเลมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือนเพียงพอต่อการใช้บริการ

3) **ถังขยะ** จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่า ถังขยะในชุมชนมีเพียงพอต่อการให้บริการบริเวณปากซอยแต่ละซอย

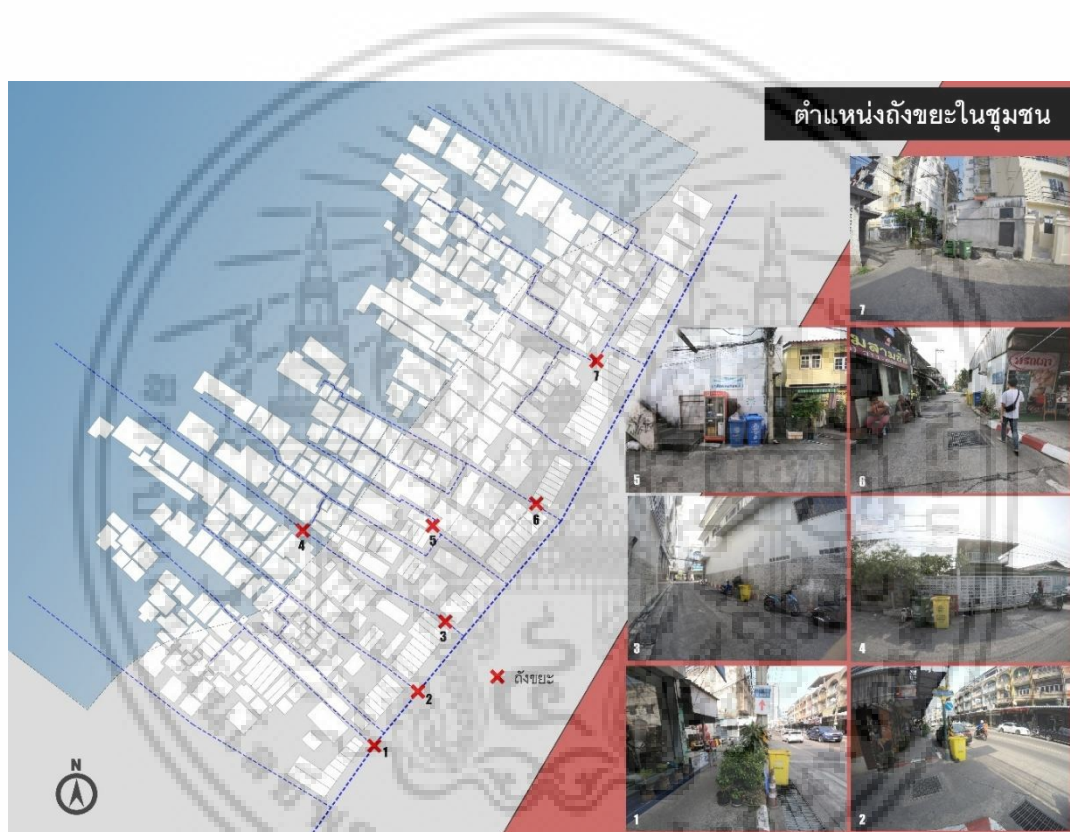
4) **ถังบำบัดของเสีย** จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่า บ้านเรือนส่วนใหญ่ในชุมชนริมทะเลไม่มีถังบำบัดน้ำเสีย จึงทำให้การจัดการของเสียค่อนข้างทำได้ยากในพื้นที่

ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) การป้องกันอัคคีภัยและไฟทาง จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่า มีหัวดับเพลิงบริเวณริมถนนเฉลิม
จอมพล 2 จุด จุดที่ 1 บริเวณปากซอยราษฎร์เสรี และจุดที่ 2 บริเวณปากซอยกุลพิพัฒน์ มีถังดับเพลิงอยู่ใน
ซอยโชคศิริกุล 2 ถัง และสายดับเพลิงบริเวณในซอยพรน่ายก ส่วนไฟส่องแสงทางเดินนั้นมีจำนวนเพียงพอ

6) ทางสัญจร จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่าชุมชนริมทะเล มีถนนเฉลิมจอมพลเป็นถนนสายหลัก
มีความกว้าง 10.00 เมตร ลำดับถัดมา คือถนนในซอยสถิตย์จอมพล มีความกว้าง 6.00 เมตร ลำดับถัดมา
คือถนนในซอยพรน่ายก มีความกว้าง 5.00 เมตร ลำดับถัดมา คือถนนในซอยกุลพิพัฒน์ มีความกว้าง 4.00 เมตร
ลำดับถัดมา คือถนนในซอยท่าสุนทร มีความกว้าง 3.00 เมตร และทางเดินในชุมชน มีความกว้าง 1.50 เมตร

7) พื้นที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว จากการลงสำรวจพื้นที่พบว่าชุมชนริมทะเลมีพื้นที่พักผ่อนหรือ
พื้นที่สีเขียวคือสวนสาธารณะเกาะลอย เป็นสวนสาธารณะริมทะเล ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของชุมชนริมทะเล

รูปที่ 4.5 ตำแหน่งถังขยะในชุมชน
ที่มา : ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.10 สวนสาธารณะเกาะลอย
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพรวมจากการลงพื้นที่สำรวจด้านโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนริมทะเล พบว่า มีระบบไฟฟ้าทุกครัวเรือน ไฟส่องสว่างทางสัญจร และระบบน้ำประปาที่ดี พบปัญหาเรื่องทางสัญจรถนนในชุมชนมีขนาดเล็กกรดยนต์ไม่สามารถสัญจรได้ เนื่องจากในอดีตคนในชุมชนประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง ทำให้การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมทะเลบางส่วนต้องสร้างบ้านในทะเล จึงไม่สามารถขยายถนนได้และปัญหาระบบสุขาภิบาลเนื่องจากบ้านเรือนไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย จึงต้องปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล และปัญหาในการวางระบบถังบำบัด อีกทั้งยังมีปัญหาขยะที่ลอยมากจากชุมชนรอบข้างและชายฝั่งทะเล

4.4.2 ลักษณะทางกายภาพ (อาคาร)

จากการสำรวจลักษณะทางด้านกายภาพ (อาคาร) พบว่า ภายในชุมชนริมชายฝั่งทะเลมีจำนวนอาคารรวมทั้งสิ้น 322 หลัง ภาพรวมของลักษณะทางกายภาพ (อาคาร) พบว่า ร้อยละ 60.45 เป็นอาคารประเภทที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว ความสูง 1 - 2 ชั้น วัสดุทำด้วยไม้และไม้ผสมคอนกรีต สภาพอาคารปานกลางถึงทรุดโทรม อาคารประเภทร้านค้าและที่อยู่อาศัย ร้อยละ 12.54 ความสูง 3 - 5 ชั้น วัสดุทำจากคอนกรีต สภาพอาคารปานกลางถึงดี ถัดมาอาคารประเภทร้านค้า ร้อยละ 10.61 ความสูง 3 - 5 ชั้น วัสดุทำจากคอนกรีต สภาพอาคารปานกลางถึงดี สุดท้ายอาคารประเภทบ้านร้างจำนวนน้อยที่สุดตามลำดับ ร้อยละ 2.90 ความสูง 1 ชั้น วัสดุทำจากไม้สภาพอาคารปานกลางถึงทรุดโทรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ประเภทของที่อยู่อาศัย พบว่า ประเภทของที่อยู่อาศัยที่มีมากที่สุด ได้แก่ บ้านเดี่ยว มีจำนวน 214 หลัง ส่วนใหญ่อยู่บริเวณด้านในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 66.46 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา รองลงมา ได้แก่ ตึกแถว มีจำนวน 60 หลัง คิดเป็นร้อยละ 18.63 และ บ้านแถว มีจำนวน 40 หลัง คิดเป็นร้อยละ 12.42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

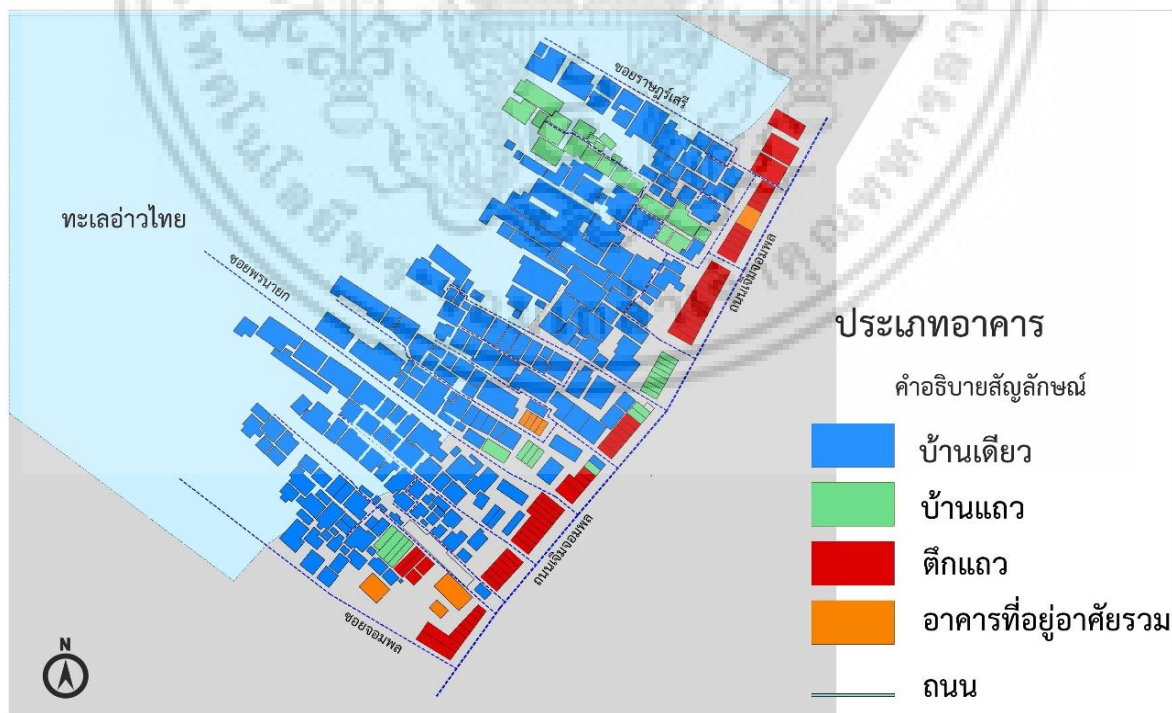
ตามลำดับ ส่วนประเภทของที่อยู่อาศัยที่มีน้อยที่สุด อาคารที่อยู่อาศัยรวม มีจำนวน 8 หลัง คิดเป็นร้อยละ 2.48 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา

2) **ลักษณะของอาคาร** พบว่า ลักษณะของอาคาร ที่มีมากที่สุด ได้แก่ อาคารไม้ มีจำนวน 177 หลัง คิดเป็นร้อยละ 59.97 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา รองลงมา ได้แก่ อาคารคอนกรีต มีจำนวน 129 หลัง คิดเป็นร้อยละ 40.06 ตามลำดับ ส่วนลักษณะของอาคาร ที่มีน้อยที่สุด คือ อาคารกึ่งไม้กึ่งคอนกรีต มีจำนวน 16 หลัง คิดเป็นร้อยละ 4.97 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา

3) **สภาพอาคาร** พบว่า สภาพอาคารที่มีมากที่สุด ได้แก่ สภาพอาคารปานกลาง มีจำนวน 160 หลัง คิดเป็นร้อยละ 49.69 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา รองลงมา ได้แก่ สภาพอาคารทรุดโทรม มีจำนวน 116 หลัง คิดเป็นร้อยละ 36.02 ตามลำดับ ส่วนสภาพอาคาร ที่มีน้อยที่สุด คือ สภาพอาคารดี มีจำนวน 46 หลัง คิดเป็นร้อยละ 14.29 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา

4) **จำนวนชั้นของอาคาร** พบว่า จำนวนชั้นของอาคารที่มีมากที่สุด ได้แก่ อาคาร 1 ชั้น มีจำนวน 211 หลัง คิดเป็นร้อยละ 65.53 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา รองลงมา ได้แก่ อาคาร 2 ชั้น มีจำนวน 54 หลัง คิดเป็นร้อยละ 16.77 และ อาคาร 4 ชั้น มีจำนวน 23 หลัง คิดเป็นร้อยละ 7.14 และ อาคาร 5 ชั้น มีจำนวน 18 หลัง คิดเป็นร้อยละ 5.59 และ อาคาร 3 ชั้น มีจำนวน 14 หลัง คิดเป็นร้อยละ 4.34 ตามลำดับ ส่วนสภาพอาคาร ที่มีน้อยที่สุด คือ อาคาร 6 ชั้น มีจำนวน 2 หลัง คิดเป็นร้อยละ 0.62 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา

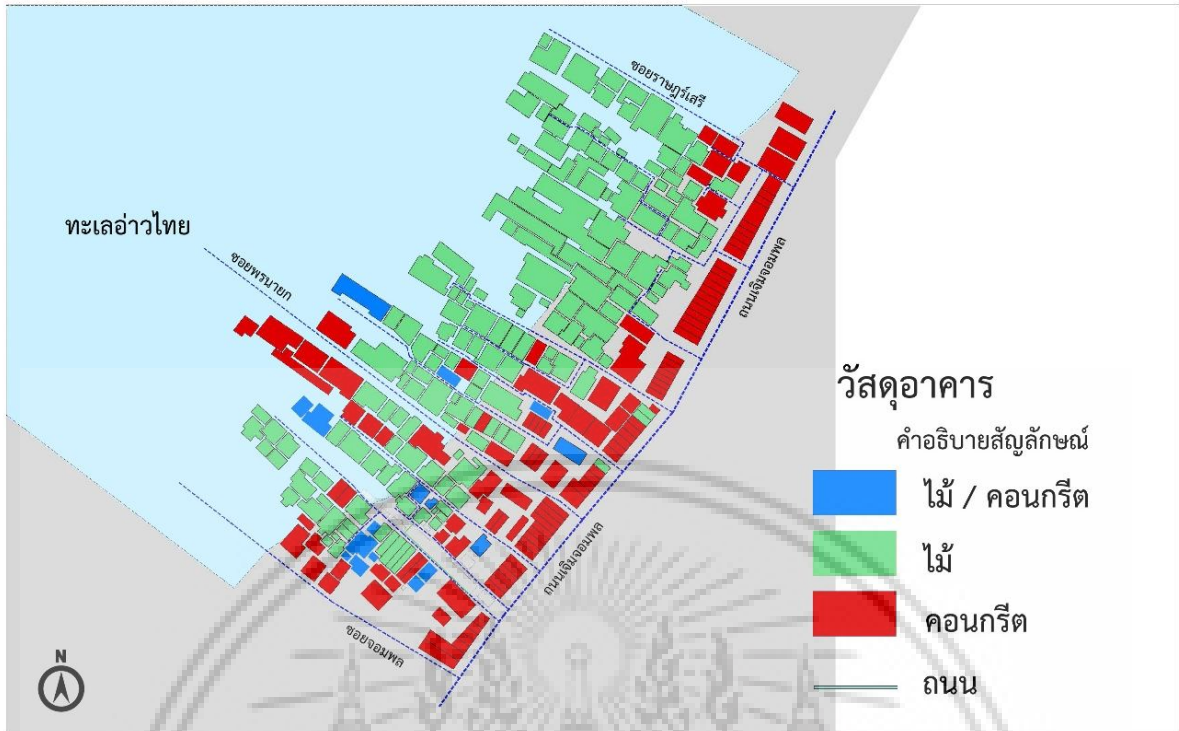
5) **กิจกรรมภายในอาคาร** พบว่า กิจกรรมภายในอาคารที่มีมากที่สุด ได้แก่ ที่อยู่อาศัย มีจำนวน 195 หลัง คิดเป็นร้อยละ 60.56 ของอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา รองลงมา ได้แก่ ที่อยู่อาศัย/ร้านค้า มีจำนวน 39 หลัง คิดเป็นร้อยละ 12.11 และ โรงแรม มีจำนวน 38 หลัง คิดเป็นร้อยละ 11.80 และ ร้านค้า มีจำนวน 32 หลัง คิดเป็นร้อยละ 9.94 และ บ้านร้าง มีจำนวน 15 หลัง คิดเป็นร้อยละ 4.66 ตามลำดับ ส่วนสภาพอาคาร ที่มีน้อยที่สุด คือ หอพัก มีจำนวน 3 หลัง คิดเป็นร้อยละ 0.93 ของกิจกรรมภายในอาคารทั้งพื้นที่ศึกษา

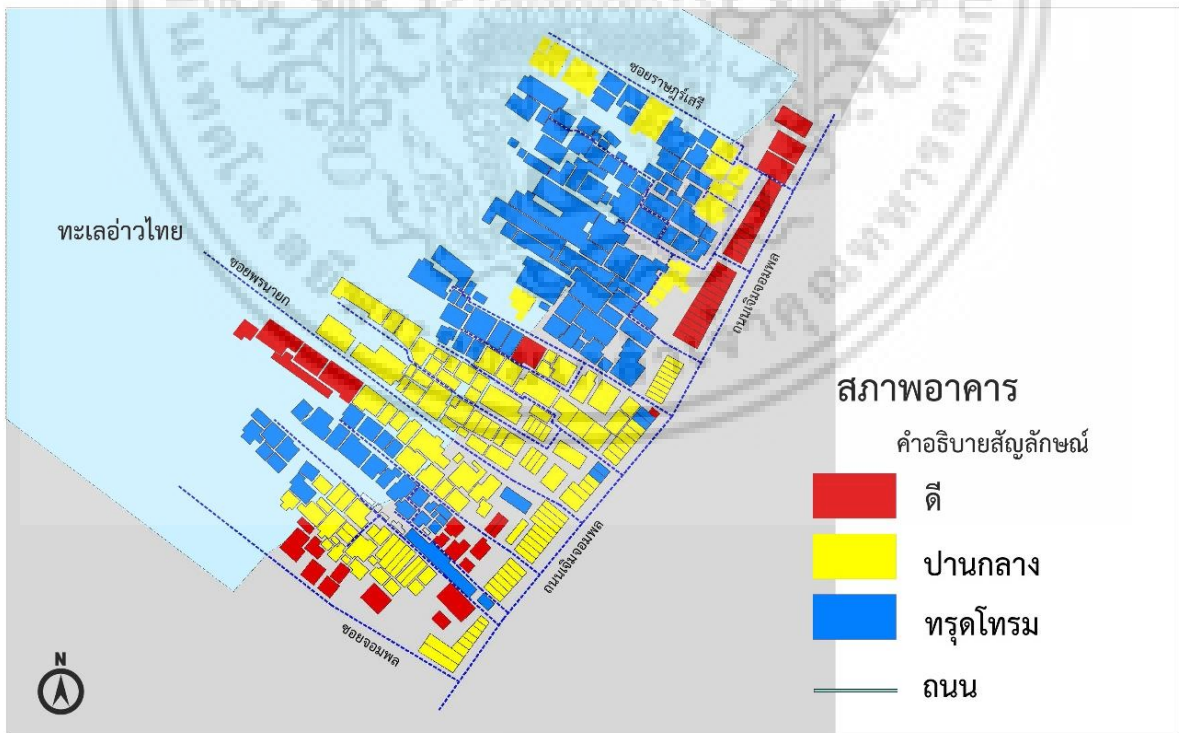
รูปที่ 4.11 ประเภทอาคาร

ที่มา : ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

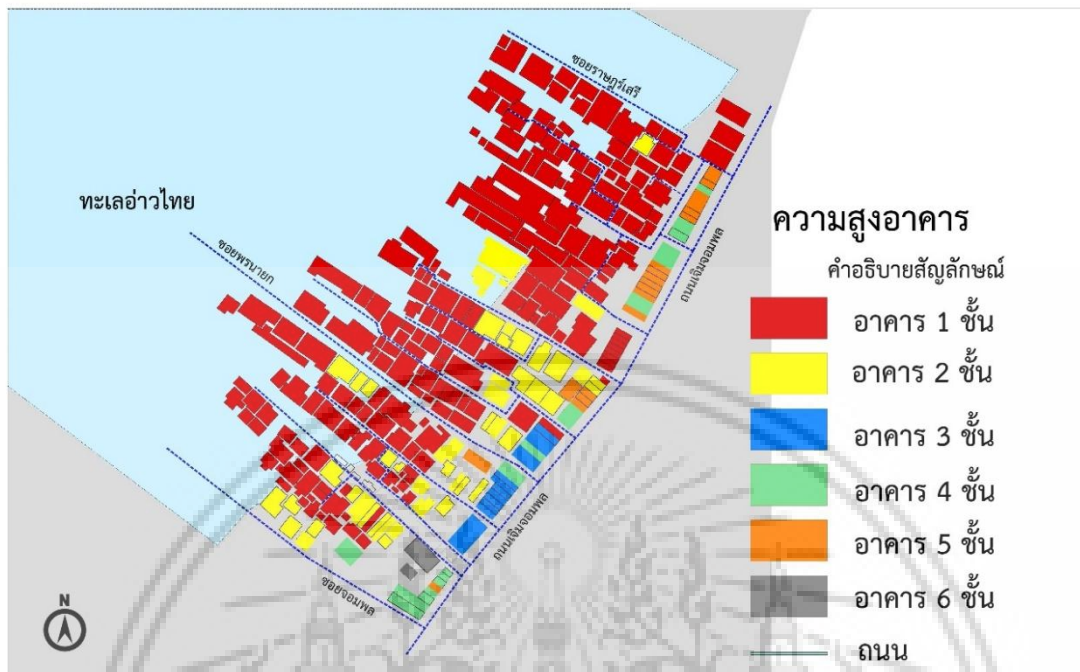

รูปที่ 4.12 วัสดุอาคาร
ที่มา : ผู้วิจัย

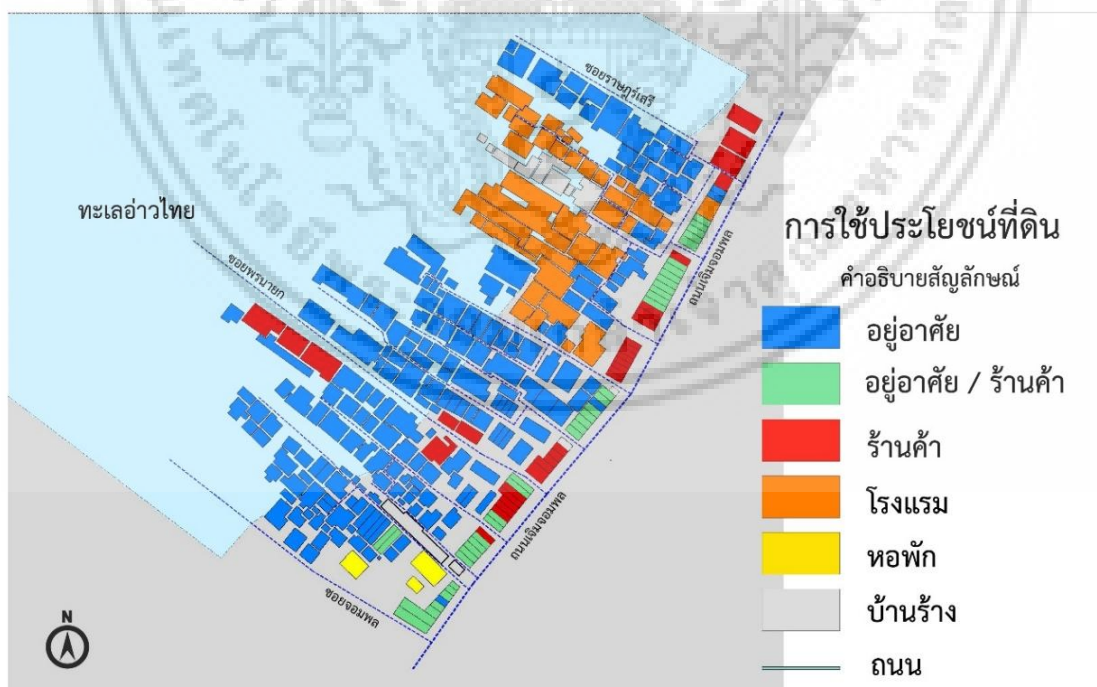

รูปที่ 4.13 สภาพอาคาร
ที่มา : ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.14 ความสูงอาคาร
ที่มา : ผู้วิจัย

รูปที่ 4.15 การใช้ประโยชน์ที่ดิน
ที่มา : ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม

พื้นที่ศึกษาอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองศรีราชา ใกล้พื้นที่โรงงานและแหล่งงานต่าง ๆ ทำให้เป็นที่อยู่อาศัยกลางเมือง มีประชากรนอกพื้นที่มาอยู่อาศัยจำนวนมาก ทำให้เมืองมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดการการตั้งถิ่นฐานชุมชนและการพัฒนาชุมชน จากการสำรวจพื้นที่พบว่า ชุมชนริมทะเลมีการตั้งถิ่นฐานที่เป็นลักษณะการก่อสร้างบ้านเรือนในน้ำและริมน้ำติดชายฝั่งทะเล เนื่องจากเป็นหมู่บ้านชาวประมงในอดีต จุดเด่นของพื้นที่ คือ มีสะพานทางเดินที่ใช้ร่วมกันภายในชุมชน ด้วยสภาพแวดล้อมที่แออัดและคับแคบ จึงส่งผลให้มีทางสัญจรที่ขนาดเล็กและไม่สามารถสัญจรด้วยรถยนต์ได้ อีกทั้งหากเกิดเหตุอัคคีภัย รถดับเพลิงไม่สามารถเข้าสู่พื้นที่ได้ จึงเป็นปัญหาด้านสาธารณภัยที่ควรได้รับการแก้ไข รวมไปถึงปัญหาด้านสาธารณสุขในชุมชนที่ไม่สามารถบำบัดน้ำเสียภายในชุมชนได้ ต้องปล่อยน้ำลงสู่ทะเล รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่ควรอนุรักษ์ พบว่า มีลักษณะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวใช้วัสดุและสีพื้นถิ่นที่ควรได้รับการอนุรักษ์ ส่งเสริมให้เป็นโรงแรมแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการส่งเสริมการค้าขายอาหารทะเลในพื้นที่ อีกทั้งยังมีสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชนศาลเจ้าพ่อสมุทรดำ รวมถึงมีส่วนสาธารณะที่พักผ่อนหย่อนใจสวนเกาะลอยของชุมชน

4.5.1 การสัมภาษณ์ประธานชุมชนริมทะเล และผู้แทนเทศบาลเมืองศรีราชา

จากแบบสอบถามที่สอบถามคนในชุมชนและการสัมภาษณ์ประธานชุมชนริมทะเลและผู้แทนเทศบาลเมืองศรีราชา สามารถวิเคราะห์ปัจจัยภายในหรือสภาพแวดล้อมภายนอกผ่านข้อมูลสภาพปัญหาที่จะทำให้เกิดทราบถึงความสามารถหรือความเป็นตัวตนของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็งของชุมชน(Strengths) ได้แก่

ชุมชนริมทะเล มีข้อดีในชุมชนซึ่งมีผลต่อสถานะทางเศรษฐกิจ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโดยรวมของชาวศรีราชา มีดังนี้

1. การรวมกลุ่มของคนในชุมชนเข้มแข็ง มีการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน มีความหลากหลายของกลุ่ม เช่น อสม. กรรมการชุมชน ฯลฯ
2. สะพานท่าเทียบเรือชอยพรนายก เส้นทางการค้าขาย การประกอบอาชีพทางทะเลของชาวศรีราชาโดยรวม
3. มีการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมท้องถิ่นของชุมชน ถึงแม้ชีวิตและสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่ยังคงรักษาไว้อย่างเหนียวแน่น ซึ่งแสดงถึงความสมัครสมานสามัคคี และห่วงใยในมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

จุดอ่อนของชุมชน (Weaknesses) ได้แก่

1. การเดินทางภายในชุมชน เนื่องจากชุมชนริมทะเลบางส่วนของชุมชนปลูกบ้านในทะเล เส้นทางในชุมชนจึงเป็นซอยเล็ก ๆ รถยนต์ไม่สามารถสัญจรได้ มีเพียงรถจักรยานยนต์ที่สามารถวิ่งได้ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการขนส่งที่ไม่คล่องตัว เนื่องจากตรอกซอยแคบไม่สามารถวิ่งได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ถนนสายหลักในชุมชนคือถนนเฉลิมจอมพล ซึ่งถนนเส้นดังกล่าวแคบ แบ่งชุมชนออกเป็น 2 โซน คือ โซนของบ้านชายฝั่งทะเล และโซนที่เป็นการค้าและอาคารพาณิชย์ ในโซนบ้านชายฝั่งทะเลจะมีถนนซอย แยกจากถนนเฉลิมจอมพลลงไปยังบ้านเรือนชาวชุมชนริมทะเล ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อชาวบ้านในการสัญจรไปมา เพราะซอยแต่ละซอยส่วนใหญ่ไม่สามารถเชื่อมหากันได้ จะมีเพียงบางซอยและในบางซอยเป็นซอยเล็ก ๆ รถไม่สามารถลงไปได้ นอกจากมอเตอร์ไซค์และการเดินเท้า ยกเว้นซอยพรณายกเพียงซอยเดียวที่รถยนต์ สามารถลงไปได้ เนื่องจากเป็นเส้นทางไปยังท่าเทียบเรือ

โอกาสของชุมชน (Opportunities) ได้แก่

1. ชุมชนริมทะเล เป็นชุมชนพร้อมไปด้วยระบบสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์
2. เป็นเมืองท่า ริมทะเล เนื่องจากเป็นเส้นทางผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นชุมชนที่น่าอยู่อาศัย ทำให้เป็นแหล่งค้าขายของชาวต่างชาติ และอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น เกาะสีชัง และมีสวนสุขภาพ เหมาะที่จะออกกำลังกายและพักผ่อนเป็นพื้นที่นันทนาการกลางชุมชนเมือง

อุปสรรคของชุมชน (Threats) ได้แก่

1. การเติบโตของชุมชนถูกบังคับด้วยสภาพพื้นที่ที่ติดชายฝั่งทะเล ลักษณะเป็นบ้านในทะเล
2. ปัญหาประชากรแฝงในพื้นที่มากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในการจัดระเบียบชุมชน
3. ระบบสุขาภิบาลจัดการสร้างห้องสุขาในทะเลเป็นปัญหาของระบบบำบัด (ถังแซท)
4. ปัญหาเรื่องขยะในทะเล เนื่องจากเป็นเมืองติดแนวชายฝั่ง จึงมีขยะที่ลอยมาจากทะเลเข้ามายังชายฝั่ง เป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 4.4 สรุปปัญหาของชุมชน

ลำดับ ความสำคัญ ของปัญหา	ชื่อปัญหา	สาเหตุของ ปัญหา	ข้อมูลปัจจัยสภาพ ขนาด และความรุนแรงของ ปัญหา	แนวทางการแก้ไข ปัญหา
1	ปัญหาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	เป็นชุมชนเมือง หนาแน่น	- เป็นชุมชนที่มีบ้านเรือน อาศัยอยู่หนาแน่นทั้งคน ไทยและต่างด้าวบางหลัง - โครงสร้างเป็นไม้ ทางเข้าออกค่อนข้างคับ แคบ	- ติดตั้งกล้องวงจร ปิดในเขตชุมชนริม ทะเล - เพิ่มถังดับเพลิง ภายในชุมชน
2	ปัญหาการจราจร	- ซอยแคบ มีรถ เข้าออก ตลอดเวลา - บางคันขับรถไม่ ชะลอความเร็ว ไม่ระมัดระวังใน เรื่องอุบัติเหตุ	- รถยนต์เข้าออกภายใน ชุมชนไม่สะดวก - บางคันขับรถไม่ชะลอ ความเร็ว อาจทำให้เกิด อุบัติเหตุได้	- ติดตั้งป้ายเตือน ลดความเร็ว - ปรับปรุงผิว จราจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ ความสำคัญ ของปัญหา	ชื่อปัญหา	สาเหตุของ ปัญหา	ข้อมูลบ่งชี้สภาพ ขนาด และความรุนแรงของ ปัญหา	แนวทางการแก้ไข ปัญหา
3	ปัญหาการสื่อสาร และการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารภายในชุมชน ทั่วถึง	ประชาชนไม่ เข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร	การประชาสัมพันธ์ ข่าวสารหรือกิจกรรม ต่าง ๆ ภายในชุมชนไม่ ทั่วถึง	ติดตั้งเสียงตาม สายในชุมชน
4.	สุนัขและแมวจรจัด	จำนวนสุนัขและ แมวจรจัดมีมาก ขึ้น	ก่อให้เกิด ปัญหา เดือดร้อนรำคาญจาก สุนัขและแมว	จัดให้มีการขึ้น ทะเบียนและทำ หมันสุนัขและแมว
5.	ปัญหาขยะทะเล	- ประชาชนทิ้ง ขยะลงทะเล - ประกอบกับ ขยะลอยมาจากที่ อื่น	มีขยะในทะเลเยอะมาก	จัดให้มีผู้เก็บขยะ ในทะเล
6.	การป้องกันโรคติดต่อ และโรคอุบัติใหม่ต่าง ๆ	การรณรงค์ ป้องกันโรคติดต่อ และโรคอุบัติใหม่ ต่างๆ ยังไม่ ครอบคลุม	ประชาชนในชุมชนยัง ขาดการเฝ้าระวังป้องกัน เกี่ยวกับโรคติดต่อและ โรคอุบัติใหม่ต่าง ๆ	ส่งเสริมมาตรการ การป้องกันโรค รวมถึงระบบเฝ้า ระวังโรคติดต่อ ต่างๆ ในชุมชน
7.	การประกอบอาชีพ ค้าขายอาหารทะเล	ไม่มีจุดจำหน่าย อาหารทะเลของ ชุมชน	ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ประมง แต่ไม่มีตลาด สำหรับรองรับหรือเป็น ตลาดของชุมชนเอง	ส่งเสริมให้มีจุด จำหน่ายอาหาร ทะเลของชุมชน

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ประธานชุมชนและผู้แทนเทศบาลเมืองศรีราชา

4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะครัวเรือนทัศนคติความพึงพอใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการศึกษาคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน ทัศนคติความพึงพอใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน โดยประเมินทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ของชุมชนชายฝั่งทะเล ซึ่งอาจจะเป็นความท้าทายหรือโอกาสที่น่าจะเข้ามามีส่วนขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 51.70 เป็น เพศหญิง มีอายุร้อยละ 43.10 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป การศึกษาร้อยละ 47.40 อยู่ในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 95.70 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 54.30 มีอาชีพค้าขายหรือรับจ้าง ร้อยละ 33.60 มีสถานภาพในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ร้อยละ 53.45 มีสถานภาพสมรส สถานภาพในครัวเรือนร้อยละ 31.90 ร้อยละ 43.10 มีรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนตามลำดับ อยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท และลำดับสุดท้ายร้อยละ 50.00 อาศัยอยู่ในพื้นที่การศึกษาน้อยกว่า 25 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีเชื้อชาติไทย

4.6.1 คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน

ตารางที่ 4.5 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	56	48.30
หญิง	60	51.70
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีทั้งหมด 116 คน แบ่งเป็น เพศหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 และเป็นเพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30

ตารางที่ 4.6 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	17	14.70
30-50 ปี	49	42.20
มากกว่า 50 ปี	50	43.10
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีอายุมากกว่า 50 ปีมี จำนวนมากที่สุด คือจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาคืออายุ 30-50 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	39	33.60
มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย/เทียบเท่า	55	47.40
ปริญญาตรี	20	17.20
ปริญญาโท	2	1.70
รวม	116	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุดคือ 55 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 ระดับประถมศึกษาจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 ระดับปริญญาตรี 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 และระดับปริญญาโท 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามการนับถือศาสนา

การนับถือศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	111	95.70
คริสต์	3	2.60
อิสลาม	2	1.70
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามการนับถือศาสนา ศาสนาที่นับถือมากที่สุดคือศาสนาพุทธจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 95.70 ศาสนาคริสต์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60 และศาสนาอิสลาม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	6	5.20
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เอกชน	18	15.50
ค้าขาย/รับจ้าง/ธุรกิจส่วนตัว	63	54.30
พ่อบ้าน/แม่บ้าน/เกษียณอายุ	26	22.40
อื่นๆ	3	2.60
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามอาชีพ แล้วนั้นอาชีพที่พบมากที่สุดคือค้าขาย/รับจ้าง/ธุรกิจส่วนตัว 63 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 รองลงมาคือพ่อบ้าน/แม่บ้าน/เกษียณอายุ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/เอกชนจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 15.50 นักเรียน/นักศึกษา 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 และอื่น ๆ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน

สถานภาพในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หัวหน้าครอบครัว	39	33.60
คู่สมรส	24	20.70
บุตร/ธิดา	33	28.40
บิดา/มารดา	11	9.50
เขย/สะใภ้	7	6.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สถานภาพในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อื่นๆ	2	1.70
รวม	116	100.00
หัวหน้าครอบครัว	39	33.60

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือนนั้น สถานภาพที่พบมากที่สุดคือหัวหน้าครอบครัว จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 รองลงมาคือบุตร/ธิดา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 คู่สมรส จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 เขย/สะใภ้ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และอื่นๆ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

ตารางที่ 4.11 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โสด	47	40.52
สมรส	62	53.45
หย่าร้าง	5	4.31
หม้าย	2	1.72
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่ามีสถานภาพสมรส จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 53.45 รองลงมาคือโสดจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 40.52 หย่าร้าง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.31 และเป็นหม้าย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.72

ตารางที่ 4.12 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามรายได้ของครัวเรือนต่อเดือน

รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000 บาท	30	25.90
10,001 – 20,000 บาท	37	31.90
20,001 – 30,000 บาท	25	21.60
30,001 - 40,000 บาท	16	13.80
ตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป	8	6.90
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 116 คน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.90 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 30 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.90 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 21.60 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 13.80 และมีรายได้เฉลี่ยต่อตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน

รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000 บาท	19	16.38
10,001 – 20,000 บาท	50	43.10
20,001 – 30,000 บาท	40	34.48
30,001 - 40,000 บาท	7	6.04
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้นี้คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด คือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาคือ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท มีจำนวน 40 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.48 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 16.38 และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.04

ตารางที่ 4.14 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่อปี

ระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	58	50.00
25 – 50 ปี	32	27.60
มากกว่า 51 ปี	26	22.40
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้นี้คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่อปี จำนวนมากที่สุดคือน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 25 – 50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 27.60 และมากกว่า 51 ปี 26 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40

ตารางที่ 4.15 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานะการถือครองกรรมสิทธิ์

การถือครองกรรมสิทธิ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เจ้าของกรรมสิทธิ์	57	49.10
ผู้เช่า	49	42.20
อื่นๆ ระบุ ผู้อาศัย	10	8.60
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้นี้คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามสถานะการถือครองกรรมสิทธิ์ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 ผู้เช่า จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 และอื่นๆ ระบุ ผู้อาศัย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 วิเคราะห์ผลคุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามเชื้อชาติ

เชื้อชาติ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไทย	113	97.41
กัมพูชา	3	2.59
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน จำแนกตามเชื้อชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทยมีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 97.41 และมีเชื้อชาติ กัมพูชา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.59

4.6.2 ทศนคติความพึงพอใจ

ทศนคติความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนริมชายฝั่งทะเล โดยวิธีการบรรยาย และใช้สถิติพรรณนา ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดค่าระดับคะแนน ใช้วิธีการให้คะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ แบบ likert scale ช่วงคะแนน (Mean) ระดับความคิดเห็น คือการใช้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกแสดงความคิดเห็นจากระดับความพึงพอใจด้วย 5 ระดับใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ 1.00 – 1.80 มีผลน้อยที่สุด 1.81 – 2.60 มีผลน้อย 2.61 – 3.40 มีผลปานกลาง 3.41 – 4.20 มีผลมาก และ 4.21 – 5.00 มีผลมากที่สุด

จากนั้นเอามาหาค่าเฉลี่ยเพื่อสรุปผลว่าทศนคติความพึงพอใจมากหรือน้อย ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านการฟื้นฟูชุมชน ด้านการฟื้นฟูฟื้นฟูซ่อมแซมอาคาร และด้านการให้แรงจูงใจ

ตารางที่ 4.17 วิเคราะห์ผลทศนคติความพึงพอใจ ด้านกายภาพ

ทศนคติความพึงพอใจ ด้านกายภาพ	ความพึงพอใจ		ระดับ
	\bar{x}	S.D	
1. ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน	3.07	0.86	ปานกลาง
2. ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน	2.83	0.79	ปานกลาง
3. ไฟส่องสว่างในชุมชน	2.98	1.06	ปานกลาง
4. จำนวนหัวจ่ายดับเพลิงและถังดับเพลิงภายในชุมชน	2.44	0.88	น้อย
5. จำนวนถังขยะภายในชุมชน	2.50	0.80	ปานกลาง
6. การระบายน้ำภายในชุมชน	2.68	0.82	ปานกลาง
รวม	2.75	0.87	ปานกลาง

จากตารางพบว่า ทศนคติความพึงพอใจ ด้านกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน ไฟส่องสว่างในชุมชน จำนวนถังขยะภายในชุมชน การระบายน้ำภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และจำนวนหัวจ่ายดับเพลิงและถังดับเพลิงภายในชุมชน อยู่ในระดับน้อย ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.18 วิเคราะห์ผลทัศนคติความพึงพอใจ ด้านสิ่งแวดล้อม

ความพึงพอใจ ด้านสิ่งแวดล้อม	ความพึงพอใจ		ระดับ
	\bar{x}	S.D	
1. ความสะอาดภายในชุมชน	2.54	0.84	ปานกลาง
2. การเก็บขยะมูลฝอยภายในชุมชน	2.44	0.78	น้อย
3. การเก็บขยะมูลฝอยในทะเล	1.71	0.81	น้อย
4. การบำบัดของเสียลงสู่ทะเล	1.95	0.80	น้อย
5. เสียงดังรบกวนจากเพื่อนบ้าน	2.57	0.80	ปานกลาง
6. อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน	2.39	0.95	น้อย
7. สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียวภายในชุมชน	2.07	0.91	น้อย
8. การขุดเพรียง ซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน	2.30	1.22	น้อย
9. ศูนย์จัดในชุมชน	2.67	1.26	ปานกลาง
10. การจัดวางผังชุมชน	2.66	0.91	ปานกลาง
รวม	2.33	0.93	น้อย

จากตารางพบว่า ความพึงพอใจ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า การเก็บขยะมูลฝอยภายในชุมชน การเก็บขยะมูลฝอยในทะเล การบำบัดของเสียลงสู่ทะเล อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน การขุดเพรียง ซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.19 วิเคราะห์ผลทัศนคติความพึงพอใจ ด้านเศรษฐกิจและสังคม

ความพึงพอใจ ด้านเศรษฐกิจและสังคม	ความพึงพอใจ		ระดับ
	\bar{x}	S.D	
1. การค้าขายภายในชุมชน	2.75	0.68	ปานกลาง
2. การประกอบอาชีพภายในชุมชน	2.93	0.61	ปานกลาง
3. ประชากรแฝงในชุมชน	2.89	1.08	ปานกลาง
4. อาชญากรรมในชุมชน	2.40	0.88	น้อย
5. ปัญหาเสพติดในชุมชน	2.30	0.98	น้อย
รวม	2.65	0.85	ปานกลาง

จากตารางพบว่า ทัศนคติความพึงพอใจ ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า การค้าขายภายในชุมชน การประกอบอาชีพภายในชุมชน ประชากรแฝงในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และอาชญากรรมในชุมชน กับปัญหาเสพติดในชุมชน อยู่ในระดับ น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6.3 ทศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน

ตารางที่ 4.20 ทศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน

ต้องการฟื้นฟูชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช่	106	91.40
ไม่ใช่	10	8.60
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า ทศนคติการฟื้นฟูชุมชน มีประชากรที่ความต้องการฟื้นฟูชุมชน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 91.40 และไม่มีความต้องการฟื้นฟูชุมชน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60

ตารางที่ 4.21 ทศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูซ่อมแซมอาคาร

ต้องการฟื้นฟูซ่อมแซมอาคาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช่	76	65.50
ไม่ใช่	40	34.50
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า ทศนคติการฟื้นฟูชุมชน มีประชากรที่ความต้องการฟื้นฟูชุมชน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 91.40 และไม่มีความต้องการฟื้นฟูชุมชน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60

ตารางที่ 4.22 ทศนคติเกี่ยวกับการให้แรงจูงใจ

การให้แรงจูงใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ใช่	20	17.20
ใช่ (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)	96	82.80
1. เทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชน	46	39.70
2. รัฐสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับการปรับปรุงชุมชน	12	10.30
3. เทศบาลหรือรัฐมอบรางวัลแก่ครอบครัวที่รักษาสภาพแวดล้อมบ้านเรือนให้สะอาด	11	9.50
4. เทศบาลหรือรัฐมอบรางวัลแก่ครัวเรือนที่ปลอดยาเสพติด	8	6.90
5. เทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชนสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	7	6.00
6. เทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชนและมอบรางวัลแก่ครอบครัวที่รักษาสภาพแวดล้อมบ้านเรือนให้สะอาด	3	2.60
7. เทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชนและมอบรางวัลแก่ครัวเรือนที่ปลอดยาเสพติด	5	4.30
8. ต้องการทุกแรงจูงใจ	4	3.40
รวม	116	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางพบว่า ทศคนคิดเกี่ยวกับการให้แรงจูงใจ มีประชากรที่ความต้องการแรงจูงใจในการฟื้นฟูชุมชน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 82.80 และไม่ได้ความต้องการแรงจูงใจในการฟื้นฟูชุมชน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20 ซึ่งแรงจูงใจในเรื่องเทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชนมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70

ตารางที่ 4.23 ทศคนคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูชุมชน

การมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ใช่	22	19.00
ใช่ (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)	94	81.00
1. มีส่วนร่วมในการประชุมชุมชน	51	44.00
2. มีส่วนร่วมในการทำแผนพัฒนาฟื้นฟูชุมชน	31	26.70
3. มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในชุมชน	4	3.40
4. มีส่วนร่วมในการประชุมชุมชนและบริหารจัดการภายในชุมชน	5	4.30
5. มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม	3	2.60
รวม	116	100.00

จากตารางพบว่า ทศคนคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูชุมชน มีประชากรที่ต้องการมีส่วนร่วม จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 และไม่ใช่ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ซึ่งการมีส่วนร่วมในด้านการประชุมชุมชนมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00

ตารางที่ 4.24 ความต้องการฟื้นฟูชุมชน

ด้านที่ต้องการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. การกำจัดสุนัขจรจัด	12	26.67
2. การรักษาความสะอาดของชุมชน	14	31.11
3. แก้ปัญหาการขูดเพรียง	1	2.22
4. การส่งเสริมอาชีพคนในชุมชน	4	8.89
5. แก้ปัญหาเสาเสตด	1	2.22
6. การระบายน้ำในชุมชน	1	2.22
7. ความปลอดภัย กล้องวงจรปิด ไฟสว่าง และถนน	12	26.67
รวม	45	100

จากตารางพบว่า ความต้องการฟื้นฟูชุมชน ด้านที่ต้องการมากที่สุดคือการรักษาความสะอาดของชุมชนจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.11 รองลงมาคือ การกำจัดสุนัขจรจัด และความปลอดภัย กล้องวงจรปิด ไฟสว่าง และถนน จำนวน 12คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 เท่ากัน การส่งเสริมอาชีพคนในชุมชน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 แก้ปัญหาการขูดเพรียงแก้ปัญหายาเสตดและการระบายน้ำในชุมชนจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.22 เท่ากัน ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 ทศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟู สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนชายฝั่งทะเล

4.7.1 ทศนคติความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนริมชายฝั่งทะเล

ด้านกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน ไฟส่องสว่างในชุมชน จำนวนถังขยะภายในชุมชน และการระบายน้ำภายในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนหัวจ่ายดับเพลิงและถังดับเพลิงภายในชุมชนอยู่ในระดับน้อย

ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า การเก็บขยะมูลฝอยภายในชุมชน การเก็บขยะมูลฝอยในทะเล การบำบัดของเสียลงสู่ทะเล อากาศเสียเช่น กลิ่นเหม็นฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน การขุดเพรียง ซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน อยู่ในระดับน้อย

ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านย่อยพบว่า การค้าขายภายในชุมชน การประกอบอาชีพภายในชุมชน และประชากรแฝงในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และอาชญากรรมในชุมชนกับปัญหาเสพติดในชุมชน อยู่ในระดับน้อย

ภาพรวมทศนคติความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนริมชายฝั่งทะเล ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต้องการฟื้นฟูชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เช่น การประชุมของชุมชน และต้องการแรงจูงใจในการฟื้นฟูชุมชน ซึ่งจากแบบสอบถามพบว่า ต้องการแรงจูงใจในเรื่องเทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชนมีจำนวนมากที่สุด

4.7.2 สรุปความสัมพันธ์ของทศนคติความพึงพอใจต่อการฟื้นฟูชุมชนมีความสัมพันธ์มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนด้านกายภาพ

ทศนคติความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนริมชายฝั่งทะเลด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจและสังคม เมื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชนกับพื้นที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์แบบไคสแควร์ (Chi-Square) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ความพึงพอใจกับพื้นที่สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

สมมุติฐาน

H_0 : คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ

H_1 : มีคุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ

ตาราง 4.25 สรุปความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจกับคุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือน

คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือน	ค่าสถิติ	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ					
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6
1. เพศ	Chi-Square	3.841	4.898	3.462	3.631	2.007	1.928
	Sig.	0.428	0.298	0.484	0.458	0.735	0.588
2. อายุ	Chi-Square	11.846	11.198	20.278*	13.297	11.957	4.458
	Sig.	0.158	0.191	0.009	0.102	0.153	0.615
3. การศึกษา	Chi-Square	7.832	9.216	6.600	20.802	7.190	17.292*
	Sig.	0.798	0.684	0.877	0.053	0.845	0.044
4. อาชีพ	Chi-Square	15.682	21.771	13.735	24.731	13.933	13.777
	Sig.	0.475	0.151	0.618	0.075	0.678	0.315
5. รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน	Chi-Square	17.572	10.300	21.696	28.729*	14.254	18.243
	Sig.	0.350	0.851	0.153	0.026	0.580	0.108
6. รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน	Chi-Square	21.499*	9.440	9.853	20.471	22.944*	12.142
	Sig.	0.044	0.665	0.629	0.059	0.028	0.205
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	Chi-Square	7.838	5.678	9.618	26.375*	10.263	17.218*
	Sig.	0.449	0.683	0.293	0.001	0.247	0.009
8. การถือครองกรรมสิทธิ์	Chi-Square	13.650	6.342	17.082*	10.431	20.088*	14.358*
	Sig.	0.091	0.609	0.029	0.236	0.010	0.026

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพประกอบด้วย ข้อ1 ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน ข้อ2 สภาพทางสัญจรในชุมชน ข้อ3 ไฟส่องสว่างในชุมชน ข้อ4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิงและถังดับเพลิงภายในชุมชน ข้อ5 จำนวนถังขยะภายในชุมชน และข้อ6 การระบายน้ำภายในชุมชน

จากตารางจะเห็นว่า คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือน ด้านอายุ การศึกษา รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และสถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ อย่างมีระดับนัยสำคัญ 0.05 รายละเอียด ดังนี้

อายุ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3 ($\chi^2 = 20.278$, $p = 0.009$)

การศึกษา พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 ($\chi^2 = 17.292$, $p = 0.044$)

รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 ($\chi^2 = 28.729$, $p = 0.026$)

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 1 ($\chi^2 = 21.499$, $p = 0.044$) และ ข้อ 5 ($\chi^2 = 22.944$, $p = 0.028$)

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย พบว่า ระยะเวลาที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 ($\chi^2 = 26.375$, $p = 0.001$) และข้อ 6 ($\chi^2 = 17.218$, $p = 0.009$)

การถือครองกรรมสิทธิ์ พบว่า สถานการถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3 ($\chi^2 = 17.082$, $p = 0.029$) ข้อ 5 ($\chi^2 = 20.088$, $p = 0.010$) และ ข้อ 6 ($\chi^2 = 14.358$, $p = 0.026$)

สมมุติฐาน H_0 : อายุไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3
 H_1 : อายุมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3

ตาราง 4.26 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชน

อายุ	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 30 ปี	5 4.31%	5 4.31%	4 3.45%	3 2.59%	0 0.00%	17 14.66%
30 – 50 ปี	3 2.59%	14 12.07%	20 17.24%	8 6.90%	4 3.45%	49 42.24%
> 50 ปี	1 0.86%	8 6.90%	25 21.55%	8 6.90%	8 6.90%	50 43.10%
รวม	9 7.76%	27 23.28%	49 42.24%	19 16.38%	12 10.34%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 20.278$, $p = 0.009$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนใหญ่ทุกระดับอายุมีทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชนอยู่ในช่วงน้อย-ปานกลาง คนในชุมชนมีความสนใจในด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะในช่วงกลางคืนที่อาจจะทำให้เกิดเหตุการณ์อันตรายหรือความไม่ปลอดภัยภัยต่าง ๆ ขึ้นได้ในพื้นที่ ทั้งความปลอดภัยทางชีวิตและทรัพย์สินเงินทอง จึงเห็นด้วยให้มีการเร่งพัฒนาด้านนี้เป็นพิเศษและโดดเด่นกว่าด้านอื่น ๆ โดยที่ทุกคนในชุมชนทุกช่วงอายุเห็นด้วยและไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการทั้งชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6
 H_1 : การศึกษามีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.27 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน

การศึกษา	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษา	2 1.72%	14 12.07%	14 12.07%	9 7.76%	0 0.00%	39 33.62%
มัธยมศึกษา	6 5.17%	17 14.66%	27 23.28%	5 4.31%	0 0.00%	55 47.41%
ปริญญาตรี	0 0.00%	8 6.90%	9 7.76%	3 2.59%	0 0.00%	20 17.24%
ปริญญาโท	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	2 1.72%	0 0.00%	2 1.72%
รวม	8 6.90%	39 33.62%	50 43.10%	19 16.38%	0 0.00%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 17.292$, $p = 0.044$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชนส่วนใหญ่ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงใจ (ระดับน้อย-ระดับปานกลาง) แต่ระดับปริญญาโทจะมีความคิดเห็นแตกต่างกัน มีความพึงพอใจระดับมาก อาจจะเป็นความแตกต่างของการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาและประสบการณ์ที่เข้ามาส่วนทำให้เห็นถึงความแตกต่างของคนในชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4
 H_1 : รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.28 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิง และถึงดับเพลิงภายในชุมชน

รายได้ของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิง และถึงดับเพลิงภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	3 2.59%	8 6.90%	16 13.79%	2 1.72%	1 0.86%	30 25.86%
10,001 -20,000 บาท	3 2.59%	11 9.48%	20 17.24%	3 2.59%	0 0.00%	37 31.90%
20,001 -30,000 บาท	8 6.90%	5 4.31%	11 9.48%	1 0.86%	0 0.00%	25 21.55%
30,001 -40,000 บาท	4 3.45%	10 8.62%	1 0.86%	1 0.86%	0 0.00%	16 13.79%
> 40,001 บาท	1 0.86%	4 3.45%	1 0.86%	2 1.72%	0 0.00%	8 6.90%
รวม	19 16.38%	38 32.76%	49 42.24%	9 7.76%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 28.729$, $p = 0.026$

จากตาราง พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิงและถึงดับเพลิงภายในชุมชน กับรายได้ของครัวเรือน เนื่องจากเป็นความปลอดภัยของชุมชนคนในชุมชนจึงให้ความสนใจในทิศทางเดียวกัน

สมมุติฐาน H_0 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 1

H_1 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 1

ตาราง 4.29 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 1 ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน

รายจ่ายของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 1 ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	0 0.00%	2 1.72%	13 11.21%	3 2.59%	1 0.86%	19 16.38%
10,001 -20,000 บาท	5 4.31%	9 7.76%	25 21.55%	7 6.03%	4 3.45%	50 43.10%
20,001 -30,000 บาท	0 0.00%	8 6.90%	18 15.52%	14 12.07%	0 0.00%	40 34.48%
30,001 -40,000 บาท	0 0.00%	0 0.00%	3 2.59%	4 3.45%	0 0.00%	7 6.03%
รวม	5 4.31%	19 16.38%	59 50.86%	28 24.14%	5 4.31%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 21.499$, $p = 0.044$ นั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับมาก) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้านภายในชุมชนกับรายจ่ายของครัวเรือน ดังนั้นความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้านจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่คนในสังคมให้ความสำคัญในทุกระดับ

สมมุติฐาน H_0 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5
 H_1 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5

ตาราง 4.30 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 5 จำนวนถึงขยะภายในชุมชน

รายจ่ายของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5 จำนวนถึงขยะภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	1 0.86%	11 9.48%	4 3.45%	2 1.72%	1 0.86%	19 16.38%
10,001 -20,000 บาท	4 3.45%	24 20.69%	19 16.38%	3 2.59%	0 0.00%	50 43.10%
20,001 -30,000 บาท	5 4.31%	13 11.21%	20 17.24%	2 1.72%	0 0.00%	40 34.48%
30,001 -40,000 บาท	0 0.00%	2 1.72%	2 1.72%	3 2.59%	0 0.00%	7 6.03%
รวม	10 8.62%	50 43.10%	45 38.79%	10 8.62%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 22.944$, $p = 0.028$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับมาก) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5 จำนวนถึงขยะภายในชุมชนกับรายจ่ายของครัวเรือน ควรมีการจัดเตรียมจำนวนถึงขยะให้เพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน เพื่อความสะอาดและสุขภาพที่ดีของชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4
 H_1 : ระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.31 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิง และถึงดับเพลิงภายในชุมชนกับระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิง และถึงดับเพลิงภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
น้อยกว่า 25 ปี	13 11.21%	22 18.97%	22 18.97%	0 0.00%	1 0.86%	58 50.00%
ระหว่าง 25-50 ปี	2 1.72%	13 11.21%	15 12.93%	2 1.72%	0 0.00%	32 27.59%
มากกว่า 50 ปี	4 3.45%	3 2.59%	12 10.34%	7 6.03%	0 0.00%	26 22.41%
รวม	19 16.38%	38 32.76%	49 42.24%	9 7.76%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 26.375$, $p = 0.001$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์แตกต่างกัน ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 4 จำนวนหัวจ่ายดับเพลิง และถึงดับเพลิงภายในชุมชนกับระยะเวลาที่อยู่อาศัยภายในชุมชน ระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ในผู้ที่อยู่อาศัยน้อยกว่า 25 ปีและระหว่าง 25-50 ปี ซึ่งจะมีความแตกต่างกับผู้ที่อยู่อาศัยมากกว่า 50 ปี (ระดับปานกลาง-ระดับมาก) เป็นทฤษฎีการหวงแหวนพื้นที่ คนที่อยู่อาศัยในพื้นที่มานานจะแสดงความเป็นเจ้าของและพยายามควบคุมหรือปกป้องพื้นที่หนึ่ง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

สมมุติฐาน H_0 : ระยะเวลาที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6
 H_1 : ระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6

ตาราง 4.32 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน

ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
น้อยกว่า 25 ปี	1 0.86%	18 15.52%	32 27.59%	7 6.03%	0 0.00%	58 50.00%
ระหว่าง 25-50 ปี	5 4.31%	15 12.93%	8 6.90%	4 3.45%	0 0.00%	32 27.59%
มากกว่า 50 ปี	2 1.72%	6 5.17%	10 8.62%	8 6.90%	0 0.00%	26 22.41%
รวม	8 6.90%	39 33.62%	50 43.10%	19 16.38%	0 0.00%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 17.218$, $p = 0.009$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับมาก) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชนกับระยะเวลาที่อยู่อาศัยภายในชุมชน ถือเป็นประเด็นที่ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ให้ความสนใจร่วมกัน ทุกคนคำนึงถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่และพร้อมที่จะช่วยกันพัฒนาด้านการระบายน้ำภายในชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3

H_1 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3

ตาราง 4.33 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชน

การถือครองกรรมสิทธิ์	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เจ้าของกรรมสิทธิ์	2 1.72%	11 9.48%	22 18.97%	13 11.21%	9 7.76%	57 49.14%
ผู้เช่า	4 3.45%	13 11.21%	25 21.55%	5 4.31%	2 1.72%	49 42.24%
อื่น ๆ	3 2.59%	3 2.59%	2 1.72%	1 0.86%	1 0.86%	10 8.62%
รวม	9 7.76%	27 23.28%	49 42.24%	19 16.38%	12 10.34%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 17.082$, $p = 0.029$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับมาก) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 3 ไฟส่องสว่างในชุมชนภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์ภายในชุมชน เป็นความพึงพอใจที่สนับสนุนการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานการมีไฟส่องสว่างที่มากขึ้นในชุมชนจะช่วยด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5

H_1 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.34 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 5 จำนวนถึงขยะภายในชุมชน

การถือครองกรรมสิทธิ์	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5 จำนวนถึงขยะภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เจ้าของกรรมสิทธิ์	4 3.45%	20 17.24%	25 21.55%	7 6.03%	1 0.86%	57 49.14%
ผู้เช่า	2 1.72%	25 21.55%	19 16.38%	3 2.59%	0 0.00%	49 42.24%
อื่น ๆ	4 3.45%	5 4.31%	1 0.86%	0 0.00%	0 0.00%	10 8.62%
รวม	10 8.62%	50 43.10%	45 38.79%	10 8.62%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 20.088$, $p = 0.010$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 5 จำนวนถึงขยะภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์ภายในชุมชน เนื่องจากการรักษาความสะอาดของชุมชน การเพิ่มจำนวนถึงขยะเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6
 H_1 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6

ตาราง 4.35 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน

การถือครองกรรมสิทธิ์	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เจ้าของกรรมสิทธิ์	6 5.17%	15 12.93%	23 19.83%	13 11.21%	0 0.00%	57 49.14%
ผู้เช่า	1 0.86%	17 14.66%	26 22.41%	5 4.31%	0 0.00%	49 42.24%
อื่น ๆ	1 0.86%	7 6.03%	1 0.86%	1 0.86%	0 0.00%	10 8.62%
รวม	8 6.90%	39 33.62%	50 43.10%	19 16.38%	0 0.00%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 14.358$, $p = 0.026$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับมาก) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางกายภาพ ข้อ 6 การระบายน้ำภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์ภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7.3 สรุปความสัมพันธ์ของทัศนคติความพึงพอใจต่อการฟื้นฟูชุมชนมีความสัมพันธ์มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนด้านทางสิ่งแวดล้อม

สมมุติฐาน H_0 : คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม
 H_1 : มีคุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม

ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ข้อ1 ความสะอาดภายในชุมชน ข้อ2 การเก็บขยะมูลฝอยภายในชุมชน ข้อ3 การเก็บขยะมูลฝอยในทะเล ข้อ4 การบำบัดของเสียลงสู่ทะเล ข้อ5 เสียงดังรบกวนจากเพื่อนบ้าน ข้อ6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน ข้อ7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน ข้อ8 การชุกชุมพืชซึ่งมีผลกระทบ ต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน ข้อ9 สุขันขจรจัดในชุมชนและข้อ10 การจัดวางผังชุมชน

จากตารางจะเห็นว่า คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือน ด้านอายุ การศึกษา รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน และการถือครองกรรมสิทธิ์ มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม อย่างมีระดับนัยสำคัญ 0.05 รายละเอียด ดังนี้

อายุ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 ($\chi^2 = 16.968$, $p = 0.030$)

การศึกษา พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 ($\chi^2 = 21.249$, $p = 0.047$)

รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8 ($\chi^2 = 33.155$, $p = 0.007$)

รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6 ($\chi^2 = 26.614$, $p = 0.009$) และข้อ 8 ($\chi^2 = 26.315$, $p = 0.010$)

สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ พบว่า สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6 ($\chi^2 = 19.268$, $p = 0.013$) และข้อ 7 ($\chi^2 = 20.569$, $p = 0.008$)

ตาราง 4.36 สรุปความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม

คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ใน ครัวเรือน	ค่าสถิติ	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม									
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10
1. เพศ	Chi-Square	2.332	3.532	5.061	2.503	3.964	4.752	1.377	0.810	1.110	1.357
	Sig.	0.675	0.317	0.281	0.644	0.265	0.314	0.848	0.937	0.893	0.852
2. อายุ	Chi-Square	11.726	8.041	5.231	7.720	5.415	12.165	16.968*	8.316	9.527	4.079
	Sig.	0.164	0.235	0.733	0.461	0.492	0.144	0.030	0.403	0.300	0.850
3. การศึกษา	Chi-Square	14.031	12.497	9.004	4.494	9.723	14.156	21.249*	9.733	14.597	15.704
	Sig.	0.299	0.187	0.703	0.973	0.373	0.291	0.047	0.639	0.264	0.205
4. อาชีพ	Chi-Square	12.353	10.203	9.964	17.635	16.240	14.807	16.832	22.500	22.048	19.068
	Sig.	0.719	0.598	0.869	0.346	0.180	0.539	0.397	0.128	0.142	0.265
5. รายได้ของครัวเรือนต่อ เดือน	Chi-Square	16.373	19.131	14.382	10.783	20.466	19.561	17.612	33.155*	17.773	12.429
	Sig.	0.427	0.085	0.570	0.823	0.059	0.241	0.347	0.007	0.337	0.714
6. รายจ่ายของครัวเรือนต่อ เดือน	Chi-Square	18.461	12.190	9.130	9.088	13.230	26.614*	11.355	26.315*	13.109	13.607
	Sig.	0.102	0.203	0.692	0.695	0.152	0.009	0.499	0.010	0.361	0.327
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	Chi-Square	14.012	10.669	5.543	14.194	4.246	9.227	5.390	11.321	8.880	7.699
	Sig.	0.081	0.099	0.698	0.077	0.643	0.323	0.715	0.184	0.353	0.463
8. สถานการณ์ถือครอง กรรมสิทธิ์	Chi-Square	4.954	6.347	6.949	7.648	8.059	19.268*	20.569*	11.303	6.523	13.471
	Sig.	0.762	0.385	0.542	0.469	0.234	0.013	0.008	0.185	0.589	0.097

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมุติฐาน H_0 : อายุไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 7
 H_1 : อายุมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 7

ตาราง 4.37 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน

อายุ	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 30 ปี	2 1.72%	12 10.34%	3 2.59%	0 0.00%	0 0.00%	17 14.66%
30 – 50 ปี	20 17.24%	15 12.93%	10 8.62%	4 3.45%	0 0.00%	49 42.24%
> 50 ปี	14 12.07%	16 13.79%	18 15.52%	1 0.86%	1 0.86%	50 43.10%
รวม	36 31.03%	43 37.07%	31 26.72%	5 4.31%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 16.968$, $p = 0.030$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน กับอายุของคนภายในชุมชน เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและปอดภายในชุมชนทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

สมมุติฐาน H_0 : การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7
 H_1 : การศึกษามีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 7

ตาราง 4.38 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชนกับการศึกษา

การศึกษา	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษา	10 8.62%	11 9.48%	16 13.79%	1 0.86%	1 0.86%	39 33.62%
มัธยมศึกษา	21 18.10%	23 19.83%	9 7.76%	2 1.72%	0 0.00%	55 47.41%
ปริญญาตรี	5 4.31%	8 6.90%	6 5.17%	1 0.86%	0 0.00%	20 17.24%
ปริญญาโท	0 0.00%	1 0.86%	0 0.00%	1 0.86%	0 0.00%	2 1.72%
รวม	36 31.03%	43 37.07%	31 26.72%	5 4.31%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 21.249$, $p = 0.047$

เอกลัทธิเป็นเอกลัทธิที่ล้นเหลือให้กับการแข่งขันเพียงการศึกษานั้น ไม่นุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชนกับการศึกษาของคนภายในชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8
 H_1 : รายได้ของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8

ตาราง 4.39 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8 การขุดเพรียงซึ่งมีผลกระทบ ต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน

รายได้ของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8 การขุดเพรียงซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	10 8.62%	1 0.86%	10 8.62%	7 6.03%	2 1.72%	30 25.86%
10,001 -20,000 บาท	13 11.21%	11 9.48%	3 2.59%	8 6.90%	2 1.72%	37 31.90%
20,001 -30,000 บาท	10 8.62%	5 4.31%	8 6.90%	2 1.72%	0 0.00%	25 21.55%
30,001 -40,000 บาท	3 2.59%	10 8.62%	1 0.86%	1 0.86%	1 0.86%	16 13.79%
> 40,001 บาท	4 3.45%	3 2.59%	1 0.86%	0 0.00%	0 0.00%	8 6.90%
รวม	40 34.48%	30 25.86%	23 19.83%	18 15.52%	5 4.31%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 33.155$, $p = 0.007$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8 การขุดเพรียงซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนกับรายได้ของครัวเรือนของคนภายในชุมชน เนื่องจากการกัดกินเนื้อไม้ของเพรียงจะทำให้โครงสร้างที่อยู่อาศัยอ่อนแอลง และอาจนำไปสู่การพังทลายของอาคารบ้านเรือนได้ ซึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชุมชนริมทะเลที่มีการกัดเซาะของคลื่น หรือมีน้ำขึ้นลงสลับกัน จะยิ่งทำให้โครงสร้างได้รับความเสียหายมากขึ้น จึงควรเร่งดำเนินการในการแก้ไขปัญหาหรือหาทางออกร่วมกันภายในชุมชน

สมมุติฐาน H_0 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6
 H_1 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6

ตาราง 4.40 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน

รายจ่ายของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	1 0.86%	10 8.62%	6 5.17%	0 0.00%	2 1.72%	19 16.38%
10,001 -20,000 บาท	15 12.93%	16 13.79%	15 12.93%	4 3.45%	0 0.00%	50 43.10%
20,001 -30,000 บาท	2 1.72%	21 18.10%	12 10.34%	5 4.31%	0 0.00%	40 34.48%
30,001 -40,000 บาท	1 0.86%	2 1.72%	2 1.72%	1 0.86%	1 0.86%	7 6.03%
> 40,001 บาท	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%
รวม	19 16.38%	49 42.24%	35 30.17%	10 8.62%	3 2.59%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 26.614$, $p = 0.009$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชนกับรายจ่ายของครัวเรือนของคนภายในชุมชน พึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ที่คนในชุมชนให้ความสนใจไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและความสะอาดในชุมชนให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้นทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สมมุติฐาน H_0 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8
 H_1 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8

ตาราง 4.41 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 8 การขุดเพรียงซึ่งมีผลกระทบ ต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนกับรายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่ายของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8 การขุดเพรียงซึ่งมีผลกระทบ ต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัย ของคนในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	1 0.86%	4 3.45%	6 5.17%	6 5.17%	2 1.72%	19 16.38%
10,001 -20,000 บาท	21 18.10%	7 6.03%	10 8.62%	9 7.76%	3 2.59%	50 43.10%
20,001 -30,000 บาท	14 12.07%	16 13.79%	7 6.03%	3 2.59%	0 0.00%	40 34.48%
30,001 -40,000 บาท	4 3.45%	3 2.59%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	7 6.03%
> 40,001 บาท	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%
รวม	40 34.48%	30 25.86%	23 19.83%	18 15.52%	5 4.31%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 26.315$, $p = 0.010$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์แตกต่างกันของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 8 การขุดเพรียงซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนกับรายจ่ายของครัวเรือนของคนภายในชุมชน ซึ่งครอบครัวที่มีรายจ่ายครัวเรือนน้อยกว่า 10,000 บาท ระดับความพึงพอใจ (ระดับปานกลาง-ระดับมาก) และครอบครัวที่มีรายจ่ายครัวเรือน 10,001 -20,000 บาท 20,001 -30,000 บาท และ30,001 -40,000 บาท ระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับน้อย) การขุดเพรียงอาจจะเป็นอาชีพของคนบางพื้นที่ในชุมชนจึงทำให้มีความแตกต่างกันของระดับความพึงพอใจที่แสดงความต้องการที่แตกต่างกัน

สมมุติฐาน H_0 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6
 H_1 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6

ตาราง 4.42 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์

การถือครองกรรมสิทธิ์	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เจ้าของกรรมสิทธิ์	7 6.03%	22 18.97%	22 18.97%	4 3.45%	2 1.72%	57 49.14%
ผู้เช่า	6 5.17%	24 20.69%	12 10.34%	6 5.17%	1 0.86%	49 42.24%
อื่น ๆ	6 5.17%	3 2.59%	1 0.86%	0 0.00%	0 0.00%	10 8.62%
รวม	19 16.38%	49 42.24%	35 30.17%	10 8.62%	3 2.59%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 19.268$, $p = 0.013$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 6 อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์ของคนภายในชุมชน เป็นความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่คนในชุมชนให้ความสนใจตรงกัน จึงควรเร่งแก้ไขปัญหานี้เพื่อรักษาชุมชนและพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

สมมุติฐาน H_0 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7
 H_1 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.43 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/
พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน

การถือครองกรรมสิทธิ์	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อม ข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เจ้าของกรรมสิทธิ์	11 9.48%	23 19.83%	20 17.24%	3 2.59%	0 0.00%	57 49.14%
ผู้เช่า	23 19.83%	12 10.34%	11 9.48%	2 1.72%	1 0.86%	49 42.24%
อื่น ๆ	2 1.72%	8 6.90%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	10 8.62%
รวม	36 31.03%	43 37.07%	31 26.72%	5 4.31%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 20.569$, $p = 0.008$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางสิ่งแวดล้อมข้อ 7 สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์ของคนภายในชุมชน จึงต้องมีการเร่งพัฒนาพื้นที่พักผ่อนและพื้นที่สีเขียวเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้เป็นพื้นที่ปอดของชุมชน สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นและเปิดพื้นที่สาธารณะให้คนในชุมชนได้ออกมาทำกิจกรรมและส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน

4.7.4 สรุปความสัมพันธ์ของทัศนคติความพึงพอใจต่อการฟื้นฟูชุมชนมีความสัมพันธ์มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนด้านทางเศรษฐกิจและสังคม

สมมุติฐาน H_0 : คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม

H_1 : มีคุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม

ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบด้วย ข้อ1 การค้าขายภายในชุมชน ข้อ2 การประกอบอาชีพภายในชุมชน ข้อ3 ประชากรแฝงในชุมชน ข้อ4 อาชญากรรมในชุมชน และข้อ5 ปัญหายาเสพติดในชุมชน

จากตารางจะเห็นว่า คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือน ด้านอายุ การศึกษา รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย และสถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างมีระดับนัยสำคัญ 0.05

รายละเอียด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.44 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม

คุณลักษณะผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือน	ค่าสถิติ	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม				
		ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
1. เพศ	Chi-Square	2.140	4.217	1.476	1.737	1.936
	Sig.	0.544	0.377	0.831	0.629	0.748
2. อายุ	Chi-Square	0.653	5.026	8.474	3.711	4.887
	Sig.	0.995	0.755	0.389	0.716	0.770
3. การศึกษา	Chi-Square	8.661	10.889	17.910	15.020	22.818*
	Sig.	0.469	0.538	0.118	0.090	0.029
4. อาชีพ	Chi-Square	11.614	11.091	15.367	9.077	17.172
	Sig.	0.477	0.804	0.498	0.696	0.375
5. รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน	Chi-Square	9.877	10.942	15.269	8.963	23.362
	Sig.	0.627	0.813	0.505	0.706	0.104
6. รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน	Chi-Square	13.709	21.241*	24.873*	6.963	24.098*
	Sig.	0.133	0.047	0.015	0.641	0.020
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย	Chi-Square	10.292	10.695	24.042*	2.949	5.883
	Sig.	0.113	0.220	0.002	0.815	0.660
8. สถานการถือครองกรรมสิทธิ์	Chi-Square	16.127*	11.731	5.428	9.093	16.531*
	Sig.	0.013	0.164	0.711	0.168	0.035

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การศึกษา พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ($\chi^2 = 22.818$, $p = 0.029$)

รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน พบว่า รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2 ($\chi^2 = 21.241$, $p = 0.047$) ข้อ 3 ($\chi^2 = 24.873$, $p = 0.015$) และ ข้อ 5 ($\chi^2 = 24.098$, $p = 0.020$)

สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ พบว่า สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 1 ($\chi^2 = 16.127$, $p = 0.013$) และ ข้อ 5 ($\chi^2 = 16.531$, $p = 0.035$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมุติฐาน H_0 : การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5
 H_1 : การศึกษามีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5

ตาราง 4.45 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติด

การศึกษา	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติดในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษา	12 10.34%	13 11.21%	8 6.90%	4 3.45%	2 1.72%	39 33.62%
มัธยมศึกษา	13 11.21%	25 21.55%	15 12.93%	1 0.86%	1 0.86%	55 47.41%
ปริญญาตรี	0 0.00%	5 4.31%	12 10.34%	3 2.59%	0 0.00%	20 17.24%
ปริญญาโท	1 0.86%	0 0.00%	1 0.86%	0 0.00%	0 0.00%	2 1.72%
รวม	26 22.41%	43 37.07%	36 31.03%	8 6.90%	3 2.59%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 22.818$, $p = 0.029$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติดกับการศึกษาของคนภายในชุมชน พบว่าปัญหาเสพติดในชุมชนเป็นสิ่งที่คนในชุมชนมีความเห็นตรงกันในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้เป็นสังคมสีขาวปลอดยาเสพติด ซึ่งอาจแสดงถึงความเร่งด่วนของปัญหาทำให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นตรงกันว่าเป็นความพึงพอใจน้อยที่สุดในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมุติฐาน H_0 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2
 H_1 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2

ตาราง 4.46 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคมข้อ 2 การประกอบอาชีพ

รายจ่ายของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2 การประกอบอาชีพภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	2 1.72%	3 2.59%	13 11.21%	0 0.00%	1 0.86%	19 16.38%
10,001 -20,000 บาท	0 0.00%	9 7.76%	36 31.03%	5 4.31%	0 0.00%	50 43.10%
20,001 -30,000 บาท	0 0.00%	7 6.03%	27 23.28%	6 5.17%	0 0.00%	40 34.48%
30,001 -40,000 บาท	0 0.00%	0 0.00%	5 4.31%	2 1.72%	0 0.00%	7 6.03%
> 40,001 บาท	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%
รวม	2 1.72%	19 16.38%	81 69.83%	13 11.21%	1 0.86%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 21.241$, $p = 0.047$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับมาก) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2 การประกอบอาชีพภายในชุมชนของรายจ่ายของครัวเรือนคนภายในชุมชน การประกอบอาชีพและกิจกรรมในชุมชนเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและเดินทางประกอบอาชีพได้ไกลแหล่งที่อยู่อาศัย ปัจจุบันในชุมชนสามารถค้าขายได้ในพื้นที่และทำประมงชายฝั่งได้ ในพื้นที่ที่มีสะพานปลาช่วยการขนส่งสินค้าและมีตลาดสินค้าสดทำให้สามารถสร้างรายได้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมุติฐาน H_0 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 3
 H_1 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 3

ตาราง 4.47 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคมข้อ 3 ประชากรแฝง

รายจ่ายของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 3 ประชากรแฝงในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	1 0.86%	3 2.59%	7 6.03%	4 3.45%	4 3.45%	19 16.38%
10,001 -20,000 บาท	6 5.17%	15 12.93%	12 10.34%	12 10.34%	5 4.31%	50 43.10%
20,001 -30,000 บาท	2 1.72%	16 13.79%	20 17.24%	0 0.00%	2 1.72%	40 34.48%
30,001 -40,000 บาท	0 0.00%	2 1.72%	2 1.72%	3 2.59%	0 0.00%	7 6.03%
> 40,001 บาท	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%
รวม	9 7.76%	36 31.03%	41 35.34%	19 16.38%	11 9.48%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 24.873$, $p = 0.015$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 3 ประชากรแฝงในชุมชนของรายจ่ายของครัวเรือนคนภายในชุมชน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นชาวต่างด้าวและคนต่างพื้นที่ที่ย้ายเข้ามาเนื่องจากบริเวณรอบชุมชนเป็นพื้นที่แหล่งโรงงาน พื้นที่เศรษฐกิจ พื้นที่ห้างสรรพสินค้าที่ชุมชนมีการขนาดใหญ่ ภาคแรงงานจึงเข้ามาอยู่อาศัยในพื้นที่มากขึ้น

สมมุติฐาน H_0 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5
 H_1 : รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนมีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกันกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5

ตาราง 4.48 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคมข้อ 5 ปัญหาเสพติด

รายจ่ายของครัวเรือน	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติดในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
< 10,000 บาท	4 3.45%	8 6.90%	4 3.45%	1 0.86%	2 1.72%	19 16.38%
10,001 -20,000 บาท	17 14.66%	18 15.52%	11 9.48%	4 3.45%	0 0.00%	50 43.10%
20,001 -30,000 บาท	4 3.45%	16 13.79%	18 15.52%	1 0.86%	1 0.86%	40 34.48%
30,001 -40,000 บาท	1 0.86%	1 0.86%	3 2.59%	2 1.72%	0 0.00%	7 6.03%
> 40,001 บาท	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%
รวม	26 22.41%	43 37.07%	36 31.03%	8 6.90%	3 2.59%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 24.098$, $p = 0.020$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติดในชุมชนของรายจ่ายของครัวเรือนคนภายในชุมชน เป็นปัญหาที่ต้องเร่งหรือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนครอบครัวผู้เสพติดให้หันมาร่วมมือกันบำบัดรักษาและช่วยติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้กลับตัวสู่สังคมอย่างปกติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สมมุติฐาน** H_0 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อ
 ด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 1
 H_1 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้าน
 ทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 1

ตาราง 4.49 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคมข้อ 1 การค้าภายในชุมชน

การถือครองกรรมสิทธิ์	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 1 การค้าภายในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เจ้าของกรรมสิทธิ์	2 1.72%	13 11.21%	31 26.72%	11 9.48%	57 49.14%	2 1.72%
ผู้เช่า	3 2.59%	16 13.79%	30 25.86%	0 0.00%	49 42.24%	3 2.59%
อื่น ๆ	0 0.00%	1 0.86%	9 7.76%	0 0.00%	10 8.62%	0 0.00%
รวม	5 4.31%	30 25.86%	70 60.34%	11 9.48%	116 100.00%	5 4.31%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 16.127$, $p = 0.013$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์แตกต่างกันของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 1 การค้าภายในชุมชนกับการถือครองกรรมสิทธิ์ของคนภายในชุมชน ซึ่งมีความคิดเห็นที่เป็น 2 ความต้องการได้แก่ ระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อย-ระดับปานกลาง) และระดับความพึงพอใจ (ระดับมาก-ระดับมากที่สุด) การค้าภายในชุมชนมีความคิดเห็นที่หลากหลายเนื่องจากมีกิจกรรมการค้าที่หลากหลายในชุมชน มีตลาดค้าส่งขายของสดในชุมชนช่วยสร้างรายได้ไม่มีค่าขนส่งสินค้า ชุมชนที่ทำประมงชายฝั่งมีท่าเรือสำหรับขึ้นลงสินค้าจากทะเลได้สะดวกมีสะพานปลาของชุมชนเอง รวมไปถึงพื้นที่ชุมชนตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนจึงสามารถประกอบอาชีพค้าขายได้อย่างสะดวก มีฐานลูกค้า และแหล่งงานที่อยู่ใกล้ชุมชนทะเลให้เหมาะกับการประกอบพาณิชย์กรรมหรือการค้าขายประเภทต่างๆ ภายในชุมชนเชื่อมโยงสู่ภายนอกชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมุติฐาน H_0 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์ไม่มีความสัมพันธ์/ไม่เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อ
 ด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5
 H_1 : สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์มีความสัมพันธ์/เกี่ยวข้องกับทัศนคติความพึงพอใจต่อด้าน
 ทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5

ตาราง 4.50 ความสัมพันธ์ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคมข้อ 5 ปัญหาเสพติด

การถือครองกรรมสิทธิ์	ทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติดในชุมชน					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เจ้าของกรรมสิทธิ์	14 12.07%	18 15.52%	17 14.66%	6 5.17%	2 1.72%	57 49.14%
ผู้เช่า	6 5.17%	21 18.10%	19 16.38%	2 1.72%	1 0.86%	49 42.24%
อื่น ๆ	6 5.17%	4 3.45%	0 0.00%	0 0.00%	0 0.00%	10 8.62%
รวม	26 22.41%	43 37.07%	36 31.03%	8 6.90%	3 2.59%	116 100.00%

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, $\chi^2 = 16.531$, $p = 0.035$

จากตารางพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับความพึงพอใจ (ระดับน้อยที่สุด-ระดับปานกลาง) ของทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านทางด้านทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 5 ปัญหาเสพติดในชุมชนของการถือครองกรรมสิทธิ์คนภายในชุมชน เป็นสิ่งที่คนในชุมชนให้ความเห็นที่ตรงกันซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ต้องเร่งแก้ไขปัญหาร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5

สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ

5.1 การสรุปและอภิปรายผล

5.1.1 การตั้งถิ่นฐานและลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมชุมชนชายฝั่งทะเล ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ศึกษามีด้านรูปแบบการตั้งถิ่นฐานและลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมชุมชนริมชายฝั่งทะเล ที่ควรสนับสนุนแนวคิดการส่งเสริมด้านประเพณีชุมชนและหลักการประเมินคุณค่าชุมชนเก่า เพื่อส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ การค้าขายทางทะเล ซึ่งส่งผลให้ชุมชนควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นย่านการค้าติดชายฝั่งทะเลระดับเมือง

ด้านทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟู สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนชายฝั่งทะเล พบว่า คนในชุมชนที่มีเป็นพ่อบ้าน แม่บ้าน ผู้ที่เกษียณอายุ ต้องการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูชุมชน และผู้ที่มีสถานภาพสมรสต้องการฟื้นฟูชุมชน คนในชุมชนที่มีสถานภาพโสดมีรูปแบบการให้แรงจูงใจจากเทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชน

ด้านแนวทางการฟื้นฟูพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล พบว่า คนในชุมชนต้องการให้รัฐสนับสนุนเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำสำหรับการปรับปรุงชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการฟื้นฟูชุมชนด้วยรูปแบบของการสร้างใหม่ในพื้นที่เสื่อมโทรมของเมืองด้วยการบูรณะเมืองใหม่ โดยให้ภาครัฐเป็นผู้สร้างแรงจูงใจ โดยการวางแผนดูแลรักษาบ้านเรือนอย่างเป็นระบบและยั่งยืนด้วยชุมชนเอง เป็นต้น

5.1.2 ภาพรวมของคุณค่าและสภาพปัญหาในพื้นที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล

ผลการศึกษาพบว่า ด้านคุณค่าสภาพปัญหาในพื้นที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเล ในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการพิจารณาคูณค่าเพื่อการอนุรักษ์ จากหลักการสำคัญในการอนุรักษ์หรือทำนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในทิศทางของการอนุรักษ์แบบใหม่การประเมินคุณค่าที่ให้แก่ชุมชนโดยมองการอนุรักษ์เป็นเครื่องมือในการรักษา หรือส่งเสริมให้เกิดคุณค่านั้น ๆ เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งภาคประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนา รวมทั้งภาคเอกชนที่เข้ามาสนับสนุนในการพัฒนาพื้นที่

5.1.3 ผลสรุปของทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต่อการฟื้นฟู สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม

ผลการศึกษาพบว่า จากแบบสอบถามอยากให้มีการส่งเสริมอาชีพประมงพื้นบ้านในพื้นที่ การเพาะพันธุ์สัตว์ทะเล พัฒนาอาคารบ้านเรือนให้สะอาดและปลอดภัย พัฒนาสภาพสังคมภายในชุมชน (การศึกษาของเด็กในชุมชน การส่งเสริมอาชีพในชุมชน การปราบปรามยาเสพติด เงินสวัสดิการชุมชน และเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาประชากรแฝง) และการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ (พัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย เพิ่มไฟส่องสว่าง และติดตั้งถังดับเพลิง)

ด้านทัศนคติและความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ อาจส่งผลต่อการให้คุณค่าและการรักษาเอกลักษณ์ชุมชน พบว่ามีประชากรแฝงที่อยู่ในพื้นที่อยู่ในพื้นที่น้อยกว่า 25 ปี เป็นผู้เช่าบ้านไม่มีบทบาททางสังคมต่อพื้นที่ จึงทำให้ไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ อาจส่งผลต่อการร่วมมือในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในชุมชน รวมถึงรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนจะเป็นบทบาทสำคัญในกำหนดกิจกรรมอนุรักษ์พื้นที่ของชุมชน หากมีรายได้ที่น้อยรายจ่ายที่มากไม่สามารถดูแลตัวเองได้ จึงไม่สามารถดูแลและพัฒนาชุมชนได้ หน่วยงานภาครัฐจึงควรเข้ามาช่วยขับเคลื่อน พัฒนา และฟื้นฟูชุมชน

5.2 ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์แบบสอบถาม การสอบถามประธานชุมชนและผู้แทนเทศบาลเมืองศรีราชา การวิเคราะห์สภาพปัญหา การประเมินคุณค่าของชุมชนชายฝั่งทะเลในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่ จึงสามารถกำหนดข้อเสนอแนะการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาพื้นที่ริมทะเลที่มีสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและสภาพปัจจุบันของพื้นที่ 4 ด้าน ประกอบด้วย

5.2.1 ข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงกายภาพ

1. รูปแบบในการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาพื้นที่ริมทะเลให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน สภาพปัจจุบันของพื้นที่คำนึงถึงประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งอัตลักษณ์ของชุมชน สอดคล้องกับการสอบถามจากประธานชุมชนที่แม้ว่าสังคมและวิถีชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไป แต่คนในชุมชนก็ยังคงรักษาความสามัคคีในชุมชนและการหวงแหนในพื้นที่ทางมรดกทางวัฒนธรรม

2. ส่งเสริมประเพณีในพื้นที่ ประเพณีกองข้าวปีประเพณีท้องถิ่น ก่อนชาวประมงจะออกเรือประมงหาปลาต้องเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกครั้ง เพื่อคุ้มครองภัยจากธรรมชาติ จากความเชื่อดังกล่าว จึงทำให้ชาวบ้านร่วมกันเซ่นไหว้ทุกปีศาลเจ้าบริเวณชายหาดหรือบริเวณที่ติดใกล้กับน้ำทะเล จึงต้องมีพื้นที่สาธารณะที่สะอาด ปลอดภัย และมีขนาดใหญ่เพียงพอสำหรับการรองรับคนในชุมชนในการประกอบกิจกรรมพร้อมทั้งการตั้งจุดนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ การอนุรักษ์พื้นที่และฟื้นฟูทางกายภาพแบบใหม่

3. เสนอให้เทศบาลเมืองศรีราชาหรือหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลในจังหวัดชลบุรี มีมาตรการกระตุ้นแรงจูงใจทางสังคมมอบรางวัลแก่คนในชุมชน โดยอาจจะมีการจัดประกวดบ้านเรือนที่สะอาดที่สุดในพื้นที่ชุมชน ดังนั้นครอบครัวที่รักษาสภาพแวดล้อมบ้านเรือนให้สะอาดที่สุดจะได้รางวัลพิเศษเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนหันมารักษาชุมชนของตนเองด้วยตนเอง เพื่อสร้างทัศนวิสัยภายในชุมชนที่ดีร่วมกัน

4. ด้านการพัฒนาชุมชนเก่าที่มีความเก่าแก่ทางวัฒนธรรม ในพื้นที่มีศาลเจ้าพ่อสมุทรดำเป็นอาคารไม้โบราณมีสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยวมานานกว่า 150 ปี เสนอให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม จากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชลบุรีช่วยหาคำแนะนำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พร้อมขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณด้านการส่งเสริมและการอนุรักษ์อาคารเก่า

5. ด้านความปลอดภัยส่งเสริมให้มีการทำประกันภัยบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เนื่องจากชอยพรนายกเพียงชอยเดียวที่รถยนต์สามารถสัญจรไปมาได้ เส้นทางในชุมชนเป็นชอยเล็ก ๆ เนื่องจากตรอกชอยแคบไม่

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถวิ่งได้ และอาจจะเกิดปัญหาในกรณีที่มีเหตุอัศจรรย์ เนื่องจากระดับเพลิงไม่สามารถวิ่งได้ อีกทั้งหากเข้าสู่ฤดูร้อนอากาศแห้งด้วยสภาพบ้านเรือนส่วนใหญ่ที่เป็นบ้านไม้ อาจจะนำมาซึ่งภัยที่จะเกิดขึ้นอาจจะเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิด การทำประกันภัยเป็นสิ่งสมควรส่งเสริม เพื่อคนในชุมชนริมทะเลและเป็นการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่รู้สึกปลอดภัยที่จะเดินทางเข้าสู่พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน รวมทั้งเทศบาลเมืองศรีราชาหน่วยงานที่หลักที่ดูแลในพื้นที่สามารถสนับสนุนติดตั้งกล้องวงจรปิดในเขตชุมชนริมทะเล และเพิ่มจำนวนถังดับเพลิงภายในชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ระบบสุขาภิบาลจัดการสร้างห้องสุขาในทะเลระบบบำบัดน้ำเสียนั้นมีศักยภาพน้อย จึงควรปรับปรุงและแก้ไขเรื่องระบบบำบัด (ถังแซท) นำไปสู่ปัญหาน้ำเสียชุมชนเนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีหรือยังไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ โดยหน่วยงานเทศบาลเมืองศรีราชาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้ไม่เป็นสภาพชุมชนที่เสื่อมโทรมและอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม สุขลักษณะของชุมชนในอนาคต

5.2.2 ข้อเสนอแนะด้านการอนุรักษ์อาคารเก่า

1. มีการประเมินอาคารเก่า การปรับภูมิทัศน์ย่านชุมชน โดยปรับปรุงให้ความสำคัญกับพื้นผิวภายนอกที่สามารถมองเห็น เช่น บริเวณผนังและหลังคาของบ้านเรือนควรปรับปรุงให้มีสีและวัสดุใกล้เคียงกับของชุมชนเดิม ก่อสร้างด้วยไม้และวัสดุสีเข้มมองเห็นแล้วกลมกลืนกับพื้นที่ในรูปแบบ ชุมชนบ้านเรือนตามชายฝั่งทะเล ให้คนในพื้นที่ยังคงประกอบอาชีพประมงชายฝั่งแบบดั้งเดิมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูและยังสอดคล้องกับวรรณกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามศึกษา โดยสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2544 ที่เน้นการอนุรักษ์บ้านเรือนไม้ในพื้นที่ที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญ ท้องถิ่นผู้ดูแลพื้นที่ และสำคัญที่สุดคือการทำงานและออกแบบร่วมกันกับเจ้าของพื้นที่ คนในชุมชนจึงได้ร่วมโครงการอนุรักษ์พื้นที่ส่งเสริมการวางแผนและรักษาพื้นที่อย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ

2. เน้นการส่งเสริมให้คนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ได้ ให้มีการออกแบบในลักษณะการเปิดพื้นที่สาธารณะแก่คนในชุมชน กิจกรรมส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเปิดจุดซื้อขายสินค้าพื้นบ้านและอาหารทะเล สนับสนุนให้มีการพัฒนาที่จอดรถประมงและท่าเรือที่สะดวก โดยยังคงรูปแบบวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมสามารถประกอบอาชีพประมงได้ สอดคล้องกับหมู่บ้านชาวประมงอูเเนะ ประเทศญี่ปุ่นที่องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศญี่ปุ่นมีการจัดการหรือระบบการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีประสิทธิภาพ ที่เรียกว่าเขตอนุรักษ์กลุ่มอาคาร สถาปัตยกรรม และสิ่งปลูกสร้างดั้งเดิมทรงคุณค่า หรือ “ระบบ Denken” เนื่องจากอยู่ติดกับริมน้ำมาก การสร้างบ้านแบบชาวประมงโดยทำชั้นล่างเป็นที่จอดเรือและสามารถลงเรือออกทะเลได้ทันที ส่วนชั้นสองทำเป็นที่อยู่อาศัยอย่างเป็นสัดส่วน รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวภายใต้ระบบอนุรักษ์และสงวนรักษาพื้นที่ควบคู่ไปพร้อมกัน

5.2.3 ข้อเสนอแนะด้านการเงิน

1. ผู้อาศัยในชุมชนมีความต้องการเก็บรักษาบ้านเรือนรูปแบบดั้งเดิม ริมชายฝั่งทะเล โดยเสนอให้ธนาคารที่กำกับดูแลโดยรัฐ สนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมและสุขลักษณะที่ดีขึ้นในชุมชน

2. ออกมาตรการภาษีสร้างแรงจูงใจให้ผลประโยชน์ลดภาษีแก่ภาคเอกชนที่เข้ามาช่วยพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่ชุมชน เป็นการทั้งสองฝ่ายต่างได้ประโยชน์ร่วมกันไม่มีฝ่ายใดเสียประโยชน์ แม้ว่าเป้าหมายต่างกัน แต่ก็สามารถนำการอนุรักษ์และฟื้นฟูเมืองมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้ทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองหรือการอนุรักษ์ อาจจะมีแนวโน้มในการเข้ามาช่วยดูรักษาพื้นที่ที่ได้ได้มากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ หน่วยงานหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การค้าขายวัสดุก่อสร้าง ที่จะได้ผลประโยชน์ที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนมากกว่าหน่วยงานอื่น หากได้ลงมือมาร่วมกันพัฒนาชุมชนและอนุรักษ์พื้นที่ทางมรดกวัฒนธรรม รวมถึงบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียงที่มองเห็นช่องว่างของความสะดวกในการเดินทางมาพัฒนาพื้นที่ที่อาจจะช่วยดึงดูดในมาตรการภาษีนี้ช่วยจูงใจได้มากยิ่งขึ้น

5.2.4 ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม

1. ต้องการให้หน่วยงานภายนอกมาจัดกิจกรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน สามารถทำให้การฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล เช่น ปัจจุบันในชุมชนมีปัญหาขยะทะเล สาเหตุเกิดจากคนทิ้งขยะลงทะเลและขยะที่ลอยมาจากที่อื่น ทำให้ขยะในทะเลบริเวณชุมชนริมทะเลมีจำนวนมาก จึงเสนอให้มีกิจกรรมเก็บขยะในทะเล คนในชุมชนร่วมกับหน่วยงานภายนอกหรือภายในที่เข้ามาทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน หรือกิจกรรม CSR (Corporate Social Responsibility) อาจจะเป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรหรือธุรกิจ อีกทั้งยังสร้างความตระหนักรู้ในการใช้ทรัพยากรและช่วยแก้ไขประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

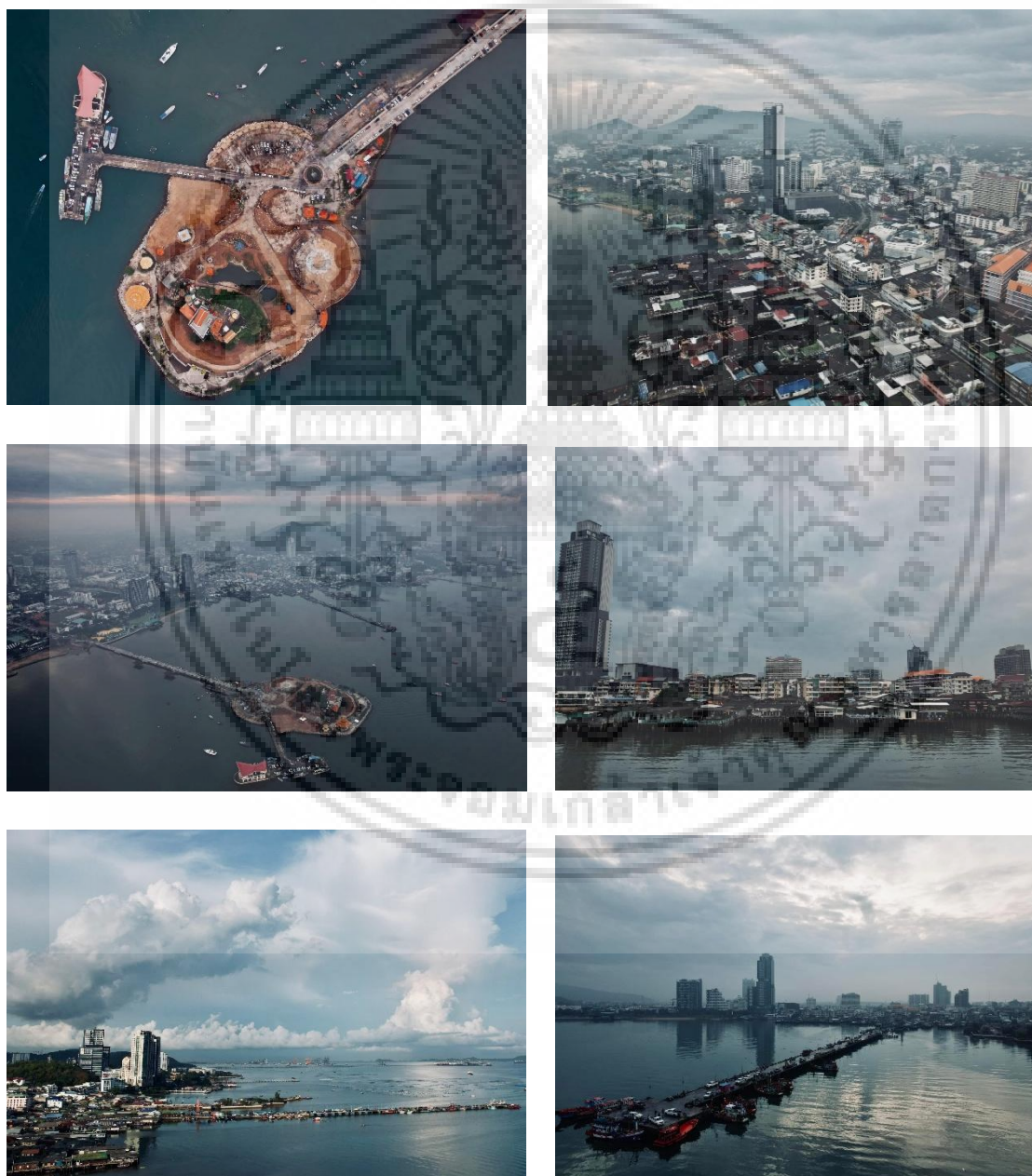
2. เสนอแนะให้มีโครงการร่วมกับเทศบาลเมืองศรีราชา ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนอย่างทั่วถึงติดตั้งเสียงตามสายในชุมชน โดยมีการมอบหมายให้เครือข่ายของประธานชุมชนเป็นผู้ดำเนินการและร่วมกันบริหารงานอย่างเป็นระบบร่วมกับคนในชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและเป็นการกระจายข่าวสารอย่างแบบธรรมชาติ

โดยแผนพัฒนาของแผนชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา ประจำปี พ.ศ. 2558 นั้น มีวิสัยทัศน์ของชุมชนริมทะเล เน้นเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงตามสภาพเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาสู่ความเป็นสังคมเมืองภายใต้ความหวัง ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ มีความรักความสามัคคี ประสานร่วมมือรวมใจ ดำรงรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่ ท้องทะเลสดใส ชุมชนสะอาดสวยงาม ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปราศจากยาเสพติด ดำรงเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะด้านการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ที่มีการนำเสนอการแก้ไขปัญหาในชุมชนข้างต้นและมีความสอดคล้องกับ คำขวัญประจำชุมชน “สวย สะอาด ปราศจากยาเสพติด มีน้ำใจ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชยัน ประหยัด อดออม ดำเนินรอยตามเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นการเสนอข้อเสนอแนะการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาพื้นที่ริมทะเลที่มีสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและสภาพปัจจุบันของพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเชื่อมโยงสู่ภายนอกพื้นที่ในการปรับปรุงพื้นที่อย่างยั่งยืน โดยคิดว่าในอนาคต ควรมีการศึกษาลงรายละเอียดเพิ่มในชุมชนข้างเคียงที่เป็นชุมชนริมชายฝั่ง การฟื้นฟูบ้านเรือนการปรับปรุงพื้นที่ส่วนกลาง และส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเชื่อมโยงแต่ละชุมชนให้มีความเป็นย่านชุมชนริมทะเล ส่งเสริมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยตัวของชุมชนเอง
2. ควรมีการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อพื้นที่ศึกษา เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสอบถามความคิดเห็นเฉพาะคนในชุมชนไม่ได้มีการสอบถามนักท่องเที่ยว

รูปที่ 5.1 ประมวลภาพชุมชนริมทะเล

ที่มา : เฟซบุ๊ก Narut Dejkrajang

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย. 2566. สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของ กองห้องปฏิบัติการสาธารณสุขกรมอนามัย. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://phld.anamai.moph.go.th/th/cer6/download?id=104445&mid=37790&mkey=m_document&lang=th&did=30963.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. 2561. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- โกวิท พวงงาม. 2545. คู่มือการปฏิบัติงานกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม. โรงพิมพ์เทพเพ็ญ วาณิชย์.
- งามพิศ สัตย์สงวน. 2542. วิธีการควบคุมอาชญากรรมด้วยวิถีวัฒนธรรมชุมชน [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.oja.go.th/wp-content/uploads/2023/04/Intanil-YTS7.pdf>.
- จังหวัดชลบุรี. 2567. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชลบุรี. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.chonburi.go.th/content/history>.
- เจริญ ภัสระ. 2540. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการของรัฐ. วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ชววิทย์ สุขฉายา. 2552. การอนุรักษ์เมือง. โรงพิมพ์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. 2560. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เทศบาลเมืองศรีราชา. 2567. เทศบาลเมืองศรีราชา จัดการประชุมโครงการจัดเวทีประชาคมเมืองเพื่อจัดทำแผนชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.srirachacity.go.th/news-detail?hd=1&id=14624>.
- พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์. 2560. การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พื้นที่ชุ่มน้ำหนองไผ่หวาน บ้านดอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. วิทยาลัยการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ภาสกร คำภูแสน. 2552. แนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยงธนิศ พิมลเสถียร. 2558. การปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รวิทร์ ถิ่นนคร. 2550. โอกาสในการอนุรักษ์ พื้นที่ที่อยู่อาศัยย่านเมืองเก่าสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://digiverse.chula.ac.th/Info/item/dc:53119>.
- วิจิตรา บุญแลและคณะ. 2563. การศึกษาศักยภาพองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดจันทบุรี. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิลาวัลย์ เอื้อวงศ์กุล. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาเมืองเรณูนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/12970>.
- วิวัฒน์ เตมียพันธ์. 2553. แนวทางการศึกษาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น. ใน สนวนันต์ ธรรมแก้ว (บ.ก.), ภูมิปัญญาชาวบ้านสู่งานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น (น. 27-46). บริษัท พลัสเพรส.
- สมพงษ์ สมวงษ์. 2537. หนังสือ 100 ปี ศรีราชา. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://www.konruksriracha.in.th>.
- สุดถนอม ต้นเจริญ. 2560. การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2515. การพัฒนาชุมชน. ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2565. คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมประเภทย่านชุมชนเก่า. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<https://culturalenvi.onep.go.th/post/detail/35>.
- อนุกุล ศิริจันทร์. 2562. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน People's Participation in Performance. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Yamane, T. (1967). Statistics: An introductory analysis (2nd ed.). Harper & Row.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่.....

ภาควิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามเรื่องรูปแบบการฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งทะเล
กรณีศึกษา : ชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าคำตอบที่ท่านต้องการหรือเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต ของผู้วิจัย นายพงศธร บางสมบูรณ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จึงขอความอนุเคราะห์ตอบคำถามที่ตรงกับความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะผู้อยู่อาศัยในครัวเรือน

1.1 เพศ

1. ชาย 2. หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 การศึกษา

1. ประถมศึกษา
 2. มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย/เทียบเท่า
 3. ปริญญาตรี
 4. ปริญญาโท
 5. อื่นๆ (ระบุ).....

1.4 การนับถือศาสนา

1. พุทธ
 2. คริสต์
 3. อิสลาม
 4. อื่นๆ (ระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 อาชีพ

1. นักเรียน/นักศึกษา
2. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานเอกชน
3. ค้าขาย/รับจ้าง/ประกอบธุรกิจส่วนตัว
4. พ่อบ้าน/แม่บ้าน/เกษียณอายุ
5. อื่นๆ (ระบุ).....

1.6 สถานภาพในครัวเรือน

1. หัวหน้าครอบครัว 2. คู่สมรส
3. บุตร/ธิดา 4. บิดา/มารดา
5. เขย/สะใภ้ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

1.7 สถานภาพสมรส

1. โสด 2. สมรส
3. หย่าร้าง 4. อื่นๆ (ระบุ).....

1.8 รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน

1. น้อยกว่า 10,000 บาท
2. 10,001 – 20,000 บาท
3. 20,001 – 30,000 บาท
4. 30,001 – 40,000 บาท
5. ตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป

1.9 รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน

1. น้อยกว่า 10,000 บาท
2. 10,001 – 20,000 บาท
3. 20,001 – 30,000 บาท
4. 30,001 – 40,000 บาท
5. ตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป

1.10 ระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....ปี

1.11 สถานการณ์ถือครองกรรมสิทธิ์

1. เจ้าของกรรมสิทธิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผู้เช่า

3. อื่นๆ (ระบุ).....

1.12 เชื้อชาติ

1. ไทย

2. พม่า

3. กัมพูชา

4. ลาว

5. เวียดนาม

6. อื่นๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 ทศนคติความพึงพอใจ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตัดสินใจว่าทศนคติความพึงพอใจต่อด้านกายภาพในชุมชน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ด้านทางกายภาพ	ความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ความแข็งแรงสมบูรณ์ของบ้าน					
2. สภาพทางสัญจรในชุมชน					
3. ไฟส่องสว่างในชุมชน					
4. จำนวนหัวจ่ายดับเพลิงและถังดับเพลิงภายในชุมชน					
5. จำนวนถังขยะภายในชุมชน					
6. การระบายน้ำภายในชุมชน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตัดสินใจว่าทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ด้านทางสิ่งแวดล้อม	ความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ความสะอาดภายในชุมชน					
2. การเก็บขยะมูลฝอยภายในชุมชน					
3. การเก็บขยะมูลฝอยในทะเล					
4. การบำบัดของเสียลงสู่ทะเล					
5. เสียงดังรบกวนจากเพื่อนบ้าน					
6. อากาศเสีย เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง เขม่าควัน ภายในชุมชน					
7. สถานที่พักผ่อน/พื้นที่สีเขียว ภายในชุมชน					
8. การขุดเพรียงซึ่งมีผลกระทบต่อโครงสร้าง ที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน					
9. สุณั้ขจรจัดในชุมชน					
10. การจัดวางผังชุมชน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตัดสินใจว่าทัศนคติความพึงพอใจต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ด้านทางเศรษฐกิจและสังคม	ความพึงพอใจ				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. การค้าขายภายในชุมชน					
2. การประกอบอาชีพภายในชุมชน					
3. ประชากรแฝงในชุมชน					
4. อาชญากรรมในชุมชน					
5. ปัญหาเสพติดในชุมชน					

ส่วนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับการฟื้นฟูชุมชน

3.1 ต้องการฟื้นฟูชุมชน

1. ใช่ 2. ไม่ใช่

3.2 ต้องการฟื้นฟูซ่อมแซมอาคาร

1. ใช่ 2. ไม่ใช่

3.3 ต้องการเกี่ยวกับการให้แรงจูงใจ

1. ใช่
 2. ไม่ใช่

3.3.1 กรณีใช่ ต้องการเกี่ยวกับการให้แรงจูงใจแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เทศบาลหรือรัฐอุดหนุนเงินในการปรับปรุงชุมชน
 2. รัฐสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสำหรับการปรับปรุงชุมชน
 3. เทศบาลหรือรัฐมอบรางวัลแก่ครัวเรือนที่รักษาสภาพแวดล้อมบ้านเรือนให้สะอาด
 4. เทศบาลหรือรัฐมอบรางวัลแก่ครัวเรือนที่ปลอดยาเสพติด
 5. ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล พงศธร บางสมบุญ
 วัน เดือน ปีเกิด 11 สิงหาคม 2532 จังหวัดชลบุรี
 ที่อยู่ บ้านเลขที่ 200/35 ถนนเจิมจอมพล ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา
 จังหวัดชลบุรี 20110
 โทรศัพท์ 065-259-2999

ประวัติการศึกษา

2555 ปริญญาตรีสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประสบการณ์การทำงาน

2564 ปัจจุบัน สถาปนิกปฏิบัติการ กลุ่มวิชาการโยธาธิการ
 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว

ผลงานวิจัย

2568 พงศธร บางสมบุญและปนายุ ไชยรัตนานนท์. 2568 “การฟื้นฟูชุมชนริมทะเล:
 กรณีศึกษาชุมชนริมทะเล เทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี”
 สารศาสตร์: วารสารสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ฉบับที่ 2 ปี 2568
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้